II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 1ης Δεκεμβρίου 2003

που τροποποιεί την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2000/7 σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

(ΕΚΤ/2003/16)

(2004/202/ΕΚ)

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 105 παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση,

το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και ιδίως το άρθρο 12.1 και το άρθρο 14.3 σε συνδυασμό με το άρθρο 3.1 πρώτη περίπτωση, το άρθρο 18.2 και το άρθρο 20 παράγραφος πρώτη,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η επίτευξη μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής συνεπάγεται τον καθορισμό των μέσων και διαδικασιών που πρέπει να χρησιμοποιούνται από το Ευρωσύστημα, το οποίο αποτελείται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ (εφεξής καλούμενων «συμμετέχοντα κράτη μέλη») και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), προκειμένου η εν λόγω πολιτική να εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

(2) Η ΕΚΤ διαθέτει την εξουσία έκδοσης των κατευθυντήριων γραμμών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, οι δε ΕθνΚΤ υποχρεούνται να ενεργούν σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.

(3) Οι πρόσφατες αλλαγές στο πλαίσιο της χάραξης και εφαρμογής της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος απαιτείται να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, με την αντικατάσταση του παραρτήματος Ι της κατευθυντήριας γραμμής της ΕΚΤ σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, η οποία ισχύει σήμερα.

(4) Σύμφωνα με το άρθρο 12.1 και το άρθρο 14.3 του καταστατικού, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του κοινοτικού δικαίου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ:

Άρθρο 1

Αρχές, μέσα, διαδικασίες και κριτήρια εφαρμογής της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Το παράρτημα Ι της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2000/7, της 31ης Αυγούστου 2000, σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος ([1]), όπως τροποποιήθηκε από την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2002/2 ([2]), το οποίο τιτλοφορείται «Η ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ — Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος», αντικαθίσταται από το παράρτημα της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής με τίτλο «Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ — Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος».

Άρθρο 2

Επαλήθευση

Οι ΕθνΚΤ καλούνται να διαβιβάσουν στην ΕΚΤ, το αργότερο στις 16 Ιανουαρίου 2004, λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα κείμενα και τα μέσα διά των οποίων προτίθενται να συμμορφωθούν προς την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή.

([1]) ΕΕ L 310 της 11.12.2000, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 185 της 15.7.2002, σ. 1.

Άρθρο 3

Τελικές διατάξεις

1. Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή απευθύνεται στις ΕθνΚΤ των συμμετεχόντων κρατών μελών.

2. Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή αρχίζει να ισχύει δύο ημέρες μετά την έκδοσή της. Το άρθρο 1 εφαρμόζεται από τις 8 Μαρτίου 2004.

3. Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή θα δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Φρανκφούρτη, 1 Δεκεμβρίου 2003.

Για το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ

Ο Πρόεδρος

Jean-Claude TRICHET

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Φεβρουάριος 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

Εισαγωγή 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. **Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής** 8
1.1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών 8
1.2. Σκοποί του Ευρωσυστήματος 8
1.3. Τα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος 8
1.3.1. Πράξεις ανοικτής αγοράς 8
1.3.2. Πάγιες διευκολύνσεις 9
1.3.3. Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά 9
1.4. Αντισυμβαλλόμενοι 9
1.5. Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια 10
1.6. Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. **Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι** 11
2.1. Γενικά κριτήρια καταλληλότητας 11
2.2. Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις 11
2.3. Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους 12
2.4. Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους 12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. **Πράξεις ανοικτής αγοράς** 13
3.1. Αντιστρεπτέες συναλλαγές 13
3.1.1. Γενικά 13
3.1.2. Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης 13
3.1.3. Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης 14
3.1.4. Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας 14
3.1.5. Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές 15
3.2. Οριστικές συναλλαγές 15
3.3. Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ 16
3.4. Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων 17
3.5. Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. **Πάγιες διευκολύνσεις** 18
4.1. Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης 18
4.2. Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων 19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. **Διαδικασίες** 20
5.1. Δημοπρασίες 20
5.1.1. Γενικά 20
5.1.2. Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών 22
5.1.3. Ανακοίνωση των δημοπρασιών 23
5.1.4. Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων 24
5.1.5. Διαδικασίες κατανομής 25

Σελίδα

5.1.6. Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας 28

5.2. Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις 29

5.3. Διαδικασίες διακανονισμού 30

5.3.1. Γενικά 30

5.3.2. Διακανονισμός των πράξεων ανοικτής αγοράς 30

5.3.3. Διαδικασίες τέλους ημέρας 31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. **Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία** 31

6.1. Γενικά 31

6.2. Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας 32

6.3. Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας 34

6.4. Μέτρα ελέγχου κινδύνων 38

6.4.1. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας 39

6.4.2. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας 42

6.5. Αρχές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία 44

6.6. Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων 45

6.6.1. Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών 45

6.6.2. Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων 46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7. **Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά** 47

7.1. Γενικά 47

7.2. Ιδρύματα που υπάγονται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών 47

7.3. Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών 48

7.4. Τήρηση υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών 50

7.5. Υποβολή πληροφοριών, αναγνώριση και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών 51

7.6. Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών 51

Παραρτήματα

Παράρτημα 1 Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής 53

Παράρτημα 2 Γλωσσάριο 64

Παράρτημα 3 Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής 72

Παράρτημα 4 Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας 73

Παράρτημα 5 Οι δικτυακοί τόποι του Ευρωσυστήματος 83

Παράρτημα 6 Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους 84

Κατάλογος διαγραμμάτων και πινάκων πλαισίων

Διαγράμματα

1. Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών 21

2. Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών 22

3. Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών 45

4. Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων 46

Σελίδα

Πίνακες

1. Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος 10
2. Συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης 23
3. Συνήθεις ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος 31
4. Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος 35

Πλαίσια

1. Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ 16
2. Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων 17
3. Φάσεις των δημοπρασιών 21
4. Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου 25
5. Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ 26
6. Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου 27
7. Μέτρα ελέγχου κινδύνων 38
8. Κατηγορίες ρευστότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας 39
9. Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου της πρώτης βαθμίδας 40
10. Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας 40
11. Υπολογισμός συμπληρωματικών περιθωρίων 41
12. Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας 43
13. Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών 49
14. Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών 51

Συντομογραφίες

ΑΚΑΧ	Αμοιβαία κεφάλαια της αγοράς χρήματος
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕθνΚΤ	Εθνική Κεντρική Τράπεζα
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ISIN	Διεθνής κωδικός αναγνώρισης τίτλων
ΚΑΤ	Κεντρικό αποθετήριο τίτλων
ΚΜΝΕ	Κράτη-Μέλη Νομισματικής Ένωσης
ΝΕ	Νομισματική Ένωση
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΟΣΕΚΑ	Οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες
ΠΙ	Πιστωτικά ιδρύματα
ΣΑΚΤ	Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών
ΣΔΣΧ	Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο
ΣΔΤ	Σύστημα διακανονισμού τίτλων
Strip	Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο
TARGET	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
ΤΚΕ	Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου

Εισαγωγή

Στο παρόν εγχειρίδιο παρουσιάζεται το λειτουργικό πλαίσιο το οποίο επελέγη από το Ευρωσύστημα ([1]) για την ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Σκοπός του παρόντος, το οποίο αποτελεί τμήμα του νομικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, είναι να χρησιμεύσει ως «Γενική Τεκμηρίωση» για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, με ειδικότερο στόχο να δώσει στους αντισυμβαλλομένους τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η «Γενική Τεκμηρίωση» αυτή καθαυτή ούτε δημιουργεί δικαιώματα υπέρ των αντισυμβαλλομένων ούτε τους επιβάλλει υποχρεώσεις. Η έννομη σχέση μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των αντισυμβαλλομένων του διέπεται από τις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Το εγχειρίδιο διαιρείται σε επτά κεφάλαια. Στο Κεφάλαιο 1 γίνεται επισκόπηση του λειτουργικού πλαισίου της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 2 καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων που λαμβάνουν μέρος στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι πάγιες διευκολύνσεις που προσφέρονται στους αντισυμβαλλομένους. Στο Κεφάλαιο 5 καθορίζονται οι διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των πράξεων νομισματικής πολιτικής, ενώ στο Κεφάλαιο 6 καθορίζονται τα κριτήρια καταλληλότητας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής. Στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζεται το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Τα παραρτήματα του παρόντος εγχειριδίου περιέχουν παραδείγματα πράξεων νομισματικής πολιτικής, γλωσσάριο, τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος, παρουσίαση του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατάλογο των δικτυακών τόπων του Ευρωσυστήματος, καθώς και περιγραφή των διαδικασιών που εφαρμόζονται και των κυρώσεων που επιβάλλονται στους αντισυμβαλλομένους σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους.

([1]) Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμφώνησε να χρησιμοποιεί τον όρο «Ευρωσύστημα» για να υποδηλώσει τη σύνθεση με την οποία το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών εκτελεί τα βασικά του καθήκοντα, δηλαδή αφενός τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αφετέρου την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ([2]). Οι δραστηριότητες του ΕΣΚΤ ασκούνται σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Καταστατικό του ΕΣΚΤ). Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αρμόδιο για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου. Στο βαθμό που κρίνεται εφικτό και σκόπιμο και προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία, η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ([3]) για την εκτέλεση των πράξεων που εντάσσονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Οι πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εκτελούνται υπό ομοιόμορφους όρους σε όλα τα κράτη-μέλη ([4]).

1.2. Σκοποί του Ευρωσυστήματος

Ο πρωταρχικός σκοπός του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, όπως ορίζεται στο Άρθρο 105 της Συνθήκης. Με επιφύλαξη αυτού του πρωταρχικού σκοπού, το Ευρωσύστημα οφείλει να στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά την επιδίωξη των σκοπών του, το Ευρωσύστημα οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων.

1.3. Τα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Για να επιτύχει τους σκοπούς του, το Ευρωσύστημα διαθέτει μία σειρά από μέσα νομισματικής πολιτικής. Διενεργεί *πράξεις ανοικτής αγοράς*, παρέχει *πάγιες διευκολύνσεις* και απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν *υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά* σε λογαριασμούς στο Ευρωσύστημα.

1.3.1. *Πράξεις ανοικτής αγοράς*

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και οι σκοποί τους είναι ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Το Ευρωσύστημα διαθέτει πέντε είδη μέσων για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς. Το σπουδαιότερο μέσο είναι οι *αντιστρεπτέες συναλλαγές* (πράξεις βάσει συμφωνιών επαναγοράς ή δάνεια έναντι ενεχύρου). Το Ευρωσύστημα δύναται ακόμη να χρησιμοποιεί *οριστικές συναλλαγές*, την *έκδοση πιστοποιητικών χρέους*, *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων* και την *αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας*. Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται με πρωτοβουλία της ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει επίσης με ποιο μέσο και υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις θα εκτελεστούν. Εκτελούνται με τακτικές δημοπρασίες, με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες ([5]). Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες (βλέπε και Πίνακα 1):

— Οι *πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης* είναι τακτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα και διάρκεια συνήθως μίας εβδομάδας. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης αποτελούν βασικό άξονα για την επιδίωξη των σκοπών των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.

([2]) Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

([3]) Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως «εθνικές κεντρικές τράπεζες» νοούνται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

([4]) Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως «κράτος-μέλος» νοείται το κράτος-μέλος που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

([5]) Οι διάφορες διαδικασίες για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος, δηλαδή οι τακτικές δημοπρασίες, οι έκτακτες δημοπρασίες και οι διμερείς διαδικασίες, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 5. Για τις *τακτικές δημοπρασίες* μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής. Δικαίωμα συμμετοχής στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας που αναγράφονται στην Ενότητα 2.1. Οι *έκτακτες δημοπρασίες* εκτελούνται εντός μιας ώρας. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις έκτακτες δημοπρασίες. Ως «διμερείς διαδικασίες» νοούνται όλες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγή με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με ορισμένους αντισυμβαλλομένους χωρίς να προσφεύγει σε δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίων ή διαμεσολαβητών της αγοράς.

— Οι *πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης* είναι αντιστρεπτές συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά το μήνα και διάρκεια συνήθως τριών μηνών. Σκοπός των πράξεων αυτών, που διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών, είναι να παρέχουν στους αντισυμβαλλομένους πρόσθετη πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση. Με τις πράξεις αυτές το Ευρωσύστημα δεν αποσκοπεί, κατά κανόνα, να αποστείλει μηνύματα στην αγορά και ως εκ τούτου ενεργεί ως αποδέκτης τιμής ή επιτοκίου.

— Οι *πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας* διενεργούνται εκτάκτως με σκοπό τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως για να εξομαλυνθούν οι επιπτώσεις στα επιτόκια που οφείλονται σε αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Διενεργούνται κυρίως ως αντιστρεπτές συναλλαγές, αλλά μπορούν επίσης να λάβουν τη μορφή οριστικών συναλλαγών, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Τα μέσα και οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια των πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας προσαρμόζονται ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και τον εκάστοτε επιδιωκόμενο στόχο. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται συνήθως από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ.

— Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να διενεργεί *διαρθρωτικές πράξεις* μέσω της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους, μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών και μέσω οριστικών συναλλαγών. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται όποτε η ΕΚΤ επιθυμεί να προσαρμόσει τη διαρθρωτική θέση του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα (είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως). Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών ή μέσω της έκδοσης χρεογράφων διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή οριστικών συναλλαγών διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών.

1.3.2. *Πάγιες διευκολύνσεις*

Σκοπός των πάγιων διευκολύνσεων είναι η παροχή και απορρόφηση ρευστότητας με διάρκεια μίας ημέρας (μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα), η σηματοδότηση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και ο επηρεασμός των επιτοκίων της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Προβλέπονται δύο πάγιες διευκολύνσεις, τις οποίες οι αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία, εφόσον πληρούν ορισμένες λειτουργικές προϋποθέσεις πρόσβασης (βλέπε και Πίνακα 1):

— Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* για να αποκτούν ρευστότητα διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε ποσοτικούς ή άλλους περιορισμούς, εκτός από την υποχρέωση να παρέχουν ως ασφάλεια επαρκή περιουσιακά στοιχεία. Το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης συνήθως οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.

— Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση αποδοχής* καταθέσεων για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε ποσοτικούς ή άλλους περιορισμούς. Το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων συνήθως οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.

Οι πάγιες διευκολύνσεις παρέχονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

1.3.3. *Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά*

Το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και αποσκοπεί κυρίως στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος και στη δημιουργία (ή διεύρυνση) διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Τα υποχρεωτικά αποθεματικά κάθε ιδρύματος καθορίζονται με βάση ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Προκειμένου να επιτύχει τη σταθεροποίηση των επιτοκίων, το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να τηρούν τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τους σε μέσα επίπεδα. Η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών διαπιστώνεται με βάση τα μέσα ημερήσια υπόλοιπα κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών τα οποία τηρούν τα ιδρύματα καταβάλλεται τόκος, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

1.4. **Αντισυμβαλλόμενοι**

Το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διαμορφώνεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να συμμετέχει ευρύ φάσμα αντισυμβαλλομένων. Τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ μπορούν να προσφεύγουν στις πάγιες διευκολύνσεις και να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς που εκτελούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων που θα συμμετέχει στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Για τις οριστικές συναλλαγές δεν υπάρχουν α πσιοσι περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων. Προκειμένου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιούνται φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά συναλλάγματος. Η ομάδα των αντισυμβαλλομένων για τις πράξεις αυτές περιορίζεται στα ιδρύματα εκείνα της ζώνης του ευρώ που επιλέγονται από το Ευρωσύστημα για τις παρεμβάσεις του στην αγορά συναλλάγματος.

1.5. **Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια**

Σύμφωνα με το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, όλες οι πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος (δηλαδή οι πράξεις παροχής ρευστότητας) πρέπει να βασίζονται σε επαρκή ασφάλεια. Το Ευρωσύστημα δέχεται ευρύ φάσμα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια στις πράξεις που διενεργεί. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: την «πρώτη βαθμίδα» και τη «δεύτερη βαθμίδα». Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν κριτήρια καταλληλότητας ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ τα οποία έχει καθορίσει η ΕΚΤ. Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι κατά κανόνα τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται από το Ευρωσύστημα σε οριστικές συναλλαγές). Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε διασυνοριακή βάση, μέσω του συστήματος ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) ή μέσω αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) της ΕΕ, ως ασφάλεια για πάσης φύσεως πιστώσεις που χορηγεί το Ευρωσύστημα ([6]). Όλα τα περιουσιακά στοιχεία που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για τη χορήγηση ενδοημερήσιας πίστωσης.

1.6. **Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής**

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει τα μέσα, τις προϋποθέσεις, τα κριτήρια και τις διαδικασίες για τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Πράξεις νομισματικής πολιτικής	Είδη συναλλαγών		Διάρκεια	Συχνότητα	Διαδικασία
	Παροχή ρευστότητας	Απορρόφηση ρευστότητας			
Πράξεις ανοικτής αγοράς					
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Μία εβδομάδα	Κάθε εβδομάδα	Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Τρεις μήνες	Κάθε μήνα	Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	— Αντιστρεπτέες συναλλαγές — Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	— Αντιστρεπτέες συναλλαγές — Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας — Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	Κατά περίπτωση	Χωρίς περιοδικότητα	— Έκτακτες δημοπρασίες — Διμερείς διαδικασίες
	Οριστικές αγορές	Οριστικές πωλήσεις	—	Χωρίς περιοδικότητα	Διμερείς διαδικασίες
Διαρθρωτικές πράξεις	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	Προκαθορισμένη ή κατά περίπτωση	Με ή χωρίς περιοδικότητα	Τακτικές δημοπρασίες
	Οριστικές αγορές	Οριστικές πωλήσεις	—	Χωρίς περιοδικότητα	Διμερείς διαδικασίες
Πάγιες διευκολύνσεις					
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Μία ημέρα	Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	—	Καταθέσεις	Μία ημέρα	Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	

([6]) Βλέπε Ενότητες 6.6.1 και 6.6.2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. ΑΠΟΔΕΚΤΟΙ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

2.1. Γενικά κριτήρια καταλληλότητας

Οι αντισυμβαλλόμενοι στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας ([7]). Τα κριτήρια αυτά ορίζονται κατά τρόπο ώστε να παρέχεται σε ευρύ φάσμα ιδρυμάτων πρόσβαση στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, να ενισχύεται η ίση μεταχείριση των ιδρυμάτων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και να εξασφαλίζεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις από την άποψη της λειτουργίας τους και της προληπτικής εποπτείας:

— Μόνο τα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι. Τα ιδρύματα που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (βλέπε Ενότητα 7.2) δεν μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος.

— Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι οικονομικώς εύρωστοι. Πρέπει να υπόκεινται σε μία τουλάχιστον μορφή εποπτείας, εναρμονισμένης σε επίπεδο ΕΕ/ΕΟΧ, εκ μέρους εθνικών αρχών ([8]). Μπορούν όμως να γίνουν δεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι και οικονομικώς εύρωστα ιδρύματα που υπόκεινται σε μη εναρμονισμένη αλλά συγκρίσιμου επιπέδου εθνική εποπτεία, π.χ. εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων, των οποίων το κεντρικό κατάστημα βρίσκεται εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

— Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να πληρούν όλα τα λειτουργικά κριτήρια τα προβλεπόμενα στις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αυτά τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας είναι ομοιόμορφα για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Τα ιδρύματα που πληρούν αυτά τα κριτήρια μπορούν:

— να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος και

— να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες.

Τα ιδρύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες μόνο μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένα. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση (κεντρικό κατάστημα ή υποκαταστήματα) σε περισσότερα του ενός κράτη-μέλη, κάθε εγκατάσταση έχει πρόσβαση σε αυτές τις πράξεις μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου βρίσκεται, μολονότι το ίδρυμα μπορεί να υποβάλει προσφορές στις δημοπρασίες μέσω ενός μόνο καταστήματος (είτε του κεντρικού καταστήματος είτε κατονομαζόμενου υποκαταστήματος) σε κάθε κράτος-μέλος.

2.2. Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις

Για τις οριστικές συναλλαγές δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που εκτελούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να διενεργούν αποτελεσματικά πράξεις συναλλάγματος μεγάλου ύψους οποιεσδήποτε συνθήκες και αν επικρατούν στην αγορά. Το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων αντιστοιχεί στους αντισυμβαλλομένους που βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και οι οποίοι επιλέγονται για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3.

Για άλλες πράξεις που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες (αντιστρεπτέες συναλλαγές για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), κάθε εθνική κεντρική τράπεζα επιλέγει μεταξύ των ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στο οικείο κράτος-μέλος μία ομάδα αντισυμβαλλομένων που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας. Πρωτεύον κριτήριο επιλογής αποτελεί η δραστηριότητα του ιδρύματος στην αγορά χρήματος. Άλλα κριτήρια που μπορεί να ληφθούν υπόψη είναι π.χ. η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας διαπραγμάτευσης και το ύψος των προσφορών που μπορούν να υποβάλουν τα ιδρύματα.

Στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συναλλάσσονται αποκλειστικά με όσους αντισυμβαλλομένους έχουν προεπιλεγεί για συμμετοχή σε πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάν-

([7]) Για τις οριστικές συναλλαγές δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

([8]) Η εναρμονισμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1, όπως ισχύει.

σεων της ρευστότητας. Εάν, για λειτουργικούς λόγους, μια εθνική κεντρική τράπεζα δεν μπορεί να συναλλαγεί σε κάθε τέτοια πράξη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχει επιλέξει για τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, τότε η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στο εν λόγω κράτος-μέλος θα πρέπει να γίνεται εκ περιτροπής, ώστε να παρέχονται σε όλα τα ιδρύματα ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ. Εάν αποφασιστεί ότι η ΕΚΤ θα διενεργεί διμερείς πράξεις, η επιλογή των αντισυμβαλλομένων θα γίνεται από την ΕΚΤ με βάση την εκ περιτροπής συμμετοχή των ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ που γίνονται αποδεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

2.3. **Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους**

Στα ιδρύματα που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, οι οποίες απορρέουν από τους Κανονισμούς και τις Αποφάσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις ([9]), τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2157/1999 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 για τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4) ([10]), τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 για την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ([11]), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 για την εφαρμογή ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ([12]). Οι σχετικές κυρώσεις και οι διαδικαστικοί κανόνες επιβολής τους ορίζονται στους ανωτέρω Κανονισμούς. Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει τη συμμετοχή των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές στους αντισυμβαλλομένους ή αναστέλλει τη συμμετοχή τους στις πράξεις ανοικτής αγοράς εάν δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις τις οποίες εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) όπως ορίζεται κατωτέρω.

Αυτό αφορά περιπτώσεις παραβάσεων των κανόνων των δημοπρασιών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια προκειμένου να διακανονίσει το ποσό της ρευστότητας που του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για να διακανονίσει το ποσό που του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας), ή των κανόνων των διμερών συναλλαγών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών προκειμένου να διακανονίσει το συμφωνηθέν ποσόν στις διμερείς συναλλαγές).

Το ίδιο ισχύει και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλόμενου προς τους κανόνες για τη χρήση ασφαλειών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία που δεν ήταν ή δεν είναι πλέον αποδεκτά ή δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο π.χ. λόγω στενών δεσμών ή ταύτισης μεταξύ του εκδότη/εγγυητή και του αντισυμβαλλομένου), καθώς και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (εάν ένας αντισυμβαλλόμενος εμφανίζει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης).

Επιπλέον, το μέτρο της αναστολής της συμμετοχής του μη συμμορφούμενου αντισυμβαλλομένου μπορεί να επιβληθεί και σε υποκαταστήματα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη. Όταν κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή τέτοιου εξαιρετικού μέτρου, εν όψει της σοβαρότητας της παράβασης, όπως αυτή αποδεικνύεται π.χ. από τη συχνότητα ή τη διάρκεια της παράβασης, μπορεί να ανασταλεί το δικαίωμα πρόσβασης του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ορισμένο χρονικό διάστημα.

Οι χρηματικές ποινές που επιβάλλουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες σε περίπτωση παράβασης των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές, την παροχή ασφαλειών, τις διαδικασίες τέλους ημέρας ή τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης υπολογίζονται με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο ποινής (όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6).

2.4. **Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους**

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει ή να αποκλείσει την πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στα μέσα νομισματικής πολιτικής για προληπτικούς λόγους.

([9]) ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 4.
([10]) ΕΕ L 264 της 12.10.1999, σ. 21.
([11]) ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 1.
([12]) ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

Επιπλέον, η αναστολή ή ο αποκλεισμός των αντισυμβαλλομένων ενδέχεται να απαιτείται σε ορισμένες περιπτώσεις οι οποίες συνιστούν υπερημερία του αντισυμβαλλομένου, κατά την έννοια των συμβατικών ή κανονιστικών διατάξεων που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και οι σκοποί τους είναι ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι αντιστρεπτέες συναλλαγές αποτελούν το βασικό μέσο ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων ανοικτής αγοράς, ενώ τα πιστοποιητικά χρέους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διαρθρωτικές πράξεις με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα διαθέτει άλλα τρία μέσα για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας: τις οριστικές συναλλαγές, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων μέσων ανοικτής αγοράς που χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα.

3.1. **Αντιστρεπτέες συναλλαγές**

3.1.1. *Γενικά*

α) Είδος μέσου

Ως αντιστρεπτέες συναλλαγές νοούνται συναλλαγές μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία με συμφωνία επαναγοράς ή διενεργεί πιστοδοτικές πράξεις έναντι ασφάλειας υπό μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι αντιστρεπτέες συναλλαγές χρησιμοποιούνται για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης και τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να χρησιμοποιεί τις αντιστρεπτέες συναλλαγές για διαρθρωτικές πράξεις, καθώς και για πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β) Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν αντιστρεπτέες συναλλαγές είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς (δηλαδή η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στον οφειλέτη σε κάποια μελλοντική ημερομηνία) είτε με τη μορφή δανείων έναντι ενεχύρου (δηλαδή παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση της εκπλήρωσης της ενοχικής υποχρέωσης, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις αντιστρεπτέες συναλλαγές βάσει συμφωνιών επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ). Οι ρυθμίσεις για τις αντιστρεπτέες συναλλαγές που βασίζονται σε δάνεια έναντι ενεχύρου λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (π.χ. ενεχύρου) σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ) Υπολογισμός τόκου

Η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναγοράς σε μια συμφωνία επαναγοράς αντιστοιχεί στον τόκο που οφείλεται επί του χρηματικού ποσού του δανείου για τη διάρκεια της πράξης, δηλαδή η τιμή επαναγοράς περιλαμβάνει τον αντίστοιχο τόκο που θα καταβληθεί. Για τον προσδιορισμό του επιτοκίου σε μία αντιστρεπτέα συναλλαγή με τη μορφή δανείου έναντι ενεχύρου εφαρμόζεται καθορισμένο επιτόκιο επί του ποσού της πίστωσης για τη διάρκεια της συναλλαγής. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται στις αντιστρεπτέες συναλλαγές ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών («actual/360»).

3.1.2. *Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης*

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι οι σημαντικότερες πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργεί το Ευρωσύστημα και αποτελούν βασικό άξονα για την επίτευξη σκοπών όπως ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Παρέχουν επίσης το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

— είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,

— διενεργούνται τακτικά κάθε εβδομάδα ([13]),

— συνήθως έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας ([14]),

— διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,

— διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),

— όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές στις δημοπρασίες για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης,

— τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

3.1.3. *Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης*

Το Ευρωσύστημα διενεργεί επίσης τακτικές πράξεις αναχρηματοδότησης, διάρκειας συνήθως τριών μηνών, με σκοπό την πρόσθετη μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι πράξεις αυτές αντιπροσωπεύουν ένα μικρό ποσοστό του συνολικού όγκου της αναχρηματοδότησης. Με τις εν λόγω πράξεις, το Ευρωσύστημα, κατά κανόνα, δεν έχει την πρόθεση να αποστείλει μηνύματα προς την αγορά και έτσι συνήθως ενεργεί ως αποδέκτης επιτοκίου. Κατά συνέπεια, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου και κατά καιρούς η ΕΚΤ δηλώνει τον όγκο της ρευστότητας που θα κατανεμηθεί σε προσεχείς δημοπρασίες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Ευρωσύστημα μπορεί να διενεργεί πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και μέσω δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

— είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,

— διενεργούνται τακτικά κάθε μήνα ([15]),

— συνήθως έχουν διάρκεια τριών μηνών ([16]),

— διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,

— διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),

— όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές στις δημοπρασίες για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης,

— τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης.

3.1.4. *Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας*

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών ανοικτής αγοράς. Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας αποσκοπούν στη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και στον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως προκειμένου να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις στα επιτόκια που οφείλονται σε αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Επειδή ενδέχεται να παραστεί ανάγκη για άμεση λήψη μέτρων σε περίπτωση απροσδόκητων εξελίξεων της αγοράς, είναι επιθυμητό να υπάρχει υψηλός βαθμός ευελιξίας κατά την επιλογή των διαδικασιών και των λειτουργικών χαρακτηριστικών για τη διενέργεια των εν λόγω πράξεων.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των αντιστρεπτέων πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας συνοψίζονται ως εξής:

— μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,

— η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,

— η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη,

— οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που διενεργούνται με σκοπό την παροχή ρευστότητας εκτελούνται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),

([13]) Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται σύμφωνα με το προαναγγελλόμενο χρονοδιάγραμμα δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος, το οποίο δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int, βλέπε και Ενότητα 5.1.2). Βλέπε επίσης τους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

([14]) Η διάρκεια των πράξεων κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ενδέχεται ενίοτε να ποικίλλει, μεταξύ άλλων και λόγω των επίσημων αργιών των κρατών-μελών.

([15]) Βλέπε υποσημείωση 13 ανωτέρω.

([16]) Βλέπε υποσημείωση 14 ανωτέρω.

— οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που αποβλέπουν στην απορρόφηση ρευστότητας διενεργούνται, κατά κανόνα, μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.2),

— συνήθως διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι διμερείς αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),

— το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετέχουν στις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας,

— τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

3.1.5. *Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές*

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών ανοικτής αγοράς και με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των εν λόγω πράξεων συνοψίζονται ως εξής:

— είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,

— μπορούν να διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως,

— η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη a priori,

— διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),

— διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,

— όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές,

— τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται αποδεκτά ως ασφάλεια για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές.

3.2. **Οριστικές συναλλαγές**

α) Είδος μέσου

Ως οριστικές συναλλαγές ανοικτής αγοράς νοούνται οι πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μέχρι τη λήξη τους. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται μόνο για διαρθρωτικούς λόγους και για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β) Νομική φύση

Η οριστική συναλλαγή συνεπάγεται την πλήρη μεταβίβαση της κυριότητας από τον πωλητή προς τον αγοραστή, χωρίς να επακολουθεί αναμεταβίβαση. Οι συναλλαγές διενεργούνται σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται στην αγορά σε σχέση με τα χρεόγραφα τα οποία χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

γ) Τιμολόγηση

Για τον υπολογισμό των τιμών, το Ευρωσύστημα ενεργεί σύμφωνα με την επικρατέστερη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των οριστικών συναλλαγών του Ευρωσυστήματος συνοψίζονται ως εξής:

— μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ρευστότητας (οριστική αγορά) ή πράξεων απορρόφησης ρευστότητας (οριστική πώληση),

— η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,

— διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.2),

— διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οριστικές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),

— δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις οριστικές συναλλαγές,

— στις οριστικές συναλλαγές κατά κανόνα χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια μόνο τίτλοι της πρώτης βαθμίδας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 6.1).

3.3. **Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ**

α) Είδος μέσου

Η ΕΚΤ δύναται να εκδίδει πιστοποιητικά χρέους με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα ώστε να δημιουργεί (ή να διευρύνει) έλλειμμα ρευστότητας στην αγορά.

β) Νομική φύση

Τα πιστοποιητικά χρέους συνιστούν ενοχική υποχρέωση της ΕΚΤ έναντι του κομιστή τους. Τα πιστοποιητικά εκδίδονται και τηρούνται σε άυλη μορφή σε αποθετήρια τίτλων στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ δεν επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα μεταβίβασης των πιστοποιητικών. Περαιτέρω διατάξεις σχετικές με τα πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ θα περιέχονται στους όρους και τις προϋποθέσεις που θα διέπουν τα εν λόγω πιστοποιητικά.

γ) Υπολογισμός τόκου

Τα πιστοποιητικά εκδίδονται υπό το άρτιο, δηλαδή διατίθενται σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας και κατά τη λήξη τους εξοφλούνται στην ονομαστική αξία τους. Η διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης και της τιμής εξόφλησης (ονομαστικής αξίας) ισούται προς τους δεδουλευμένους τόκους επί της τιμής διάθεσης, με το συμφωνημένο επιτόκιο, μέχρι τη λήξη του πιστοποιητικού. Το εφαρμοζόμενο επιτόκιο είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών («actual/360»). Ο υπολογισμός της τιμής διάθεσης εμφαίνεται στο Πλαίσιο 1.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1

Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

Όπου:

N = ονομαστική αξία του πιστοποιητικού χρέους

r_I = επιτόκιο (ως ποσοστό %)

D = διάρκεια του πιστοποιητικού χρέους (σε ημέρες)

P_T = τιμή διάθεσης του πιστοποιητικού χρέους

Η τιμή διάθεσης είναι:

$$P_T = N \times \frac{1}{1+\frac{r_I \times D}{36\,000}}$$

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ συνοψίζονται ως εξής:

— τα πιστοποιητικά εκδίδονται με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά,

— τα πιστοποιητικά μπορούν να εκδίδονται είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως,

— τα πιστοποιητικά έχουν διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών,

— τα πιστοποιητικά εκδίδονται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),

— τα πιστοποιητικά δημοπρατούνται και διακανονίζονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,

— όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για να εγγραφούν προκειμένου να αγοράσουν πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ.

3.4. **Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων**

α) Είδος μέσου

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής αποτελούνται από δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσονται ευρώ με ξένο νόμισμα. Χρησιμοποιούνται για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, κυρίως με σκοπό τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων.

β) Νομική φύση

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής είναι πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει (ή πωλεί) ευρώ έναντι ξένου νομίσματος με άμεση πράξη και ταυτόχρονα τα επαναπωλεί (ή τα επαναγοράζει) με προθεσμιακή συναλλαγή σε κάποια καθορισμένη ημερομηνία επαναγοράς. Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων προβλέπονται στη συμβατική ρύθμιση που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ).

γ) Νομίσματα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Κατά κανόνα, το Ευρωσύστημα συναλλάσσεται μόνο σε νομίσματα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ευρεία κλίμακα και σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς. Σε κάθε πράξη ανταλλαγής νομισμάτων, το Ευρωσύστημα και οι αντισυμβαλλόμενοι συμφωνούν σχετικά με τις μονάδες βάσης τψαπ που θα εφαρμοστούν στη συναλλαγή. Οι μονάδες βάσης swap είναι η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι μονάδες βάσης swap του ευρώ έναντι του ξένου νομίσματος διατυπώνονται σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της αγοράς. Οι όροι σχετικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων διευκρινίζονται στο Πλαίσιο 2.

ΠΛΑΙΣΙΟ 2

Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

S = τρέχουσα (κατά την ημερομηνία συμφωνίας της πράξης ανταλλαγής νομισμάτων) συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ (EUR) και ενός ξένου νομίσματος (ABC)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και του ξένου νομίσματος (ABC κατά την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = διαφορά μεταξύ προθεσμιακής και τρέχουσας ισοτιμίας ευρώ/ABC για την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) = ποσό νομίσματος στο άμεσο σκέλος της συναλλαγής. Το $N(.)_M$ είναι το ποσό νομίσματος στο προθεσμιακό σκέλος της συναλλαγής:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ ή } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ ή } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων συνοψίζονται ως εξής:

— μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,

— η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,

— η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη,

— διενεργούνται με έκτακτες δημοπρασίες ή μέσω διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),

— διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ).

— το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2 και στο Παράρτημα 3, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετέχουν σε πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων.

3.5. **Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας**

α) Είδος μέσου

Το Ευρωσύστημα δύναται να προσκαλέσει τους αντισυμβαλλομένους να προβούν σε έντοκες καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι. Η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας προβλέπεται μόνο για λόγους εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά.

β) Νομική φύση

Οι καταθέσεις των αντισυμβαλλομένων έχουν καθορισμένη διάρκεια και καθορισμένο επιτόκιο. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ) Υπολογισμός τόκου

Το επιτόκιο που ισχύει για τις καταθέσεις είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών («actual/360»). Οι τόκοι καταβάλλονται με τη λήξη της κατάθεσης.

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας συνοψίζονται ως εξής:

— η αποδοχή καταθέσεων αποσκοπεί στην απορρόφηση ρευστότητας,

— η συχνότητα της αποδοχής καταθέσεων δεν είναι τυποποιημένη,

— η διάρκεια των καταθέσεων δεν είναι τυποποιημένη,

— η αποδοχή καταθέσεων διενεργείται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),

— η αποδοχή καταθέσεων γίνεται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας μέσω διμερών διαδικασιών μπορεί να διενεργείται από την ΕΚΤ) ([17]),

— το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. ΠΑΓΙΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

4.1. Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης

α) Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης για να αποκτούν ρευστότητα διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6). Σκοπός της διευκόλυνσης είναι να επιτρέπει στους αντισυμβαλλομένους να καλύπτουν τις προσωρινές ανάγκες τους σε ρευστότητα. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

β) Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ρευστότητα μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς διάρκειας μίας ημέρας (δηλαδή η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη

([17]) Οι καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας τηρούνται σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Αυτό θα ισχύει ακόμη και αν αποφασιστεί η διενέργεια πράξεων αυτού του είδους σε κεντρικό επίπεδο από την ΕΚΤ.

συναλλαγή αναμεταβιβάζοντας το περιουσιακό στοιχείο στον οφειλέτη κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα) είτε ως δάνεια διάρκειας μίας ημέρας έναντι ασφάλειας (δηλαδή παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση ότι θα εκπληρωθεί η ενοχική υποχρέωση, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Οι ρυθμίσεις για την παροχή ρευστότητας με τη μορφή δανείων καλυπτόμενων από ασφάλεια λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (ενεχύρου), σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ) Προϋποθέσεις πρόσβασης

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μόνο τις ημέρες κατά τις οποίες λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και τα αντίστοιχα ΣΔΤ.

Στο τέλος της ημέρας, τα ενδοημερήσια χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών διακανονισμού που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στην αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα θεωρούνται αυτοδικαίως αίτηση προσφυγής στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες μέσω των οποίων παρέχεται πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο τέλος της ημέρας ορίζονται στην Ενότητα 5.3.3.

Στον αντισυμβαλλόμενο είναι επίσης δυνατόν να επιτραπεί η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης μετά από αίτησή του προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση από την εθνική κεντρική τράπεζα, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά το κλείσιμο του TARGET ([18]), ([19]). Κατά κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να αναγράφονται το ζητούμενο ποσό της χρηματοδότησης και τα περιουσιακά στοιχεία που θα δοθούν ως ασφάλεια για τη συναλλαγή, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη προκατατεθεί στην εθνική κεντρική τράπεζα.

Πέρα από την υποχρέωση παροχής επαρκούς ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, τα κεφάλαια που μπορούν να χορηγηθούν μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης δεν υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό.

δ) Διάρκεια χρηματοδότησης και υπολογισμός τόκου

Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω της διευκόλυνσης έχει διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, η χρηματοδότηση εξοφλείται την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και τα αντίστοιχα ΣΔΤ και κατά το άνοιγμα των εν λόγω συστημάτων.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών επί έτους 360 ημερών («actual/360»). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος ([20]). Ο τόκος είναι πληρωτέος με την αποπληρωμή της χρηματοδότησης.

ε) Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται μόνο με γνώμονα τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

4.2. **Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων**

α) Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επί των καταθέσεων καταβάλλεται τόκος με προκαθορισμένο επιτόκιο. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ ([21]).

([18]) Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματά της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα γίνουν εν όψει της αργίας όσον αφορά την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

([19]) Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int). Βλέπε επίσης τους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

([20]) Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως «εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος» νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και μία τουλάχιστον εθνική κεντρική τράπεζα λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

([21]) Μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ ενδέχεται να υπάρχουν λειτουργικές διαφορές, οφειλόμενες στα διαφορετικά λογιστικά συστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

β) Νομική φύση

Επί των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας που πραγματοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι καταβάλλεται τόκος με καθορισμένο επιτόκιο. Στον αντισυμβαλλόμενο δεν παρέχεται ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ) Προϋποθέσεις πρόσβασης ([22])

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μόνο κατά τις ημέρες λειτουργίας των αντίστοιχων εθνικών ΣΔΣΧ.

Για τη χορήγηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων απαιτείται αίτηση του αντισυμβαλλομένου προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση από την εθνική κεντρική τράπεζα, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά το κλείσιμο του TARGET, το οποίο πραγματοποιείται κατά κανόνα στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) ([23]), ([24]). Η προθεσμία για αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά κατά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το ποσό που θα κατατεθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά το ποσό που επιτρέπεται να καταθέσει ο αντισυμβαλλόμενος στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

δ) Διάρκεια και υπολογισμός τόκου

Η διάρκεια των καταθέσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης είναι μία ημέρα. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, οι καταθέσεις λήγουν την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργεί το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και κατά το άνοιγμα του συστήματος.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών επί έτους 360 ημερών («actual/360»). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Ο τόκος είναι πληρωτέος με τη λήξη της κατάθεσης.

ε) Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται αποκλειστικά και μόνο με γνώμονα τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

5.1. Δημοπρασίες

5.1.1. *Γενικά*

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος εκτελούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών. Οι δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος διενεργούνται σε έξι φάσεις, όπως περιγράφονται στο Πλαίσιο 3.

Το Ευρωσύστημα διακρίνει τις δημοπρασίες σε δύο κατηγορίες: τις τακτικές και τις έκτακτες. Οι διαδικασίες για τις τακτικές και τις έκτακτες δημοπρασίες είναι πανομοιότυπες, με εξαίρεση το χρονοδιάγραμμα και το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

([22]) Λόγω διαφορών ως προς τα λογιστικά συστήματα μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, η ΕΚΤ μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να εφαρμόσουν ελαφρώς διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης από αυτές που αναφέρονται εδώ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα παρέχουν πληροφορίες για οποιεσδήποτε σχετικές αποκλίσεις από τις προϋποθέσεις πρόσβασης που περιγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο.

([23]) Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματά της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν εν όψει της αργίας όσον αφορά την πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων.

([24]) Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int). Βλέπε επίσης τους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

ΠΛΑΙΣΙΟ 3

Φάσεις των δημοπρασιών

Φάση 1 **Ανακοίνωση της δημοπρασίας**

α) Ανακοίνωση από την ΕΚΤ μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων

β) Ανακοίνωση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω εθνικών ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων και απευθείας προς τους επιμέρους αντισυμβαλλομένους (εάν κριθεί απαραίτητο)

Φάση 2 **Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων**

Φάση 3 **Συγκέντρωση των προσφορών από το Ευρωσύστημα**

Φάση 4 **Κατανομή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας**

α) Απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με την κατανομή

β) Ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής

Φάση 5 **Πιστοποίηση των επιμέρους αποτελεσμάτων της κατανομής**

Φάση 6 **Διακανονισμός των συναλλαγών** (βλέπε Ενότητα 5.3)

α) Τακτικές δημοπρασίες

Για τις τακτικές δημοπρασίες μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής (ενώ το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών μέχρι την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής είναι περίπου δύο ώρες). Το Διάγραμμα 1 περιγράφει το σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών. Η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να προσαρμόζει το χρονοδιάγραμμα για επιμέρους πράξεις, εάν κριθεί σκόπιμο.

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις (πλην των οριστικών συναλλαγών) διενεργούνται πάντοτε με τη μορφή τακτικών δημοπρασιών. Στις τακτικές δημοπρασίες μπορούν να συμμετάσχουν οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών

[ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης)]

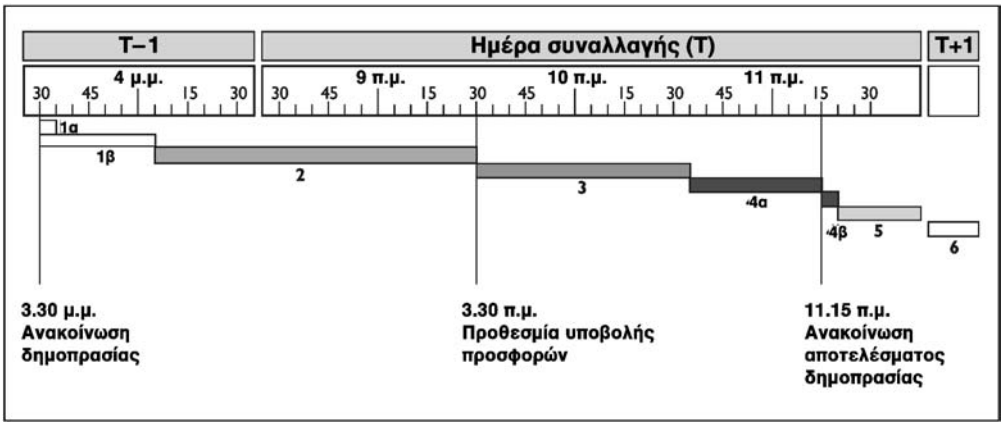

Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

β) Έκτακτες δημοπρασίες

Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται συνήθως εντός μιας ώρας από την ανακοίνωση της δημοπρασίας, ενώ η πιστοποίηση γίνεται αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής. Το σύνηθες χρονοδιάγραμμα των φάσεων των έκτακτων δημοπρασιών ορίζεται στο Διάγραμμα 2. Η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να προσαρμόσει το χρονοδιάγραμμα για μεμονωμένες πράξεις, εάν κριθεί σκόπιμο. Οι έκτακτες δημοπρασίες χρησιμοποιούνται μόνο για τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις έκτακτες δημοπρασίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών

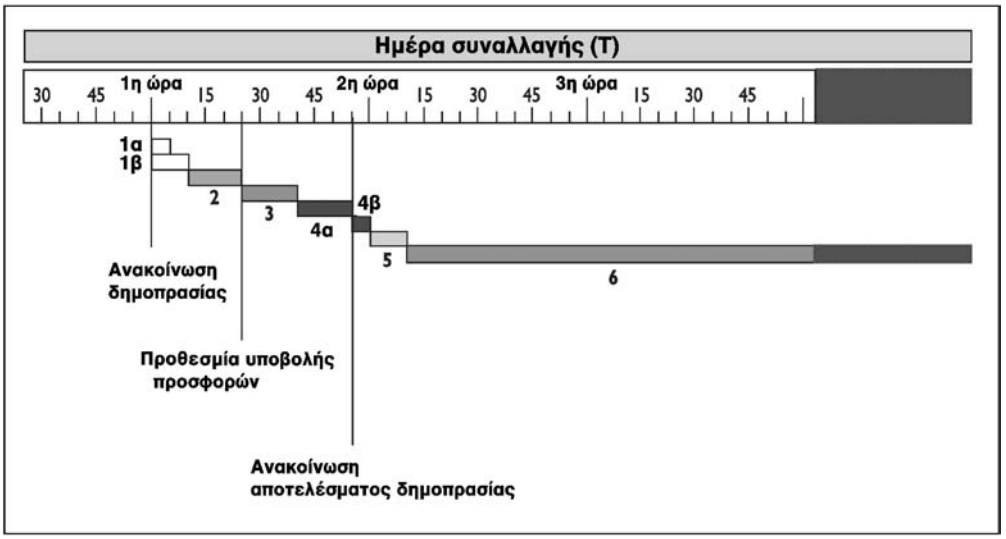

Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται οτο Πλαίσιο 3.

γ) Δημοπρασίες σταθερού και ανταγωνιστικού επιτοκίου

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί δημοπρασίες είτε σταθερού επιτοκίου (δημοπρασίες ποσού) είτε ανταγωνιστικού επιτοκίου (δημοπρασίες επιτοκίου). Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, η ΕΚΤ καθορίζει το επιτόκιο εκ των προτέρων και οι συμμετέχοντες αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό των χρημάτων για το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο επιτόκιο ([25]). Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό των χρημάτων και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στις συναλλαγές με την εθνική κεντρική τράπεζα ([26]).

5.1.2. *Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών*

α) Πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης εκτελούνται σύμφωνα με το ενδεικτικό ημερολογιακό πρόγραμμα που δημοσιεύει το Ευρωσύστημα ([27]). Το ημερολογιακό πρόγραμμα δημοσιεύεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη του έτους για το οποίο ισχύει. Οι συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ορίζονται στον Πίνακα 2. Η ΕΚΤ επιδιώκει να εξασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής αντισυμβαλλομένων από όλα τα κράτη-μέλη στις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Γι' αυτό, κατά την κατάρτιση του ημερολογιακού προγράμματος των εν λόγω πράξεων, η ΕΚΤ προσαρμόζει κατάλληλα το κανονικό πρόγραμμα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες στα επιμέρους κράτη-μέλη.

([25]) Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η ΕΚΤ καθορίζει τις μονάδες βάσης swap της πράξης και οι αντισυμβαλλόμενοι προσφέρουν το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό, το οποίο επιθυμούν να πωλήσουν (και να επαναγοράσουν) ή να αγοράσουν (και να επαναπωλήσουν) με το επιτόκιο αυτό.

([26]) Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, οι αντισυμβαλλόμενοι προσφέρουν το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό, καθώς και τις μονάδες βάσης swap με τις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν στην πράξη.

([27]) Το ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int). Βλέπε επίσης τους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Είδος πράξης	Συνήθης ημερομηνία συναλλαγής (Τ)
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Κάθε Τρίτη
Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Η τελευταία Τετάρτη κάθε μήνα ([1])

([1]) Λόγω των Χριστουγέννων, η πράξη του Δεκεμβρίου μετατίθεται συνήθως μία εβδομάδα ενωρίτερα, δηλαδή την προτελευταία Τετάρτη του ίδιου μηνός.

β) Διαρθρωτικές πράξεις

Οι διαρθρωτικές πράξεις μέσω τακτικών δημοπρασιών δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Συνήθως πάντως διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο κατά τις ημέρες οι οποίες είναι εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ ([28]) σε όλα τα κράτη-μέλη.

γ) Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας

Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Στις εν λόγω πράξεις μπορούν να συμμετάσχουν μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημέρα συναλλαγής, η ημέρα διακανονισμού και η ημέρα εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για τις αντίστοιχες ΕθνΚΤ.

5.1.3. *Ανακοίνωση των δημοπρασιών*

Οι τακτικές δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος ανακοινώνονται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι δυνατόν να ανακοινώσουν τη δημοπρασία απευθείας στους αντισυμβαλλομένους που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση της δημοπρασίας περιέχει συνήθως τα εξής στοιχεία:

— τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,

— την ημερομηνία της δημοπρασίας,

— το είδος της πράξης (παροχή ή απορρόφηση ρευστότητας και το είδος του μέσου νομισματικής πολιτικής που θα χρησιμοποιηθεί),

— τη διάρκεια της πράξης,

— το είδος της δημοπρασίας (σταθερού ή ανταγωνιστικού επιτοκίου),

— τη μέθοδο κατανομής (δημοπρασία «ολλανδικού» ή «αμερικανικού» τύπου, όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1.5 δ),

— τον επιδιωκόμενο όγκο της πράξης (συνήθως μόνο στην περίπτωση των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης),

— το σταθερό επιτόκιο/τη σταθερή τιμή/το σταθερό επίπεδο μονάδων βάσης swap της δημοπρασίας (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),

— το ελάχιστο/μέγιστο αποδεκτό επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap (εάν εφαρμόζεται),

— την ημερομηνία έναρξης και την ημερομηνία λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή την ημερομηνία αξίας (χαμεφσ) και την ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),

— τα νομίσματα που αφορά η συναλλαγή και το νόμισμα του οποίου η ποσότητα παραμένει σταθερή (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),

([28]) Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως «εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ» νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η εθνική κεντρική τράπεζα ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, κάποια υποκαταστήματα της εθνικής κεντρικής τράπεζας ενδέχεται να μη λειτουργούν τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ, λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώσει τους αντισυμβαλλομένους εκ των προτέρων σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα γίνουν για τις συναλλαγές στις οποίες συμμετέχουν τα εν λόγω υποκαταστήματα.

— την τρέχουσα (spot) συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των προσφορών (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),

— το ανώτατο όριο προσφοράς (εάν υπάρχει),

— το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),

— το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),

— την προθεσμία υποβολής προσφορών,

— την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),

— τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Προκειμένου να ενισχύσει τη διαφάνεια στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, το Ευρωσύστημα ανακοινώνει συνήθως εκ των προτέρων τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να μην ανακοινώσει τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό εκ των προτέρων. Για την ανακοίνωση των έκτακτων δημοπρασιών ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες όπως και για τις τακτικές δημοπρασίες. Στις έκτακτες δημοπρασίες, ανεξαρτήτως αν ανακοινωθούν δημοσία ή όχι, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επικοινω-νούν απευθείας με τους επιλεγμένους αντισυμβαλλομένους.

5.1.4. *Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων*

Οι προσφορές των αντισυμβαλλομένων πρέπει να υποβάλλονται σύμφωνα με το υπόδειγμα το οποίο έχουν καθορίσει οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για την αντίστοιχη πράξη. Οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου το ίδρυμα έχει εγκατάσταση (έδρα ή υποκατάστημα). Οι προσφορές ενός ιδρύματος επιτρέπεται να υποβληθούν μόνον από μία υπηρεσιακή μονάδα (είτε το κεντρικό είτε κατονομαζόμενο υποκατάστημα) σε κάθε κράτος-μέλος.

Στις δημοπρασίες καθορισμένου επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ([29]).

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για έως και δέκα διαφορετικά επιτόκια/τιμές/μονάδες βάσης swap. Σε κάθε προσφορά αναγράφουν το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και το αντίστοιχο επιτόκιο ([30]), ([31]). Οι προσφορές επιτοκίων πρέπει να εκφράζονται σε πολλαπλάσια του 0,01 της εκατοστιαίας μονάδας. Στην περίπτωση δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου για τη διενέργεια πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων, οι μονάδες βάσης swap διατυπώνονται σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της αγοράς και οι προσφορές πρέπει να είναι εκφρασμένες σε πολλαπλάσια του 0,01 της μονάδας βάσης swap.

Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, το ελάχιστο ποσό προσφοράς είναι 1 000 000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ποσό αυτό πρέπει να εκφράζονται σε ακέραια πολλαπλάσια των 100 000 ευρώ. Τα ίδια ελάχιστα ποσά και πολλαπλάσια ισχύουν στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και στις διαρθρωτικές πράξεις. Το ελάχιστο ποσό ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου/τιμής/μονάδων βάσης swap.

Για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, κάθε εθνική κεντρική τράπεζα ορίζει το ελάχιστο ποσό προσφοράς μεταξύ 10 000 ευρώ και 1 000 000 ευρώ. Ο προσφορές που υπερβαίνουν το ελάχιστο ποσό πρέπει να είναι εκφρασμένες σε ακέραια πολλαπλάσια των 10 000 ευρώ. Το ελάχιστο ποσό ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου.

Η ΕΚΤ δύναται να επιβάλει ανώτατο όριο προσφοράς ώστε να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών. Το τυχόν ανώτατο όριο αναφέρεται πάντοτε στη δημόσια ανακοίνωση της δημοπρασίας.

Οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να είναι πάντοτε σε θέση να καλύψουν τα ποσά τα οποία τους κατανέμονται με επαρκή ποσότητα αποδεκτών τίτλων ([32]). Οι συμβατικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα επιτρέπουν την επιβολή ποινών εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα τίτλων ή μετρητών για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας που του έχει κατανεμηθεί μέσω της δημοπρασίας.

([29]) Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε συναλλαγή με το Ευρωσύστημα.

([30]) Όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ, η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει ότι οι προσφορές θα εκφράζονται ως τιμές και όχι ως επιτόκια. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι τιμές αναφέρονται ως ποσοστό της ονομαστικής αξίας των τίτλων.

([31]) Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συνάψει συναλλαγή με το Ευρωσύστημα και το αντίστοιχο επίπεδο μονάδων βάσης swap.

([32]) Ή να διακανονίσουν σε μετρητά στην περίπτωση πράξεων απορρόφησης ρευστότητας.

Οι προσφορές μπορούν να ανακληθούν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών. Προσφορές που υποβάλλονται μετά τη λήξη της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην ανακοίνωση της δημοπρασίας είναι άκυρες. Το εμπρόθεσμο της υποβολής κρίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν όλες τις προσφορές ενός αντισυμβαλλομένου εάν το άθροισμα των προσφορών του υπερβαίνει το τυχόν ανώτατο όριο που έχει θέσει η ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν επίσης κάθε προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου ποσού προσφοράς ή του ελάχιστου επιτοκίου/τιμής/επιπέδου μονάδων βάσης swap ή που υπερβαίνει το μέγιστο επιτόκιο/τιμή/μονάδες βάσης swap. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να απορρίψουν προσφορές που είναι ελλιπείς ή δεν ακολουθούν το υπόδειγμα. Εάν μια συγκεκριμένη προσφορά απορριφθεί, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα γνωστοποιεί στον αντισυμβαλλόμενο την απορριπτική της απόφαση πριν από την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας.

5.1.5. *Διαδικασίες κατανομής*

α) Δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Για την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, αθροίζονται οι υποβληθείσες από τους αντισυμβαλλομένους προσφορές. Εάν το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το συνολικό ποσό ρευστότητας που θα κατανεμηθεί, οι προσφορές ικανοποιούνται συμμέτρως, με βάση το λόγο του ποσού που θα κατανεμηθεί προς το αθροιστικό ποσό των προσφορών (βλέπε Πλαίσιο 4). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ. Ωστόσο, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να κατανείμει ένα ελάχιστο ποσό/ποσοστό σε κάθε συμμετέχοντα στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου.

ΠΛΑΙΣΙΟ 4

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Όπου:

A = συνολικά κατανεμόμενο ποσό

n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

a_i = ποσό προσφοράς του αντισυμβαλλομένου υπ' αριθμ. *i*

all% = ποσοστό κατανομής

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλομένο υπ' αριθμ. *i*

Το ποσοστό κατανομής είναι:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* είναι

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

β) Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας σε ευρώ με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων. Οι προσφορές με το υψηλότερο επιτόκιο ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά χαμηλότερο επιτόκιο μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να κατανεμηθεί. Εάν, στο χαμηλότερο επιτόκιο το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλαδή στο οριακό επιτόκιο), το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμέτρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο (βλέπε Πλαίσιο 5). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

ΠΛΑΙΣΙΟ 5

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

(το παράδειγμα αφορά προσφορές που διατυπώνονται ως επιτόκια)

Όπου:

A = συνολικά κατανεμόμενο ποσό

r_s = *s* προσφερόμενο επιτόκιο από τους αντισυμβαλλομένους

n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

$a(r_s)_i$ = προσφερόμενο ποσό στο επιτόκιο υπ' αριθμ. *s* (r_s) από τον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i*

$a(r_s)$ = συνολικό προσφερόμενο ποσό στο επιτόκιο υπ' αριθμ. *s* (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^{n} a(r_s)_i$$

r_m = οριακό επιτόκο

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m \geq r_s \geq r_1$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

r_{m-1} = επιτόκιο πριν από το οριακό επιτόκιο (τελευταίο επιτόκιο στο οποίο όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως):

$r_{m-1} > r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m > r_{m-1}$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

$all\%(r_m)$ = ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο

$all(r_s)_i$ = ποσό κατανομής στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* στο επιτόκιο υπ' αριθμ. *s*

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i*

Το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου (οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την έκδοση πιστοποιητικών χρέους και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων (ή φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων τιμών). Οι προσφορές με το χαμηλότερο επιτόκιο (την υψηλότερη τιμή) ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά υψηλότερο επιτόκιο (χαμηλότερη τιμή) μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να απορροφηθεί. Εάν, στο υψηλότερο επιτόκιο (στη χαμηλότερη τιμή) το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλαδή στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομέ-

νον ποσό κατανέμεται συμμέτρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή (βλέπε Πλαίσιο 5). Προκειμένου για έκδοση πιστοποιητικών χρέους, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο πολλαπλάσιο της ονομαστικής αξίας των πιστοποιητικών χρέους. Στις λοιπές πράξεις απορρόφησης ρευστότητας, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου.

γ) Δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων ανταγωνιστικού επιτοκίου

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap ([33]). Οι προσφορές με τις χαμηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά υψηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στην υψηλότερη μονάδα βάσης swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλαδή στην οριακή μονάδα βάσης swap), το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμέτρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στην οριακή μονάδα βάσης swap (βλέπε Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

ΠΛΑΙΣΙΟ 6

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου

Όπου:

A = συνολικά κατανεμόμενο ποσό

Δ_s = μονάδα βάσης swap υπ' αριθμ. s προσφερόμενη από τους αντισυμβαλλομένους

n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

$A(\Delta_s)_i$ = προσφερόμενο ποσό στη μονάδα βάσης swap υπ' αριθμ. s (Δ_s) από τον αντισυμβαλλομένο υπ' αριθμ. i

$A(\Delta_s)$ = συνολικό προσφερόμενο ποσό στη μονάδα βάσης swap υπ' αριθμ. s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^{n} a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = οριακή μονάδα βάσης swap

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

Δ_{m-1} = μονάδα βάσης swap πριν από την οριακή μονάδα βάσης swap (τελευταία μονάδα βάσης swap στην οποία όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως),

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

$all\%(\Delta_m)$ = ποσοστό κατανομής στην οριακή μονάδα βάσης swap

$all(\Delta_s)_i$ = ποσό κατανομής στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. i στη μονάδα βάσης swap υπ' αριθμ. s

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. i

([33]) Οι μονάδες βάσης swap κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη με βάση το πρόσημό τους, το οποίο εξαρτάται από το πρόσημο του διαφορικού επιτοκίου μεταξύ του ξένου νομίσματος και του ευρώ. Εάν, για τη διάρκεια της πράξης, το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι θετικό (δηλαδή γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο έναντι του ξένου νομίσματος). Και αντίστροφα, όταν το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μικρότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι αρνητικό (δηλαδή γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπό το άρτιο έναντι του ξένου νομίσματος).

Το ποσοστό κατανομής στην οριακή μονάδα βάσης swap είναι:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* στην οριακή μονάδα βάσης swap είναι:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθμ. *i* είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap. Οι προσφορές με τις υψηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά χαμηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στη χαμηλότερη μονάδα βάσης swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλαδή στην οριακή μονάδα βάσης swap), το αθροιστικό ποσό των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμέτρως μεταξύ των προσφορών σύμφωνα με το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στην οριακή μονάδα βάσης swap (βλέπε Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

δ) Τύπος δημοπρασίας

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, το Ευρωσύστημα μπορεί να εφαρμόσει διαδικασίες είτε ενιαίου είτε πολλαπλού επιτοκίου. Στη δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου («δημοπρασία ολλανδικού τύπου»), το επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap κατανομής που εφαρμόζεται σε όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το οριακό επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap (δηλαδή αυτό στο οποίο εξαντλείται το συνολικό προς κατανομή ποσό). Στη δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου («δημοπρασία αμερικανικού τύπου») το επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap κατανομής ισούται με το προσφερόμενο ανά μεμονωμένη προσφορά επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap.

5.1.6. *Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας*

Τα αποτελέσματα των τακτικών και των έκτακτων δημοπρασιών γνωστοποιούνται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανακοινώνουν το αποτέλεσμα της κατανομής απευθείας σε αντισυμβαλλομένους οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση του αποτελέσματος της δημοπρασίας κανονικά περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

— τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,

— την ημερομηνία της δημοπρασίας,

— το είδος της πράξης,

— τη διάρκεια της πράξης,

— το συνολικό ποσό των προσφορών που υπέβαλαν οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος,

— τον αριθμό των αντισυμβαλλομένων που υπέβαλαν προσφορές,

— τα νομίσματα που αφορά η πράξη (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),

— το συνολικά κατανεμόμενο ποσό,

— το ποσοστό κατανομής (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),

— την τρέχουσα ισοτιμία (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),

— το οριακό αποδεκτό επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap και το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο/τιμή/επίπεδο μονάδων βάσης swap (στην περίπτωση των δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου),

— το ελάχιστο και μέγιστο επιτόκιο προσφοράς και το μέσο σταθμικό επιτόκιο της κατανομής (στην περίπτωση δημοπρασιών πολλαπλού επιτοκίου),

— την ημερομηνία έναρξης και λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή ημερομηνία αξίας και ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),

— το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),

— το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),

— την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών χρέους (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),

— τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα επιβεβαιώνουν το κατανεμόμενο ποσό απευθείας σε κάθε αντισυμβαλλόμενο που υπέβαλε επιτυχή προσφορά.

5.2. **Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις**

α) Γενικά

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν πράξεις μέσω διμερών διαδικασιών ([34]). Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πράξεις ανοικτής αγοράς για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και σε διαρθρωτικές οριστικές πράξεις. Ορίζονται με ευρεία έννοια ως οποιεσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγές με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με λίγους αντισυμβαλλομένους χωρίς δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες διακρίνονται σε δύο διαφορετικά είδη: σε εκείνες στις οποίες το Ευρωσύστημα έρχεται απευθείας σε επαφή με τους αντισυμβαλλομένους και σε εκείνες που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς.

β) Απευθείας επαφή με τους αντισυμβαλλομένους

Σ' αυτή τη διαδικασία, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους εγχώριους αντισυμβαλλομένους, οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Σύμφωνα με τις ακριβείς οδηγίες της ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Οι συναλλαγές διακανονίζονται μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Εάν και εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίσει ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις μπορούν να εκτελούνται από την ίδια την ΕΚΤ (ή από μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες θα ενεργούν ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ), οι διαδικασίες γι' αυτές τις πράξεις θα προσαρμοστούν αναλόγως. Σ' αυτή την περίπτωση, η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες θα ενεργούν ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους αντισυμβαλλομένους στη ζώνη του ευρώ, οι οποίοι θα επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες θα ενεργούν ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Και πάλι όμως οι συναλλαγές θα διακανονίζονται με αποκεντρωμένο τρόπο μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Οι διμερείς πράξεις μέσω απευθείας επαφής με τους αντισυμβαλλομένους μπορούν να εφαρμοστούν για τις αντιστρεπτέες συναλλαγές, τις οριστικές συναλλαγές, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

γ) Πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκτελούν οριστικές πράξεις μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς. Γι' αυτές τις πράξεις δεν τίθενται α πσιοσι περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων και οι διαδικασίες προσαρμόζονται στην καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που θα χρησι-

([34]) Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ.

μοποιηθούν. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ίδια η ΕΚΤ (ή μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες θα ενεργούν ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) μπορεί να εκτελεί οριστικές πράξεις για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς.

δ) Ανακοινώση των διμερών πράξεων

Οι διμερείς πράξεις συνήθως δεν ανακοινώνονται στο κοινό εκ των προτέρων. Επιπλέον, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να μην ανακοινώσει στο κοινό τα αποτελέσματα των διμερών πράξεων.

ε) Ημέρες διενέργειας

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να διενεργήσει διμερείς πράξεις για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Σ' αυτές τις πράξεις συμμετέχουν μόνον οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημέρα συναλλαγής, η ημέρα διακανονισμού και η ημέρα εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για τις αντίστοιχες ΕθνΚΤ.

Οι διμερείς οριστικές συναλλαγές για διαρθρωτικούς σκοπούς κανονικά διενεργούνται και διακανονίζονται μόνον ημέρες που είναι εργάσιμες για τις ΕθνΚΤ όλων των κρατών-μελών.

5.3. **Διαδικασίες διακανονισμού**

5.3.1. *Γενικά*

Οι χρηματικές συναλλαγές που συνδέονται με τη χρήση των πάγιων διευκολύνσεων του Ευρωσυστήματος ή με τη συμμετοχή σε πράξεις ανοικτής αγοράς διακανονίζονται μέσω των λογαριασμών που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή σε λογαριασμούς τραπεζών διακανονισμού που συμμετέχουν στο σύστημα TARGET). Οι χρηματικές συναλλαγές διακανονίζονται μόνον εφόσον έχει ήδη γίνει (ή γίνεται ταυτόχρονα) η οριστική μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια για την πράξη. Αυτό σημαίνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πρέπει είτε να έχουν κατατεθεί εκ των προτέρων σε λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης στις εθνικές κεντρικές τράπεζες είτε να διακανονιστούν μέσω ενδοημερήσιας παράδοσης έναντι πληρωμής (delivery versus payment) με τις εν λόγω εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πραγματοποιείται μέσω των λογαριασμών διακανονισμού τίτλων που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι σε συστήματα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) που ανταποκρίνονται στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ ([35]). Οι αντισυμβαλλόμενοι που δεν διαθέτουν λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης σε εθνική κεντρική τράπεζα ή λογαριασμό διακανονισμού τίτλων σε κάποιο ΣΔΤ που ανταποκρίνεται στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ μπορούν να διακανονίζουν τις συναλλαγές επί των τίτλων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια μέσω του λογαριασμού διακανονισμού τίτλων ή του λογαριασμού ασφαλούς φύλαξης ενός πιστωτικού ιδρύματος-ανταποκριτού.

Περαιτέρω διατάξεις που αφορούν τις διαδικασίες διακανονισμού προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) για τα συγκεκριμένα μέσα νομισματικής πολιτικής. Οι διαδικασίες διακανονισμού ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρά μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών λόγω διαφορών ως προς το εθνικό δίκαιο ή ως προς την πρακτική των συναλλαγών.

5.3.2. *Διακανονισμός των πράξεων ανοικτής αγοράς*

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες (δηλαδή οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις) διακανονίζονται κατά κανόνα την επόμενη ημέρα μετά την ημέρα συναλλαγής, κατά την οποία επόμενη ημέρα λειτουργούν όλα τα αντίστοιχα εθνικά ΣΔΣΧ και όλα τα αντίστοιχα ΣΔΤ. Το Ευρωσύστημα για λόγους αρχής επιδιώκει να διακανονίζονται οι συναλλαγές που σχετίζονται με τις πράξεις ανοικτής αγοράς του ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη-μέλη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχουν προσφέρει επαρκή περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Ωστόσο, εξαιτίας λειτουργικών περιορισμών και λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών των ΣΔΤ, η ακριβής ώρα της ημέρας κατά την οποία διακανονίζονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς ενδέχεται να μην είναι η ίδια σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο χρόνος διακανονισμού των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συμπίπτει συνήθως με το χρόνο εξόφλησης μιας προηγούμενης πράξης με αντίστοιχη διάρκεια.

Το Ευρωσύστημα επιδιώκει να διακανονίζονται αυθημερόν οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες. Ωστόσο, το Ευρωσύστημα μπορεί περιστασιακά, για λειτουργικούς λόγους, να εφαρμόζει άλλες ημέρες διακανονισμού γι' αυτές τις πράξεις, ιδίως για τις οριστικές πράξεις (με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, καθώς και για διαρθρωτικούς σκοπούς) και για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων (βλέπε Πίνακα 3).

([35]) Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συνήθεις ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος ([1])

Μέσο νομισματικής πολιτικής	**Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες**	**Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες ή σε διμερείς διαδικασίες**
Αντιστρεπτέες συναλλαγές	T+1 ([2])	T
Οριστικές συναλλαγές	—	Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της αγοράς για τους τίτλους
Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	T+1	—
Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	—	T, T+1 ή T+2
Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	—	T

([1]) Στον πίνακα, T είναι η ημερομηνία συναλλαγής. Ως ημερομηνία διακανονισμού νοείται εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.
([2]) Εάν η συνήθης ημερομηνία διακανονισμού για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης ή τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συμπίπτει με επίσημη αργία, η ΕΚΤ δύναται με απόφασή της να εφαρμόσει διαφορετική ημερομηνία διακανονισμού, ακόμη και αυθημερόν διακανονισμό. Οι ημερομηνίες διακανονισμού για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης καθορίζονται εκ των προτέρων στο ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος (βλέπε Ενότητα 5.1.2).

5.3.3. *Διαδικασίες τέλους ημέρας*

Οι διαδικασίες τέλους ημέρας καθορίζονται στην τεκμηρίωση που αφορά τα εθνικά ΣΔΣΧ και το σύστημα TARGET. Κατά γενικό κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Μετά την ώρα κλεισίματος δεν γίνονται δεκτές εντολές πληρωμής για επεξεργασία στα εθνικά ΣΔΣΧ, παρότι συνεχίζεται η επεξεργασία των εντολών πληρωμής που είχαν παραληφθεί πριν από την ώρα κλεισίματος. Οι αιτήσεις των αντισυμβαλλομένων για πρόσβαση στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ή στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων πρέπει να υποβληθούν στην οικεία εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά το κλείσιμο του συστήματος TARGET ([36]).

Τυχόν αρνητικά υπόλοιπα που παραμένουν στους λογαριασμούς διακανονισμού (στα εθνικά ΣΔΣΧ) των αποδεκτών αντισυμβαλλομένων μετά την οριστικοποίηση των διαδικασιών ελέγχου στο τέλος της ημέρας θεωρούνται αυτοδικαίως ως αίτηση προσφυγής στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (βλέπε Ενότητα 4.1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. ΑΠΟΔΕΚΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

6.1. Γενικά

Το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συναλλάσσονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές αγοράζοντας και πωλώντας περιουσιακά στοιχεία, είτε με οριστικές συναλλαγές είτε με συμφωνία επαναγοράς, και ορίζει ότι όλες οι πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να καλύπτονται από επαρκή ασφάλεια. Ως εκ τούτου, όλες οι πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος βασίζονται σε περιουσιακά στοιχεία τα οποία παρέχουν ως ασφάλεια οι αντισυμβαλλόμενοι είτε με τη μορφή μεταβίβασης της κυριότητας των στοιχείων αυτών (στην περίπτωση των οριστικών συναλλαγών και των συμφωνιών επαναγοράς) είτε με την μορφή ενεχύρου επ' αυτών (στην περίπτωση των δανείων έναντι ενεχύρου) ([37]).

([36]) Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος κάθε περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

([37]) Οι πράξεις ανοικτής αγοράς με τη μορφή οριστικών και αντιστρεπτέων συναλλαγών με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας βασίζονται επίσης σε περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Για τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για απορρόφηση ρευστότητας, ισχύουν τα ίδια κριτήρια καταλληλότητας όπως και γι' αυτά που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για παροχή ρευστότητας. Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας όμως δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.

Προκειμένου να προστατευθεί το Ευρωσύστημα από ζημίες κατά τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του, να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αντισυμβαλλομένων και να ενισχυθεί η αποτελεσματική λειτουργία, πρέπει τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια να πληρούν ορισμένα κριτήρια ώστε να είναι αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αναγνωρίζεται ότι η εναρμόνιση των κριτηρίων καταλληλότητας σε όλη τη ζώνη του ευρώ συμβάλλει στην εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης και στην αποτελεσματική λειτουργία. Ταυτόχρονα, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ ως προς τη δομή των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, γίνεται λοιπόν διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Οι δύο αυτές κατηγορίες καλούνται «πρώτη βαθμίδα» και «δεύτερη βαθμίδα»:

— η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας, τα οποία ορίζει η ΕΚΤ.

— η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, υπό τον όρο ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που ορίζει η ΕΚΤ. Τα συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας της δεύτερης βαθμίδας που εφαρμόζονται από τις αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται συνήθως από το Ευρωσύστημα στις οριστικές συναλλαγές). Τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης.

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στα μέτρα ελέγχου κινδύνων που διευκρινίζονται στην Ενότητα 6.4.

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία σε διασυνοριακή βάση, δηλαδή για να χρηματοδοτηθούν από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι προσφέροντας ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλέπε Ενότητα 6.6).

6.2. **Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας**

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο με τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Ο κατάλογος αυτός διατίθεται στο κοινό ([38]).

Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ταξινομούνται ως περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα πιστοποιητικά χρέους που έχουν εκδοθεί από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν υιοθετηθεί το ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη επίσης υπάγονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας.

Στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια καταλληλότητας (βλέπε και Πίνακα 4):

— Πρέπει να είναι χρεόγραφα με: α) προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε: (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης ([39]).

([38]) Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int) και ενημερώνεται καθημερινά.

([39]) Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κομιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο δομημένης έκδοσης, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.

— Πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας. Κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των χρεογράφων, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τη διαβάθμιση του εκδότη ή της έκδοσης από αρμόδιους οργανισμούς αξιολόγησης, τις εγγυήσεις που παρέχονται από οικονομικώς εύρωστους εγγυητές ([40]), καθώς και ορισμένα θεσμικά κριτήρια που διασφαλίζουν ιδιαίτερα αυξημένη προστασία των κομιστών των χρεογράφων ([41]). Η εγγύηση θεωρείται αποδεκτή εάν ο εγγυητής έχει ανεπιφύλακτα και ανέκκλητα εγγυηθεί για λογαριασμό του εκδότη όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής του κεφαλαίου, των τόκων και τυχόν άλλων ποσών που οφείλονται σε σχέση με τα χρεόγραφα προς τους κομιστές αυτών μέχρις ολοσχερούς εξοφλήσεως. Η εγγύηση πρέπει να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση (ανεξάρτητα από την πρωτογενή ενοχική υποχρέωση). Οι εγγυήσεις που παρέχονται από δημόσιους οργανισμούς που δικαιούνται να επιβάλλουν φόρους και τέλη θα πρέπει να είναι είτε πληρωτέες σε πρώτη ζήτηση ή άλλως να εξασφαλίζουν άμεση και εμπρόθεσμη πληρωμή σε περίπτωση υπερημερίας. Οι υποχρεώσεις τις οποίες αναλαμβάνει διά της εγγυήσεως ο εγγυητής πρέπει να έχουν σειρά προτεραιότητας τουλάχιστον ίση και ανάλογη (pari passu) προς όλες τις λοιπές ανεξασφάλιστες υποχρεώσεις του. Η εγγύηση πρέπει να διέπεται από το δίκαιο κράτους-μέλους της ΕΕ και να είναι νομικώς ισχυρή, δεσμευτική και εκτελεστή ([42]) κατά του εγγυητή. Όσον αφορά τη νομική ισχύ, τη δεσμευτικότητα και το εκτελεστό της εγγυήσεως ([43]) θα πρέπει να υποβάλλεται νομική επιβεβαίωση, κατά τύπο και ουσία αποδεκτή από το Ευρωσύστημα ([44]), προκειμένου να κριθεί αποδεκτό το περιουσιακό στοιχείο που καλύπτεται από την εγγύηση.

— Πρέπει να είναι μεταβιβάσιμα μέσω λογιστικών εγγραφών.

— Πρέπει να έχουν κατατεθεί/καταχωρηθεί (εκδοθεί) στον ΕΟΧ σε κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ. Πρέπει να διακρατούνται (διακανονίζονται) στη ζώνη του ευρώ μέσω λογαριασμού στο Ευρωσύστημα ή σε ΣΔΤ που πληροί τα πρότυπα της ΕΚΤ (έτσι ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπάγονται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ). Εάν το κεντρικό αποθετήριο τίτλων όπου εκδίδεται το περιουσιακό στοιχείο και το ΣΔΤ όπου διακρατείται δεν ταυτίζονται, τότε μεταξύ των δύο φορέων πρέπει να υπάρχει σύνδεση εγκεκριμένη από την ΕΚΤ ([45]).

— Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ ([46]).

— Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ ([47]).

— Πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών ([48]), ή να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ορισμένες μη οργανωμένες αγορές που καθορίζει η ΕΚΤ ([49]). Εξάλλου, η ΕΚΤ μπορεί να λάβει υπόψη τη ρευστότητα της αγοράς προκειμένου να αποφανθεί για την καταλληλότητα των επιμέρους χρεογράφων.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν μπορεί να προσκομίσει ως ασφάλεια χρεόγραφα που έχει εκδώσει ή εγγυάται ο ίδιος ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο με το οποίο διατηρεί

([40]) Οι εγγυητές πρέπει να είναι εγκατεστημένοι στον ΕΟΧ.

([41]) Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), ΕΕ L 375 της 31.12.1985, σ. 3, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 88/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1988, ΕΕ L 100 της 19.4.1988, σ. 31, την Οδηγία 2001/107/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002, ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 20, και την Οδηγία 2001/108/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002, ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 35, γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα, μόνο εφόσον για κάθε έκδοση έχει δοθεί διαβάθμιση (από αρμόδιους οργανισμούς αξιολόγησης) από την οποία προκύπτει, κατά την άποψη του Ευρωσυστήματος, ότι τα χρεόγραφα είναι υψηλής ποιότητας. Η καταλληλότητα χρεογράφων που εκδίδονται στο πλαίσιο προγράμματος εκδόσεων κρίνεται με βάση την αξιολόγηση κάθε μεμονωμένης έκδοσης του προγράμματος.

([42]) Ο όρος ότι η εγγύηση πρέπει να είναι εκτελεστή υπόκειται σε τυχόν νόμους περί αφερεγγυότητος και πτωχεύσεως, στις γενικές αρχές της επιείκειας και σε άλλους νόμους και αρχές που τυγχάνουν εφαρμογής επί του εγγυητή και επηρεάζουν τα δικαιώματα των πιστωτών έναντι του εγγυητή γενικώς.

([43]) Εάν ο εγγυητής είναι εγκατεστημένος σε τόπο όπου ισχύει άλλο δίκαιο και όχι αυτό που διέπει την εγγύηση, η νομική επιβεβαίωση αφορά επίσης και το ότι η εγγύηση είναι ισχυρή και εκτελεστή σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει στον τόπο εγκατάστασης του εγγυητή.

([44]) Η νομική επιβεβαίωση πρέπει να υποβάλλεται προς εξέταση στην ΕθνΚΤ η οποία ανακοινώνει ότι θα συμπεριλάβει στον κατάλογο των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο καλυπτόμενο από εγγύηση. Η ανακοινώνουσα ΕθνΚΤ είναι κατά κανόνα η ΕθνΚΤ της χώρας όπου το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο είναι εισηγμένο ή αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ή ανακοινώνεται επίσημη τιμή γι' αυτό. Σε περίπτωση τίτλου που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες από μία χώρες, τυχόν ερωτήματα πρέπει να απευθύνονται στην ΕΚΤ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

([45]) Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ καθώς και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

([46]) Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

([47]) Ο όρος να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ ο εκδότης δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.

([48]) ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27.

([49]) Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα μόνο εφόσον είναι εισηγμένα σε οργανωμένη αγορά, όπως ορίζεται στην Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών.

στενούς δεσμούς ([50]), κατά την έννοια του Άρθρου 1 παράγραφος 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων ([51]), ([52]).

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφασή τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τους εξής τίτλους:

— χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια ([53]) και

— χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία είτε μέσω συνδέσεων με τα εγχώρια ΣΔΣΧ τους είτε μέσω άλλων αποδεκτών ρυθμίσεων, προκειμένου να λαμβάνουν πίστωση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι (βλέπε Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που απαιτούν παροχή ασφάλειας, δηλ. για πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτέων ή οριστικών συναλλαγών και για πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

6.3. **Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας**

Εκτός από τα χρεόγραφα που πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να θεωρήσουν αποδεκτά και άλλα περιουσιακά στοιχεία, αυτά της δεύτερης βαθμίδας, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Τα κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που αναφέρονται παρακάτω. Τα ειδικότερα εθνικά κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες καταρτίζουν και τηρούν εθνικούς καταλόγους αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας. Οι κατάλογοι αυτοί διατίθενται στο κοινό ([54]).

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας (βλέπε και Πίνακα 4):

— Μπορεί να είναι χρεόγραφα (εμπορεύσιμα ή μη) που έχουν α) καθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να

([50]) Εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία, λόγω ταύτισης με τον εκδότη/εγγυητή ή λόγω της ύπαρξης στενών δεσμών, δεν μπορούν ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από αυτόν για εξασφάλιση ανεξόφλητης πίστωσης, υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με μηδενική αξία κατά την επόμενη ημερομηνία αποτίμησης και πιθανόν να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (βλέπε και Παράρτημα 6). Επιπλέον, ο αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να αποσύρει το περιουσιακό στοιχείο το συντομότερο δυνατόν.

([51]) Το Άρθρο 1 παράγραφος 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων πιστωτικού ιδρύματος αναφέρει επί λέξει τα εξής:
«Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω:
α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι' ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20 % ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή
β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων.
Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσώπων φυσικών ή νομικών μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου.»

([52]) Η διάταξη αυτή δεν ισχύει προκειμένου για: (i) στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ, (ii) συναλλαγματικές όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, τουλάχιστον άλλο ένα πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), (iii) χρεόγραφα που πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, ή (iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης (iii).

([53]) Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, τότε οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαθιστούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη τους.

([54]) Οι κατάλογοι αυτοί δημοσιεύονται και ενημερώνονται καθημερινά στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int). Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία και τα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες για μεμονωμένες εκδόσεις, εκδότες/χρεώστες ή εγγυητές κατά τη δημοσίευση των εθνικών καταλόγων των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, θα πρέπει όμως να παρέχουν εναλλακτικές πληροφορίες ώστε οι αντισυμβαλλόμενοι σε όλη τη ζώνη του ευρώ να μπορούν εύκολα να εξακριβώσουν την καταλληλότητα ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

είναι είτε: (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης. Επίσης μπορεί να είναι μετοχές [που να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως ορίζεται στην Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών ([55])]. Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) ([56]), όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 88/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1988 ([57]), την Οδηγία 2001/107/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002 ([58]) και την Οδηγία 2001/108/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002 ([59]), κατά κανόνα δεν θεωρούνται κατάλληλα για να συμπεριληφθούν τους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο, η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τέτοιου είδους περιουσιακά στοιχεία στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
Είδος περιουσιακού στοιχείου	— Πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ — Λοιπά εμπορεύσιμα χρεόγραφα ([1]) ([2])	— Εμπορεύσιμα χρεόγραφα ([1]) — Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα ([1]) — Μετοχές που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά
Διαδικασίες διακανονισμού	Οι τίτλοι πρέπει να είναι κεντρικά κατατεθειμένοι με λογιστική μορφή σε εθνική κεντρική τράπεζα ή σε ΣΔΤ που πληροί τα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ	Η εθνική κεντρική τράπεζα που έχει συμπεριλάβει τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει ευχερή πρόσβαση σ' αυτά
Κατηγορία εκδότη	— Κεντρικές τράπεζες — Δημόσιος τομέας — Ιδιωτικός τομέας ([3]) — Διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα	— Δημόσιος τομέας — Ιδιωτικός τομέας ([4])
Πιστοληπτική διαβάθμιση	Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να κρίνεται από την ΕΚΤ ως υψηλής ποιότητας (περιλαμβάνεται και η περίπτωση εγγυήσεων από φορέα εντός του ΕΟΧ που κρίνεται από την ΕΚΤ οικονομικά εύρωστος)	Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να κρίνεται από την εθνική κεντρική τράπεζα που το έχει συμπεριλάβει στη δεύτερη βαθμίδα ως υψηλής ποιότητας (περιλαμβάνεται και η περίπτωση εγγυήσεων από φορέα εντός του ΕΟΧ που κρίνεται από την εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα οικονομικά εύρωστος)
Τόπος εγκατάστασης του εκδότη (ή του εγγυητή)	ΕΟΧ ([5])	Ζώνη του ευρώ

([55]) ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27.
([56]) ΕΕ L 375 της 31.12.1985, σ. 3.
([57]) ΕΕ L 100 της 19.4.1988, σ. 31.
([58]) ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 20.
([59]) ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 35.

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
Τόπος	— Τόπος έκδοσης: ΕΟΧ — Τόπος διακανονισμού: ζώνη του ευρώ ([6])	Ζώνη του ευρώ ([6])
Νόμισμα	Ευρώ ([7])	Ευρώ ([7])
Διασυνοριακή χρήση	Ναι	Ναι

([1]) Πρέπει να έχουν α) καθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε: (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης.

([2]) Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κομιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο δομημένης έκδοσης, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.

([3]) Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, εντάσσονται στην πρώτη βαθμίδα υπό τις εξής προϋποθέσεις: Πρώτον, κάθε συγκεκριμένη έκδοση πρέπει να έχει λάβει διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας (από αρμόδιο οργανισμό αξιολόγησης) η οποία να συνεπάγεται, κατά τη γνώμη του Ευρωσυστήματος, υψηλή ποιοτική διαβάθμιση του χρεογράφου. Η καταλληλότητα των χρεογράφων που εκδίδονται στο πλαίσιο προγράμματος εκδόσεων κρίνεται με βάση την αξιολόγηση κάθε μεμονωμένης έκδοσης του προγράμματος. Δεύτερον, τα χρεόγραφα πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών.

([4]) Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντομισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σκετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, δεν μπορούν κατά κανόνα να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο η ΕΚΤ δύναται να επιτρέπει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να περιλαμβάνουν τέτοιους τίτλους στη δεύτερη βαθμίδα τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.

([5]) Η προϋπόθεση ο εκδότης να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.

([6]) Ούτως ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπόκειται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ.

([7]) Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

— Πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις ή να είναι μετοχές (ή υπό την εγγύηση) φορέων που θεωρούνται οικονομικά εύρωστοι από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία περιέλαβε τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εγγύηση θεωρείται αποδεκτή εάν ο εγγυητής έχει ανεπιφύλακτα και ανέκκλητα εγγυηθεί για λογαριασμό του εκδότη όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής του κεφαλαίου, των τόκων και τυχόν άλλων ποσών που οφείλονται σε σχέση με τα χρεόγραφα προς τους κομιστές αυτών μέχρις ολοσχερούς εξοφλήσεως. Η εγγύηση πρέπει να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση (ανεξάρτητα από την πρωτογενή ενοχική υποχρέωση). Οι εγγυήσεις οι οποίες παρέχονται από δημόσιους οργανισμούς που δικαιούνται να επιβάλλουν φόρους και τέλη θα πρέπει να είναι είτε πληρωτέες σε πρώτη ζήτηση ή άλλως να εξασφαλίζουν άμεση και εμπρόθεσμη πληρωμή σε περίπτωση υπερημερίας. Οι υποχρεώσεις τις οποίες αναλαμβάνει διά της εγγυήσεως ο εγγυητής πρέπει να έχουν σειρά προτεραιότητας τουλάχιστον ίση και ανάλογη (pari passu) προς όλες τις λοιπές ανεξασφάλιστες υποχρεώσεις του. Η εγγύηση πρέπει να διέπεται από το δίκαιο κράτους-μέλους της ΕΕ και να είναι νομικώς ισχυρή, δεσμευτική και εκτελεστή ([60]) κατά του εκδότη. Όσον αφορά τη νομική ισχύ, τη δεσμευτικότητα και το εκτελεστό της εγγυήσεως ([61]) θα πρέπει να υποβάλλεται νομική επιβεβαίωση, κατά τύπο και ουσία αποδεκτή από το Ευρωσύστημα ([62]) προκειμένου να κριθεί αποδεκτό το περιουσιακό στοιχείο που καλύπτεται από την εγγύηση. Δεν απαιτείται υποβολή νομικής επιβεβαίωσης στην περίπτωση εγγυήσεων που αφορούν χρεόγραφα για τα οποία υπάρχει εξατομικευμένη αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας ή εγγυήσεων από δημόσιους οργανισμούς που δικαιούν-ται να επιβάλλουν φόρους και τέλη.

([60]) Ο όρος ότι η εγγύηση πρέπει να είναι εκτελεστή υπόκειται σε τυχόν νόμους περί αφερεγγυότητος και πτωχεύσεως, στις γενικές αρχές της επιείκειας και σε άλλους νόμους και αρχές που τυγχάνουν εφαρμογής επί του εγγυητή και επηρεάζουν τα δικαιώματα των πιστωτών έναντι του εγγυητή γενικώς.

([61]) Εάν ο εγγυητής είναι εγκατεστημένος σε τόπο όπου ισχύει άλλο δίκαιο και όχι αυτό που διέπει την εγγύηση, η νομική επιβεβαίωση αφορά επίσης και το ότι η εγγύηση είναι ισχυρή και εκτελεστή σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει στον τόπο εγκατάστασης του εγγυητή.

([62]) Η νομική επιβεβαίωση πρέπει να υποβάλλεται προς εξέταση στην ΕθνΚΤ η οποία ανακοινώνει ότι θα συμπεριλάβει στον κατάλογο των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο καλυπτόμενοαπό εγγύηση. ΗανακοινώνουσαΕθνΚΤ είναι κατά κανόνα η ΕθνΚΤ της χώρας όπου το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο είναι εισηγμένο ή αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ή ανακοινώνεται επίσημη τιμή γι' αυτό. Σε περίπτωση τίτλου που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες από μία χώρες, τυχόν ερωτήματα πρέπει να απευθύνονται στην ΕΚΤ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

— Η εθνική κεντρική τράπεζα που τα συμπεριέλαβε στους καταλόγους των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά.

— Πρέπει να βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ (ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπόκειται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ).

— Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ ([63]).

— Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν επιτρέπεται να προσκομίσει ως ασφάλεια ενοχικές υποχρεώσεις έναντι του ιδίου ή μετοχές αυτού ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς ([64]), κατά την έννοια του Άρθρου 1 παράγραφος 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων ([65]), ([66]).

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφασή τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα εξής περιουσιακά στοιχεία:

— χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια ([67]),

— χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια και

— μετοχές οι οποίες συνεπάγονται πάσης φύσεως πληρωμές ή άλλα δικαιώματα, που μπορούν να επηρεάσουν την καταλληλότητά τους για να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια, κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία είτε μέσω συνδέσεων με τα εγχώρια ΣΔΤ τους είτε μέσω άλλων αποδεκτών ρυθμίσεων προκειμένου να λαμβάνουν κεφάλαια από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι (βλέπε Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας είναι αποδεκτά για τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών καθώς και για την πρόσβαση στη διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης. Κατά κανόνα δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος.

([63]) Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

([64]) Όπως και στην περίπτωση των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας, εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία, λόγω ταύτισης με τον εκδότη/εγγυητή ή λόγω της ύπαρξης στενών δεσμών, δεν μπορούν ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από αυτόν για εξασφάλιση ανεξόφλητης πίστωσης, υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με μηδενική αξία κατά την επόμενη ημερομηνία αποτίμησης και πιθανόν να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (βλέπε και Παράρτημα 6). Επιπλέον, ο αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να αποσύρει το περιουσιακό στοιχείο το συντομότερο δυνατόν.

([65]) Το Άρθρο 1 παράγραφος 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων πιστωτικού ιδρύματος, αναφέρει επί λέξει τα εξής:
«Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω:
α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι' ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20 % ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή
β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων.
Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσώπων φυσικών ή νομικών μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου.»

([66]) Όπως και στην περίπτωση των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας, η διάταξη αυτή δεν ισχύει προκειμένου για: (i) στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ (συμπεριλαμβανομένων και περιπτώσεων όπου η δημόσια αρχή είναι εγγυητής του εκδότη), (ii) συναλλαγματικές, όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, τουλάχιστον άλλο ένα πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), (iii) χρεόγραφα που πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, ή (iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης (iii).

([67]) Όπως και στην περίπτωση των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας, εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαταστήσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη.

6.4. **Μέτρα ελέγχου κινδύνων**

Στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εφαρμόζονται μέτρα ελέγχου κινδύνων, ώστε να προστατεύεται το Ευρωσύστημα από τον κίνδυνο να υποστεί οικονομική ζημία σε περίπτωση κατά την οποία, επειδή ένας αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, θα παραστεί ανάγκη να εκποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που έχει στη διάθεσή του το Ευρωσύστημα περιγράφονται στο Πλαίσιο 7.

ΠΛΑΙΣΙΟ 7

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Το Ευρωσύστημα επί του παρόντος εφαρμόζει τα εξής μέτρα ελέγχου κινδύνων:

— **Περικοπές αποτίμησης**

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει «περικοπές αποτίμησης» κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια. Αυτό συνεπάγεται ότι η αξία του περιουσιακού στοιχείου υπολογίζεται ως η αγοραία αξία του μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή).

— **Περιθώρια διαφορών αποτίμησης (αποτίμηση σε τρέχουσες τιμές της αγοράς)**

Το Ευρωσύστημα απαιτεί να διατηρείται διαχρονικά η προσαρμοσμένη (μετά την περικοπή αποτίμησης) αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές του για παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αξία των τίτλων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η εθνική κεντρική τράπεζα θα ζητήσει από τον αντισυμβαλλόμενο να προσκομίσει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (δηλαδή θα ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης). Αντίστοιχα, εάν η αξία των τίτλων, μετά την εκ νέου αποτίμησή τους, υπερβαίνει ένα ορισμένο ύψος, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να ζητήσει να του επιστραφούν τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. (Οι υπολογισμοί που συνδέονται με τη λειτουργία του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 11).

Τα εξής μέτρα ελέγχου κινδύνων δεν εφαρμόζονται επί του παρόντος από το Ευρωσύστημα:

— **Αρχικά περιθώρια**

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόσει αρχικά περιθώρια στις αντιστρεπτές συναλλαγές παροχής ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να προσκομίζουν περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια αξίας τουλάχιστον ίσης προς τη ρευστότητα που τους παρέχεται από το Ευρωσύστημα συν την αξία του αρχικού περιθωρίου.

— **'Ορια που αφορούν τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές**

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόζει όρια στα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές.

— **Πρόσθετες εγγυήσεις**

Το Ευρωσύστημα δύναται να απαιτήσει πρόσθετες εγγυήσεις από οικονομικά εύρωστους φορείς προκειμένου να δεχεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

— **Αποκλεισμός**

Το Ευρωσύστημα δύναται να αποκλείει τη χρήση ορισμένων τίτλων στις πράξεις νομισματικής πολιτικής.

6.4.1. *Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας*

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει συγκεκριμένα μέτρα ελέγχου κινδύνων ανάλογα με το είδος των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος ως ασφάλεια. Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας προσδιορίζονται από την ΕΚΤ. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι σε γενικές γραμμές εναρμονισμένα στη ζώνη του ευρώ ([68]). Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας περιλαμβάνει τα εξής κύρια στοιχεία:

— Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας κατανέμονται σε μία μεταξύ τεσσάρων κατηγοριών κατά φθίνοντα βαθμό ρευστότητας, με βάση την ταξινόμηση του εκδότη και το είδος του περιουσιακού στοιχείου. Η κατανομή των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στις τέσσερις κατηγορίες ρευστότητας περιγράφεται στο Πλαίσιο 8.

ΠΛΑΙΣΙΟ 8

Κατηγορίες ρευστότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας ([1])

Κατηγορία I	**Κατηγορία II**	**Κατηγορία III**	**Κατηγορία IV**
Χρεόγραφα κεντρικής κυβέρνησης	Χρεόγραφα τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων	Παραδοσιακά χρεόγραφα τύπου Pfandbrief	Τίτλοι καλυπτόμενοι από περιουσιακά στοιχεία ([2])
Χρεόγραφα εκδοθέντα από κεντρικές τράπεζες ([3])	Χρεόγραφα τύπου Jumbo Pfandbrief ([4])	Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων	
	Χρεόγραφα ειδικών φορέων-εκδοτών χρεογράφων ([5])	Χρεόγραφα εκδοθέντα από εταιρίες και άλλους εκδότες ([5])	
	Χρεόγραφα υπερεθνικών οργανισμών		

([1]) Γενικώς, η ταξινόμηση του εκδότη καθορίζει την κατηγορία ρευστότητας. Ωστόσο, όλοι οι τίτλοι που καλύπτονται με περιουσιακά στοιχεία υπάγονται στην κατηγορία IV, ανεξάρτητα από την ταξινόμηση του εκδότη. Τα χρεόγραφα τύπου Jumbo Pfandbrief υπάγονται στην κατηγορία II, αντίθετα με άλλα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία υπάγονται στην κατηγορία III.

([2]) Οι τίτλοι που καλύπτονται από περιουσιακά στοιχεία υπάγονται στη κατηγορία IV ανεξάρτητα από την ταξινόμηση του εκδότη.

([3]) Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν από την υιοθέτηση του ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη υπάγονται στην κατηγορία ρευστότητας I.

([4]) Μόνο οι τίτλοι με ποσό έκδοσης τουλάχιστον 500 εκατ. ευρώ για τους οποίους τουλάχιστον δύο αγορές παρέχουν σε τακτική βάση τιμές προσφοράς και ζήτησης υπάγονται στην κατηγορία των χρεογράφων τύπου Jumbo Pfandbrief.

([5]) Μόνο οι τίτλοι που εκδίδονται από εκδότες οι οποίοι έχουν ταξινομηθεί από την ΕΚΤ ως «ειδικοί φορείς-εκδότες χρεογράφων» περιλαμβάνονται στην κατηγορία ρευστότητας II. Οι τίτλοι που εκδίδονται από άλλους φορείς-εκδότες χρεογράφων περιλαμβάνονται στην κατηγορία ρευστότητας III.

— Τα επιμέρους χρεόγραφα υπόκεινται σε ειδικές «*περικοπές αποτίμησης*». Για την εφαρμογή των περικοπών, αφαιρείται ένα ορισμένο ποσοστό από την τρέχουσα τιμή του περιουσιακού στοιχείου στην αγορά. Οι περικοπές ποικίλλουν ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια και τη διάρθρωση των τοκομεριδίων των χρεογράφων, όπως περιγράφεται στα Πλαίσια 9 και 10.

([68]) Λόγω διαφορών μεταξύ των κρατών-μελών ως προς τις διαδικασίες παράδοσης των περιουσιακών στοιχείων από τους αντισυμβαλλομένους προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (με τη μορφή σύστασης «δεξαμενής» ασφαλειών υπέρ της εθνικής κεντρικής τράπεζας ή με τη μορφή μεταβίβασης επιμέρους τίτλων, καθορισμένων για κάθε συναλλαγή, με βάση συμφωνίες επαναγοράς), ενδέχεται να υπάρχουν ήσσονος σημασίας διαφορές ως προς το χρόνο αποτίμησης και ως προς άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά του πλαισίου ελέγχου κινδύνων.

ΠΛΑΙΣΙΟ 9

Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου της πρώτης βαθμίδας

Κατηγορίες ρευστότητας

	Κατηγορία I		**Κατηγορία II**		**Κατηγορία III**		**Κατηγορία IV**	
Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	σταθερό τοκ/διο	μηδενικό τοκ/διο	σταθερό τοκ/διο	μηδενικό τοκ/διο	σταθερό τοκ/διο	μηδενικό τοκ/διο	σταθερό τοκ/διο	μηδενικό τοκ/διο
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

— Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε όλους τους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου περιγράφονται στο Πλαίσιο 9 ([69]).

— Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε όλους τους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου είναι οι ίδιες για όλες τις κατηγορίες ρευστότητας και περιγράφονται στο Πλαίσιο 10.

ΠΛΑΙΣΙΟ 10

Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας

Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	**Περικοπή (%) σε τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου τοκομεριδίου**
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
> 10	25

— Η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στους τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου ([70]) είναι η ίδια όπως και στους τίτλους σταθερού τοκομεριδίου στο κλιμάκιο διάρκειας μεταξύ 0 και 1 έτους της αντίστοιχης κατηγορίας ρευστότητας στην οποία υπάγεται ο τίτλος.

— Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζονται στα χρεόγραφα με περισσότερα του ενός είδη τοκομεριδίων εξαρτώνται μόνο από τα είδη τοκομεριδίων που ισχύουν κατά την εναπομένουσα διάρκεια του τίτλου. Η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται σε αυτούς τους τίτλους ορίζεται ίση προς την υψηλότερη περικοπή από εκείνες που ισχύουν για τα χρεόγραφα με την ίδια εναπομένουσα διάρκεια, αφού ληφθούν υπόψη όλα τα είδη τοκομεριδίων των οποίων η πληρωμή θα πραγματοποιηθεί κατά το εναπομένον διάστημα μέχρι τη λήξη του τίτλου.

— Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.

— Ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο και την πρακτική κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες προβλέπουν τη συγκέντρωση των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται ως ασφάλεια ή/και απαιτούν την εξειδίκευση αυτών

([69]) Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού τοκομεριδίου εφαρμόζονται επίσης και στους τίτλους των οποίων το τοκομερίδιο συνδέεται με μεταβολές της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη, καθώς και στα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα.

([70]) Τα τοκομερίδια θεωρούνται κυμαινόμενου επιτοκίου αν συνδέονται με ένα επιτόκιο αναφοράς και η περίοδος επανακαθορισμού του τοκομεριδίου δεν είναι μεγαλύτερη του ενός έτους. Τα τοκομερίδια με περίοδο επανακαθορισμού μεγαλύτερη του ενός έτους θεωρούνται ως σταθερού επιτοκίου και η διάρκεια που λαμβάνεται υπόψη για να εφαρμοστεί η περικοπή αποτίμησης είναι η εναπομένουσα διάρκεια του χρεογράφου.

για κάθε επιμέρους συναλλαγή. Στα συστήματα συγκέντρωσης των ασφαλειών ο αντισυμβαλλόμενος συγκροτεί ένα σύνολο («δεξαμενή») επαρκών περιουσιακών στοιχείων το οποίο θέτει στη διάθεση της κεντρικής τράπεζας για να καλύπτει τις σχετικές πιστώσεις που του παρέχει η κεντρική τράπεζα, και ως εκ τούτου τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία δεν συνδέονται με συγκεκριμένες πιστοδοτικές πράξεις. Αντίθετα, στα συστήματα εξειδίκευσης των ασφαλειών, κάθε πιστοδοτική πράξη συνδέεται με συγκεκριμένα ταυτοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία.

— Τα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε καθημερινή αποτίμηση. Καθημε-ρινά οι εθνικές κεντρικές τράπεζες υπολογίζουν την απαιτούμενη αξία των ασφαλειών, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές των ανεξόφλητων υπολοίπων των πιστώσεων, τις αρχές αποτίμησης που περιγράφονται στην Ενότητα 6.5 και τις απαιτούμενες περικοπές αποτίμησης.

— Εάν, μετά την αποτίμηση, τα περιουσιακά στοιχεία δεν ανταποκρίνονται στην αξία των απαιτούμενων ασφαλειών, όπως υπολογίζεται εκείνη την ημέρα, γίνονται συμμετρικές καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου. Για να περιοριστεί η συχνότητα των καταβολών συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν ένα σημείο ενεργοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, το σημείο ενεργοποίησης αντιστοιχεί στο 0,5 % του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας. Ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύνανται να ορίσουν ότι οι καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου πραγματοποιούνται είτε με την προσκόμιση πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων είτε με την καταβολή μετρητών. Αυτό σημαίνει ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων μειωθεί τόσο ώστε να υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης, οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να προσκομίσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης, η εθνική κεντρική τράπεζα δύναται να επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο (βλέπε Πλαίσιο 11).

ΠΛΑΙΣΙΟ 11

Υπολογισμός συμπληρωματικών περιθωρίων

Η συνολική αξία των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων J (με $j = 1$ έως J και αξία $C_{j,t}$ κατά το χρόνο t) που πρέπει να προσκομίσει ο αντισυμβαλλόμενος για ένα σύνολο I πράξεων νομισματικής πολιτικής για την παροχή ρευστότητας (με $i = 1$ έως I και ποσό ρευστότητας $L_{i,t}$ κατά το χρόνο t) προσδιορίζεται από τον εξής τύπο:

$$\sum_{i=1}^{I} L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t} \qquad (1)$$

Όπου:

h_j: η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στο αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο j.

Έστω T το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών αποτιμήσεων. Η βάση υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου τη χρονική στιγμή $t + T$ ισούται με:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \qquad (2)$$

Κατά τον προσδιορισμό της βάσης υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν, ανάλογα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του συστήματος διαχείρισης των ασφαλειών που εφαρμόζουν, να λάβουν υπόψη και τους δεδουλευμένους τόκους επί της ρευστότητας που έχει παρασχεθεί με πράξεις που δεν έχουν ακόμη λήξει.

Ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται μόνο εφόσον το ποσό που αποτελεί τη σχετική βάση υπολογισμού υπερβεί ένα ορισμένο σημείο ενεργποίησης.

Έστω σημείο ενεργοποίησης k = 0,5 %. Στο σύστημα εξειδίκευσης (I = 1), ο μηχανισμός ενεργοποιείται όταν:

$$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει συμπληρωματικό περιθώριο στην εθνική κεντρική τράπεζα) ή

$$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(η εθνική κεντρική πράπεζα καταβάλλει τη διαφορά στον αντισυμβαλλόμενο).

Στο σύστημα συγκέντρωσης, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να τροφοδοτήσει με πρόσθετους τίτλους την υπάρχουσα «δεξαμενή» τίτλων ως εξής:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau}$$

Αντίστοιχα, το ύψος της παρεχόμενης στον αντισυμβαλλόμενο ενδοημερήσιας πίστωσης *(IDC)*, στο σύστημα συγκέντρωσης, μπορεί να παρασταθεί ως εξής:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} \qquad \text{(εφόσον έχει θετικό πρόσημο)}$$

Τόσο στο σύστημα συγκέντρωσης όσο και στο σύστημα εξειδίκευσης, ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης πρέπει να αποκαθιστά τη σχέση που παριστά η εξίσωση (1) ανωτέρω.

— Στα συστήματα συγκέντρωσης, εξ ορισμού, οι αντισυμβαλλόμενοι δύνανται να αντικαθιστούν τα περιουσιακά στοιχεία σε καθημερινή βάση.

— Στα συστήματα εξειδίκευσης, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επιτρέψουν την αντικατάσταση των περιουσιακών στοιχείων.

— Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει τη διαγραφή επιμέρους χρεογράφων από τον κατάλογο των αποδεκτών τίτλων της πρώτης βαθμίδας ([71]).

6.4.2. *Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας*

Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας ορίζονται από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία έχει συμπεριλάβει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εφαρμογή μέτρων ελέγχου κινδύνων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ. Κατά τη θέσπιση των ενδεδειγμένων μέτρων ελέγχου κινδύνων, το Ευρωσύστημα επιδιώκει να εξασφαλίζει ίση μεταχείριση για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας αντανακλούν τους ειδικούς κινδύνους που συνδέονται με αυτούς τους τίτλους και είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρές με εκείνες που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπάγονται σε τέσσερις κατηγορίες περικοπών αποτίμησης, ανάλογα με τα εγγενή οικονομικά χαρακτηριστικά και τη ρευστότητά τους. Οι κατηγορίες ρευστότητας και οι περικοπές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας περιγράφονται στο Πλαίσιο 12.

([71]) Εάν ένα χρεόγραφο, κατά το χρόνο της διαγραφής του από τον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, χρησιμοποιείται σε πιστοδοτική πράξη του Ευρωσυστήματος, θα πρέπει να αποσυρθεί το συντομότερο δυνατόν.

ΠΛΑΙΣΙΟ 12

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

1. **Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στις μετοχές:**

Σε όλες τις αποδεκτές μετοχές εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 22 %.

2. **Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας** [1]:

Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Σταθερό τοκομερίδιο	Μηδενικό τοκομερίδιο
0–1	2	2
1–3	3,5	3,5
3–5	5,5	6
5–7	6,5	7
7–10	8	10
>10	12	18

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους της δεύτερης βαθμίδας με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο:

Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε όλους τους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της δεύτερης βαθμίδας είναι ακριβώς ίδιες με αυτές που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας.

3. **Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται σε χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας με ειδικά χαρακτηριστικά:**

Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Σταθερό τοκομερίδιο	Μηδενικό τοκομερίδιο
0–1	4	4
1–3	8	8
3–5	15	16
5–7	17	18
7–10	22	23
>10	24	25

4. **Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα μη εμπορεύσιμα μέσα:**

Συναλλαγματικές: 4 % για τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες,
Δάνεια τραπεζών: 12 % για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες και
22 % για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια από 6 μήνες έως 2 έτη.
Υποσχετικές έναντι ενυπόθηκων δανείων: 22 %.

[1] Υπενθυμίζεται ότι, μολονότι τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/61/ΕΟΚ της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ισχύει, δεν μπορούν, υπό κανονικές συνθήκες, να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τους εν λόγω τίτλους στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, υπό ορισμένους όρους και περιορισμούς. Για τους τίτλους αυτούς εφαρμόζεται πρόσθετη περικοπή 10 %, πέραν της κανονικής περικοπής που προβλέπεται για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας.

Η ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες, με βάση τη ρευστότητά τους, προτείνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ:

1. Μετοχές

2. Εμπορεύσιμα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα

Η πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας εμπίπτει σ' αυτή την κατηγορία. Παρά τις ενδεχόμενες διαφορές ως προς το βαθμό ρευστότητας, κοινά χαρακτηριστικά αυτών των περιουσιακών στοιχείων είναι ότι η δευτερογενής τους αγορά έχει μικρό μέγεθος, είναι δυνατόν να μην υφίστανται τιμές σε καθημερινή βάση και η τιμή τους μπορεί να επηρεαστεί από πράξεις που δεν υπερβαίνουν τη συνήθη αξία.

3. Χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και με ειδικά χαρακτηριστικά

Οι τίτλοι αυτοί, αν και χαρακτηρίζονται από κάποια σχετική εμπορευσιμότητα, απαιτούν επιπλέον του συνήθους χρόνο για να ρευστοποιηθούν στην αγορά. Αυτό ισχύει για τα περιουσιακά στοιχεία που είναι γενικά μη εμπορεύσιμα, αλλά διαθέτουν ειδικά χαρακτηριστικά που τους προσδίδουν κάποιο βαθμό εμπορευσιμότητας, όπως δυνατότητα πώλησης μέσω δημοπρασίας (εφόσον παραστεί ανάγκη ρευστοποίησής τους) και αποτίμηση σε καθημερινή βάση.

4. Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα

Οι τίτλοι αυτοί είναι στην πράξη μη εμπορεύσιμοι και συνεπώς έχουν μικρή ή μηδενική ρευστότητα.

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με κυμαινόμενο τοκομερίδιο, καθώς και για τα χρεόγραφα με περισσότερα του ενός είδη τοκομεριδίων, ισχύουν οι ίδιοι κανόνες όπως και για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας, εκτός αν ορίζεται άλλως από την ΕΚΤ ([72]).

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εφαρμόζουν το ίδιο σημείο ενεργοποίησης του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης όπως και το τυχόν προβλεπόμενο για τους τίτλους της πρώτης βαθμίδας. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν όρια στην αποδοχή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, να απαιτήσουν πρόσθετες εγγυήσεις και να αποφασίσουν τη διαγραφή επιμέρους περιουσιακών στοιχείων από τους τηρούμενους από αυτές καταλόγους περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας.

6.5. **Αρχές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία**

Κατά τον υπολογισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει τις εξής αρχές:

— Για κάθε εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο, αποδεκτό στους καταλόγους της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας, το Ευρωσύστημα καθορίζει μία και μοναδική αγορά αναφοράς ως πηγή τιμών. Αυτό συνεπάγεται και ότι, προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία που είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες αγορές, μόνο μία από αυτές χρησιμοποιείται ως πηγή τιμών για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

— Για κάθε αγορά αναφοράς, το Ευρωσύστημα καθορίζει την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή η οποία θα χρησιμοποιείται για να υπολογίζονται οι τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αν δίδονται περισσότερες τιμές, χρησιμοποιείται η χαμηλότερη από αυτές (συνήθως η τιμή ζήτησης).

— Η αξία των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων υπολογίζεται με βάση την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης.

— Εάν για την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την ημερομηνία αποτίμησης δεν υπάρχει αντιπροσωπευτική τιμή, χρησιμοποιείται η τελευταία τιμή διαπραγμάτευσης. Εάν δεν υπάρχει ούτε τιμή διαπραγμάτευσης, η εθνική κεντρική τράπεζα ορίζει την τιμή λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία διαθέσιμη τιμή για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία στην αγορά αναφοράς.

— Προκειμένου για χρεόγραφα, στην τρέχουσα τιμή της αγοράς συνυπολογίζονται οι δεδουλευμένοι τόκοι.

— Λόγω διαφορών που παρατηρούνται από χώρα σε χώρα ως προς το νομικό σύστημα και την πρακτική των συναλλαγών, ο χειρισμός των εισοδηματικών ροών (π.χ. των πληρωμών τοκομεριδίων) που αποφέρει ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια μιας αντιστρεπτέας συναλλαγής ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Εάν η εισοδηματική ροή μεταβιβάζεται στον αντισυμβαλλόμενο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεριμνούν ώστε οι συναφείς πράξεις να καλύπτονται και πάλι πλήρως από επαρκή περιουσιακά στοιχεία προτού πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιδιώκουν να διασφαλίζουν ότι ο χειρισμός των εν λόγω εισοδηματικών ροών έχει ισοδύναμες οικονομικές συνέπειες με τη μεταβίβασή του στον αντισυμ-βαλλόμενο κατά την ημερομηνία πληρωμής ([73]).

— Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας, η εθνική κεντρική τράπεζα που τα έχει συμπεριλάβει στο σχετικό κατάλογό της καθορίζει ειδικές αρχές αποτίμησης.

([72]) Για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με χαρακτηριστικά επανακαθορισμού επιτοκίου, όπου ο επανακαθορισμός γίνεται με αδιαμφισβήτητο και σαφή τρόπο σύμφωνα με την πρακτική της αγοράς και με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΚΤ, η διάρκεια που λαμβάνεται υπόψη για να εφαρμοστεί η περικοπή είναι η διάρκεια όπως προκύπτει μετά τον επανακαθορισμό.

([73]) Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποδέχονται ως ασφάλεια σε αντιστρεπτέες συναλλαγές χρεόγραφα που συνεπάγονται εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) ή μετοχές που συνεπάγονται πάσης φύσεως πληρωμές (ή άλλα δικαιώματα που μπορούν να επηρεάσουν την καταλληλότητά τους) κατά το εναπομένον διάστημα μέχρι τη λήξη της εξασφαλιζόμενης πράξης νομισματικής πολιτικής (βλέπε Ενότητες 6.2 και 6.3).

6.6. **Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων**

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυ-στήματος μπορούν να χρησιμοποιούν αποδεκτούς τίτλους σε διασυνοριακή βάση, δηλαδή να λαμβάνουν χρηματοδότηση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι χρησιμοποιώντας τίτλους ευρισκόμενους σε άλλο κράτος-μέλος. Τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ για το διακανονισμό πάσης φύσεως πράξεων με τις οποίες το Ευρωσύστημα παρέχει ρευστότητα έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (και η ΕΚΤ) έχουν αναπτύξει έναν μηχανισμό που εξασφαλίζει ότι όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που έχουν εκδοθεί/κατατεθεί στη ζώνη του ευρώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση. Πρόκειται για το Σύστημα Ανταποκριτών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), στο πλαίσιο του οποίου οι εθνικές κεντρικές τράπεζες λειτουργούν ως θεματοφύλακες («ανταποκρίτριες») η μία για λογαριασμό της άλλης (και για λογαριασμό της ΕΚΤ) για τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται δεκτά στο τοπικό αποθετήριο ή σύστημα διακανονισμού. Ειδικές λύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου για μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία ή περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν μπορούν να μεταβιβαστούν μέσω ΣΔΤ ([74]). Το ΣΑΚΤ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξασφάλιση πάσης φύσεως πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος. Παράλληλα με το ΣΑΚΤ, για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές συνδέσεις μεταξύ ΣΔΤ ([75]).

6.6.1. *Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών*

Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών περιγράφεται σχηματικά στο Διάγραμμα 3.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών

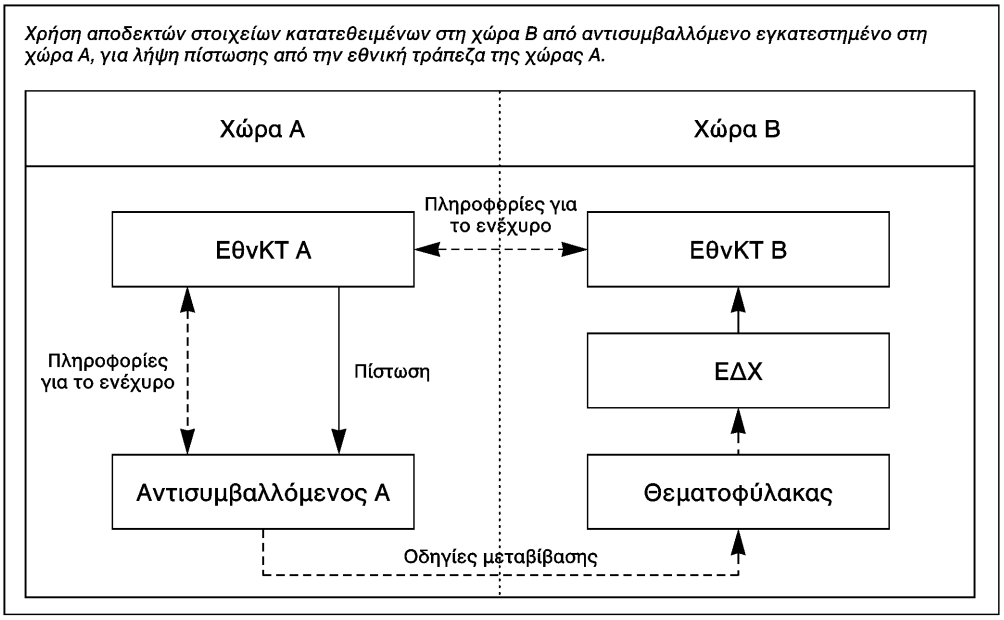

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες τηρούν λογαριασμούς διαχείρισης τίτλων η μία στην άλλη με σκοπό τη διασυνοριακή χρήση αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Η ακριβής διαδικασία του ΣΑΚΤ εξαρτάται από το αν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχίζονται προς κάθε μεμονωμένη πράξη ή τηρούνται σε μία «δεξαμενή» αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ([76]):

([74]) Λεπτομέρειες βλέπε στο «Ενημερωτικό φυλλάδιο για το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών», που δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

([75]) Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω ενός λογαριασμού τηρούμενου από μια εθνική κεντρική τράπεζα σε ένα ΣΔΤ που εδρεύει σε άλλη χώρα, αν το Ευρωσύστημα έχει εγκρίνει τη χρήση τέτοιου λογαριασμού. Από τον Αύγουστο του 2000 επετράπη στην Κεντρική Τράπεζα και Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της Ιρλανδίας να ανοίξει τέτοιου είδους λογαριασμό στο σύστημα Euroclear, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που είναι κατατεθειμένα στο Euroclear, δηλαδή και για αυτά που έχουν μεταφερθεί σ' αυτό μέσω αποδεκτών συνδέσεων.

([76]) Περισσότερες επεξηγήσεις βλέπε στην Ενότητα 6.4.1 και στο «Ενημερωτικό φυλλάδιο για το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών».

— Στο σύστημα εξειδίκευσης, ο αντισυμβαλλόμενος, μόλις η προσφορά του γίνει αποδεκτή από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος (δηλαδή την «κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής»), δίδει εντολή (μέσω του δικού του θεματοφύλακα, αν χρειάζεται) στο ΣΔΤ της χώρας όπου είναι κατατεθειμένοι οι τίτλοι να τους μεταβιβάσει στην κεντρική τράπεζα της εν λόγω χώρας για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, παρέχει τη χρηματοδότηση στον αντισυμβαλλόμενο. Οι κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν χρηματοδότηση αν δεν βεβαιωθούν πρώτα ότι η ανταποκρίτρια τράπεζα έχει λάβει τους τίτλους του αντισυμβαλλομένου. Όταν χρειάζεται να τηρηθούν κάποιες προθεσμίες για το διακανονισμό, μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα των αντισυμβαλλομένων να προκαταθέτουν περιουσιακά στοιχεία στις ανταποκρίτριες κεντρικές τράπεζες για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής τους χρησιμοποιώντας τις διαδικασίες του ΣΑΚΤ.

— Στο σύστημα συγκέντρωσης, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί ανά πάσα στιγμή να παραδώσει στην ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα τίτλους για λογαριασμό της κεντρι-κής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, θα τους προσθέσει στη «δεξαμενή» τίτλων του αντισυμβαλλομένου.

Το ΣΑΚΤ είναι διαθέσιμο στους αντισυμβαλλομένους από τις 9 π.μ. έως τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) κάθε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Όποιος αντισυμβαλλόμενος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει το ΣΑΚΤ πρέπει να ενημερώσει την εθνική κεντρική τράπεζα από την οποία επιθυμεί να χρηματοδοτηθεί — δηλαδή την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής του — πριν από τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Εκτός αυτού, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να μεριμνήσει ώστε τα περιουσιακά στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν για την εξασφάλιση πράξεων νομισματικής πολιτικής να παραδοθούν στο λογαριασμό της ανταποκρίτριας κεντρικής τράπεζας το αργότερο έως τις 4.45 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Οδηγίες ή παραδόσεις που δεν τηρούν την παραπάνω προθεσμία μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο για παροχή ρευστότητας κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Όταν οι αντισυμβαλλόμενοι προβλέπουν ότι θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν το ΣΑΚΤ προς το τέλος της ημέρας και εφόσον είναι δυνατόν, παραδίδουν εκ των προτέρων (δηλαδή προκαταθέτουν) τα περιουσιακά στοιχεία. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή όταν λόγοι νομισματικής πολιτικής το επιβάλλουν, η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να παρατείνει το χρόνο λειτουργίας του ΣΑΚΤ μέχρι το κλείσιμο του συστήματος TARGET.

6.6.2. *Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων*

Εκτός από το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές συνδέσεις μεταξύ των ΣΔΤ της ΕΕ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων

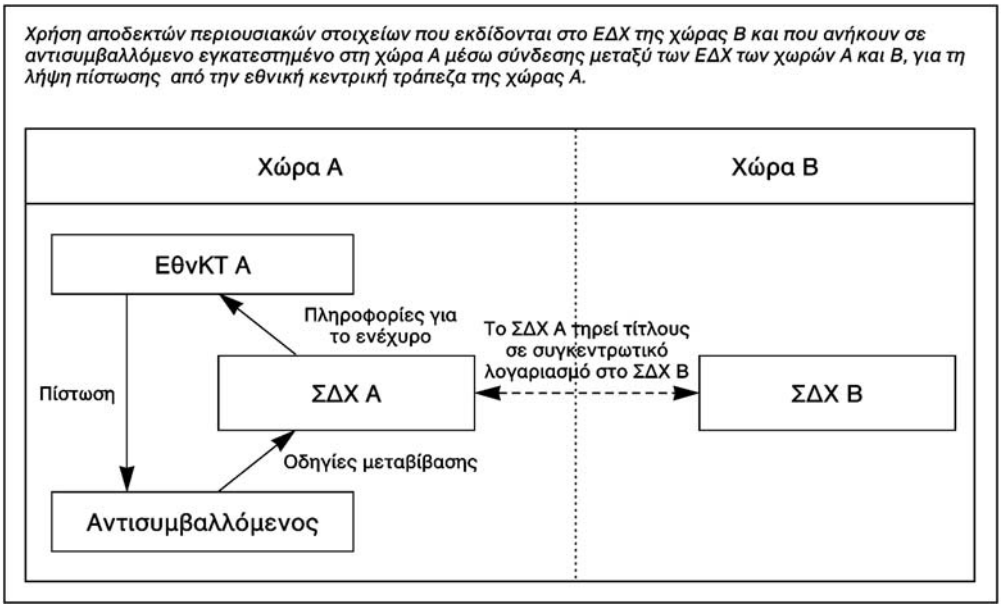

Η σύνδεση μεταξύ δύο ΣΔΤ επιτρέπει στους συμμετέχοντες σε ένα ΣΔΤ να τηρούν τίτλους σε άλλο ΣΔΤ χωρίς να συμμετέχουν σε αυτό. Προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αυτές οι συνδέσεις για τη μεταβίβαση τίτλων που παρέχονται ως ασφάλεια για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, πρέπει πρώτα να αξιολογηθούν και να εγκριθούν με βάση τα πρότυπα που ισχύουν για τη χρήση των ΣΔΤ της ΕΕ ([77]), ([78])

([77]) Ο ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

([78]) Βλέπε «Πρότυπα για τη χρήση των συστημάτων διακανονισμού τίτλων της ΕΕ στις πιστοδοτικές πράξεις του ΕΣΚΤ» (διαθέσιμο μόνο στα αγγλικά: «Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations»), Ιανουάριος 1998.

Από τη σκοπιά του Ευρωσυστήματος, το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις μεταξύ των ΣΔΤ της ΕΕ έχουν τον ίδιο ρόλο, δηλαδή επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν σε διασυνοριακή βάση περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Δηλαδή και οι δύο μηχανισμοί επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια για να λάβουν πίστωση από την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής τους, ακόμη και αν αυτά έχουν εκδοθεί σε ένα ΣΔΤ άλλης χώρας. Το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις μεταξύ ΣΔΤ επιτελούν αυτή τη λειτουργία με διαφορετικό τρόπο. Στο ΣΑΚΤ η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, οι οποίες ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Με τη χρήση των συνδέσεων, η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των ΣΔΤ, τα οποία ανοίγουν συγκεντρωτικούς (omnibus) λογαριασμούς το ένα για λογαριασμό του άλλου. Τα περιουσιακά στοιχεία που κατατίθενται σε μια ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια μόνο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Τα περιο υσιακά στοιχεία που τηρούνται μέσω συνδέσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος όσο και για οποιαδήποτε άλλο σκοπό που επιλέγει ο αντισυμβαλλόμενος. Με τη χρήση των διασυνοριακών συνδέσεων μεταξύ των ΣΔΤ, οι αντισυμβαλλόμενοι τηρούν τους τίτλους της αλλοδαπής στο λογαριασμό τους στο ΣΔΤ της χώρας καταγωγής τους και δεν χρειάζονται θεματοφύλακα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ([79])

7.1. Γενικά

Η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά (υποχρεωτικές καταθέσεις) σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο του συστήματος υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Το νομικό πλαίσιο που διέπει αυτό το σύστημα προβλέπεται στο Άρθρο 19 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ([80]) και στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ([81]). Η εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) διασφαλίζει ότι οι όροι του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος είναι ομοιόμορφοι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Το ύψος των ελάχιστων αποθεματικών που πρέπει να τηρεί κάθε πιστωτικό ίδρυμα καθορίζεται σύμφωνα με τη βάση υπολογισμού των αποθεματικών του. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στους αντισυμβαλλομένους τη δυνατότητα να εκπληρώνουν τη σχετική υποχρέωση με βάση τα μέσα ημερήσια υπόλοιπα των λογαριασμών αποθεματικών τους κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών που τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλονται τόκοι, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήμα-τος.

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος επιτελεί κατά βάση τις εξής νομισματικές λειτουργίες:

— *Σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος*

Η δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα που προβλέπεται στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος έχει στόχο να συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος, παρέχοντας στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιδράσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας.

— *Δημιουργία ή διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας*

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος συμβάλλει στη δημιουργία ή στη διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Αυτό διευκολύνει το Ευρωσύστημα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προμηθευτής ρευστότητας.

Κατά την εφαρμογή των ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ ενεργεί με γνώμονα τους σκοπούς του Ευρωσυστήματος, όπως αυτοί ορίζονται στο Άρθρο 105 παράγραφος 1 της Συνθήκης και το Άρθρο 2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αρχή ότι δεν πρέπει να προκαλείται σημαντική ανεπιθύμητη μετατόπιση λειτουργιών ή αποδιαμεσολάβηση.

7.2. Ιδρύματα που υπάγονται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

Σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη-μέλη να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά. Αυτό σημαίνει ότι στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος υπόκεινται και τα εντός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα οργανισμών που δεν έχουν καταστατική έδρα στη ζώνη του ευρώ, ενώ τα εκτός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στη ζώνη του ευρώ δεν υπόκεινται στο σύστημα αυτό.

([79]) Το περιεχόμενο του παρόντος κεφαλαίου είναι απλώς ενημερωτικό.
([80]) ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 1.
([81]) ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

Τα ιδρύματα απαλλάσσονται αυτοδικαίως από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών από την αρχή της περιόδου τήρησης κατά την οποία ανακαλείται ή αναστέλλεται η άδεια λειτουργίας ή εκδίδεται απόφαση από δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή συμμετέχοντος κράτους-μέλους για θέση τους υπό εκκαθάριση. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9), η ΕΚΤ δύναται επίσης να απαλλάξει ορισμένες κατηγορίες άλλων ιδρυμάτων από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, σε μη μεροληπτική βάση, εφόσον κρίνεται ότι η εφαρμογή τους στα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα εξυπηρετούσε τους σκοπούς του συστήματος αυτού. Προκειμένου να αποφασίσει περί της εν λόγω απαλλαγής, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω κριτήρια:

— το ίδρυμα επιτελεί λειτουργίες με ειδικό σκοπό,

— το ίδρυμα δεν ασκεί ενεργά τραπεζικές λειτουργίες ανταγωνιζόμενο άλλα πιστωτικά ιδρύματα,

— όλες οι καταθέσεις που συγκεντρώνει το ίδρυμα διατίθενται για σκοπούς συνδεόμενους με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Η ΕΚΤ επίσης δημοσιεύει κατάλογο των ιδρυμάτων που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος αυτού για άλλους λόγους και όχι επειδή τελούν υπό αναδιοργάνωση ([82]). Με βάση τους καταλόγους αυτούς οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να διαπιστώνουν αν τα στοιχεία του παθητικού τους αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις έναντι άλλου ιδρύματος το οποίο υπόκειται και αυτό στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών. Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό κάθε μήνα, την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος και μετά το πέρας των εργασιών, και ισχύουν για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει τον μεθεπόμενο μήνα. Παραδείγματος χάριν, ο κατάλογος που δημοσιεύεται στο τέλος Φεβρουαρίου ισχύει για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης που αρχίζει τον Απρίλιο.

7.3. **Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

α) Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Η βάση υπολογισμού των ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος ορίζεται σύμφωνα με ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Τα συναφή μεγέθη του ισολογισμού γνωστοποιούνται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο που διέπει τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ (βλέπε Ενότητα 7.5) ([83]). Για τα ιδρύματα που υπόκεινται σε πλήρη υποχρέωση υποβολής πληροφοριών, τα στοιχεία του ισολογισμού που ανάγονται στο τέλος ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού μήνα χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει από το μεθεπόμενο μήνα. Παραδείγματος χάριν, ο κατάλογος που δημοσιεύεται στο τέλος Φεβρουαρίου χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών των αντισυμβαλλομένων κατά την περίοδο τήρησης που αρχίζει τον Απρίλιο.

Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ περιλαμβάνει τη δυνατότητα των μικρών ιδρυμάτων να απαλλαγούν κατά ένα μέρος από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών. Τα ιδρύματα για τα οποία ισχύει αυτή η διάταξη υποχρεούνται να υποβάλλουν μόνο ένα περιορισμένο σύνολο στοιχείων του ισολογισμού τους σε τριμηνιαία βάση (στοιχεία τέλους τριμήνου) και σε μεγαλύτερη προθεσμία από ό,τι τα μεγαλύτερα ιδρύματα. Στην περίπτωση των μικρών ιδρυμάτων, τα στοιχεία του ισολογισμού που υποβάλλονται για ένα συγκεκριμένο τρίμηνο χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί, με χρονική υστέρηση δύο μηνών, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών για τις τρεις επόμενες περιόδους τήρησης. Παραδείγματος χάριν, η λογιστική κατάσταση του τέλους του πρώτου τριμήνου (του Μαρτίου) ισχύει για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών κατά τις περιόδους τήρησης που αρχίζουν τον Ιούνιο, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η ΕΚΤ δικαιούται να συμπεριλάβει στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών των ιδρυμάτων και υποχρεώσεις που απορρέουν από την αποδοχή κεφαλαίων, καθώς και υποχρεώσεις που απορρέουν από στοιχεία εκτός ισολογισμού. Στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών περιλαμβάνει μόνο δύο κατηγορίες στοιχείων του παθητικού, δηλ τις «καταθέσεις» και τα «εκδοθέντα χρεόγραφα» (βλέπε Πλαίσιο 13).

Οι υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων τα οποία υπόκεινται και αυτά στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (και περιέχονται στο σχετικό κατάλογο) και οι υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών. Εάν «εκδοθέντα χρεόγραφα» ευρίσκονται εις χείρας άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται και αυτά στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, το πιστωτικό ίδρυμα-εκδότης δικαιούται έκπτωση του αντίστοιχου ποσού από τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών του, εφόσον αποδείξει το πραγματικό ύψος αυτών των χρεογράφων. Εάν η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων δεν είναι δυνατή, το πιστωτικό ίδρυμα-εκδότης μπορεί να εφαρμόσει μια πάγια έκπτωση με τη μορφή καθορισμένου ποσοστού ([84]) επί της κατηγορίας αυτής.

([82]) Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int).

([83]) Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τα νομισματικά και τραπεζικά στατιστικά στοιχεία της ΕΚΤ παρουσιάζεται στο Παράρτημα 4.

([84]) Βλέπε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό της πάγιας έκπτωσης δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int). Βλέπε επίσης τους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

Οι συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών καθορίζονται από την ΕΚΤ, στο πλαίσιο του ανώτατου ορίου που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στα περισσότερα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών η ΕΚΤ εφαρμόζει ενιαίο, όχι μηδενικό, συντελεστή. Ο συντελεστής αυτός προβλέπεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η ΕΚΤ καθορίζει μηδενικό συντελεστή για τις εξής κατηγορίες υποχρεώσεων: «καταθέσεις με συμφω-νημένη διάρκεια άνω των δύο ετών», «καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών», «συμφωνίες επαναγοράς» και «χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών» (βλέπε Πλαίσιο 13). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει τους συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Οι μεταβολές των συντελεστών ανακοινώνονται από την ΕΚΤ πριν από την πρώτη περίοδο τήρησης κατά την οποία θα τεθούν σε ισχύ.

ΠΛΑΙΣΙΟ 13

Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Α. **Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε θετικό συντελεστή**

Καταθέσεις

— Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας

— Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη

— Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο ετών

Εκδοθέντα χρεόγραφα

— Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη

Β. **Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή**

Καταθέσεις

— Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών

— Καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών

— Συμφωνίες επαναγοράς

Εκδοθέντα χρεόγραφα

— Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών

Γ. **Υποχρεώσεις που δεν περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών**

— Υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος

— Υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών

β) Υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Για τον υπολογισμό των ελάχιστων αποθεματικών κάθε ιδρύματος, τα ποσά των υποκείμενων στην υποχρέωση στοιχείων του παθητικού πολλαπλασιάζονται επί τους ισχύοντες ανά κατηγορία συντελεστές.

Κάθε ίδρυμα αφαιρεί το ποσό των 100 000 ευρώ («εφάπαξ απαλλαγή») από τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του σε κάθε κράτος-μέλος όπου έχει εγκατάσταση. Η χορήγηση αυτής της απαλλαγής δεν θίγει τις νομικές υποχρεώσεις των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος ([85]).

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά για κάθε περίοδο τήρησης στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

([85]) Για τα ιδρύματα που επιτρέπεται να υποβάλλουν ομαδοποιημένα στατιστικά στοιχεία, σε ενοποιημένη βάση, σύμφωνα με τις διατάξεις του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ (βλέπε Παράρτημα 4), θα χορηγείται μία μόνο τέτοια απαλλαγή για ολόκληρο τον όμιλο, εκτός εάν τα ιδρύματα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών και τα τηρούμενα αποθεματικά ώστε να μπορεί το Ευρωσύστημα να εξακριβώσει την ορθότητα και την ποιότητά τους και να καθορίσει τα ελάχιστα αποθεματικά για κάθε ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον όμιλο.

7.4. **Τήρηση υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

α) Περίοδος τήρησης

Η ΕΚΤ δημοσιεύει ημερολογιακό πρόγραμμα των περιόδων τήρησης τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την αρχή κάθε έτους ([86]). Η περίοδος τήρησης αρχίζει κατά την ημερομηνία διακανονισμού της πρώτης πράξης κύριας αναχρηματοδότησης μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την οποία έχει προγραμματιστεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δημοσιευμένο ημερολογιακό πρόγραμμα μπορεί να τροποποιηθεί, π.χ. λόγω αλλαγής του προγράμματος των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

β) Τηρούμενα αποθεματικά

Κάθε ίδρυμα πρέπει να τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά του σε έναν ή περισσότερους λογαριασμούς αποθεματικών στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένο. Για τα ιδρύματα που διαθέτουν περισσότερα καταστήματα σε ένα κράτος-μέλος, το κεντρικό κατάστημα έχει την ευθύνη να εκπληρώνει τη συνολική υποχρέωση σε ελάχιστα αποθεματικά όλων των εγχώριων καταστημάτων του ιδρύματος ([87]). Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη-μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην εθνική κεντρική τράπεζα κάθε κράτους-μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο αντίστοιχο κράτος-μέλος.

Οι λογαριασμοί διακανονισμού τους οποίους τηρούν τα ιδρύματα στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λογαριασμοί αποθεματικών. Τα ποσά που τηρούνται στους λογαριασμούς αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς του ενδοημερήσιου διακανονισμού. Το ημερήσιο ύψος των τηρούμενων αποθεματικών ενός ιδρύματος υπολογίζεται ως το υπόλοιπο του λογαριασμού αποθεματικών, όπως διαμορφώνεται στο τέλος της ημέρας.

Ένα ίδρυμα μπορεί να ζητήσει από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι κάτοικος να του επιτρέψει να τηρεί τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του μέσω ενδιάμεσου φορέα. Δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα έχουν κατά κανόνα μόνο τα ιδρύματα που η δομή τους είναι τέτοια ώστε τμήμα της διοίκησής τους (π.χ. διαχείριση διαθεσίμων) συνήθως ασκείται από ενδιάμεσο φορέα (π.χ. τα δίκτυα τραπεζών αποταμιεύσεων και οι συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν να τηρούν λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών σε κεντρικό επίπεδο). Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά.

γ) Τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών

Επί των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών καταβάλλονται τόκοι, με επιτόκιο ίσο προς το μέσο όρο, στη διάρκεια της περιόδου τήρησης, του επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (σταθμισμένο ως προς τον αριθμό των ημερών), σύμφωνα με τον τύπο που ορίζεται στο Πλαίσιο 14. Επί ποσών που τηρούνται καθ' υπέρβαση των απαιτούμενων ελάχιστων αποθεματικών δεν καταβάλλονται τόκοι. Οι τόκοι καταβάλλονται τη μεθεπόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ μετά το τέλος της περιόδου τήρησης την οποία αφορούν.

([86]) Το πρόγραμμα αυτό συνήθως ανακοινώνεται από την ΕΚΤ με δελτίο τύπου, το οποίο δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int). Το ίδιο πρόγραμμα δημοσιεύεται και στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και στους δικτυακούς τόπους των ΕθνΚΤ.

([87]) Εάν ένα ίδρυμα δεν έχει κεντρικό κατάστημα στο κράτος-μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένο, πρέπει να καθορίσει ένα υποκατάστημα το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των συνολικών υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών όλων των υπηρεσιακών μονάδων του ιδρύματος στο εν λόγω κράτος-μέλος.

ΠΛΑΙΣΙΟ 14

Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών

Οι τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών υπολογίζονται με τον εξής τύπο:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Όπου:

R_t = πληρωτέοι τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης *t*.

H_t = μέσο ημερήσιο υπόλοιπο του λογαριασμού αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης *t*.

n_t = αριθμός ημερών της περιόδου τήρησης *t*.

r_t = επιτόκιο επί των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης *t*. Εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες στρογγυλοποίησης του επιτοκίου στα δύο δεκαδικά ψηφία.

i = ημέρα υπ' αριθ. *i* της περιόδου τήρησης *t*.

MR_i = οριακό επιτόκιο της τελευταίας πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που διακανονίζεται κατά ή πριν από την ημέρα υπ' αριθ. *i*.

7.5. **Υποβολή πληροφοριών, αναγνώριση και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

Οι υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζονται από τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβάλλονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο που διέπει τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ (βλέπε Παράρτημα 4). Το Άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ορίζει τις διαδικασίες για τη γνωστοποίηση και την αναγνώριση της βάσης των αποθεματικών και της υποχρέωσης του ιδρύματος σε ελάχιστα αποθεματικά.

Η διαδικασία για τη γνωστοποίηση και αναγνώριση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος είναι η εξής. Είτε η οικεία συμμετέχουσα εθνική κεντρική τράπεζα είτε το ίδρυμα αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να υπολογίσει τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του ιδρύματος για τη συγκεκριμένη περίοδο τήρησης. Τα υπολογισθέντα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά γνωστοποιούνται από το ένα μέρος στο άλλο το αργότερο τρεις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Η ΕθνΚΤ δύναται να ορίσει προγενέστερη ημερομηνία ως προθεσμία για τη γνωστοποίηση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Δύναται επίσης να τάξει στο ίδρυμα επιπλέον προθεσμίες για γνωστοποίηση τυχόν αναθεωρήσεων της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Ο ειδοποιηθείς αναγνωρίζει τα υπολογισθέντα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά το αργότερο μία εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Αν ο ειδοποιηθείς δεν απαντήσει στη γνωστοποίηση μέχρι το τέλος της προηγούμενης εργάσιμης ημέρας της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης, λογίζεται ότι έχει αναγνωρίσει το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του ιδρύματος για την εν λόγω περίοδο τήρησης. Μετά την αναγνώριση, τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του ιδρύματος για τη σχετική περίοδο τήρησης δεν μπορούν να αναθεωρηθούν.

Στην περίπτωση των ιδρυμάτων που επιτρέπεται να ενεργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για την έμμεση τήρηση αποθεματικών άλλων ιδρυμάτων, ο Κανονισμός της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά προβλέπει ειδικές υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών. Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα δεν μεταβάλλει τις υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των ιδρυμάτων που τηρούν τα αποθεματικά τους μέσω ενδιάμεσου φορέα.

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δικαιούνται, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επαληθεύουν την ακρίβεια και την ποιότητα των πληροφοριών που συλλέγουν.

7.6. **Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών**

Συντρέχει περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών εάν το μέσο ημερήσιο υπόλοιπο στο λογαριασμό (ή στους λογαριασμούς) αποθεματικών ενός ιδρύματος κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του για την αντίστοιχη περίοδο τήρησης.

Εάν ένα ίδρυμα δεν εκπληρώνει εν μέρει ή εν όλω τις υποχρεώσεις του, η ΕΚΤ δύναται, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/981 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επιβάλει διαζευκτικώς τις εξής κυρώσεις:

— χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά έως και 5 εκατοστιαίες μονάδες επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,

— χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό έως και διπλάσιο του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,

— να υποχρεώσει το εν λόγω ίδρυμα να προβεί σε άτοκη κατάθεση στην ΕΚΤ ή στην εθνική κεντρική τράπεζα, ύψους έως και τριπλασίου του ποσού των υποχρεωτικών αποθεματικών που υπολείπεται. Η διάρκεια της κατάθεσης δεν δύναται να υπερβαίνει την περίοδο κατά την οποία το ίδρυμα δεν συμμορφώνεται με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Εάν ένα ίδρυμα δεν συμμορφώνεται με άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από Κανονισμούς και Αποφάσεις της ΕΚΤ σχετικά με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (π.χ. εάν τα σχετικά στοιχεία δεν διαβιβαστούν εγκαίρως ή είναι ανακριβή), η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλει κυρώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4) και τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις. Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ δύναται να ορίσει και να δημοσιεύσει τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα επιβάλλονται οι κυρώσεις του Άρθρου 7 (1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ([88]).

Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων των υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει το δικαίωμα συμμετοχής των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

([88]) Τα εν λόγω κριτήρια δημοσιεύθηκαν σε ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 11 Φεβρουαρίου 2000, με τίτλο «Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Παραδείγματα πράξεων και διαδικασίες νομισματικής πολιτικής

Περιεχόμενα

Παράδειγμα 1 Αντιστρεπτέα συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Παράδειγμα 2 Αντιστρεπτέα συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Παράδειγμα 3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Παράδειγμα 4 Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Παράδειγμα 5 Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Παράδειγμα 6 Μέτρα ελέγχου κινδύνων

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Αντιστρεπτέα συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά μέσω αντιστρεπτέας συναλλαγής που διενεργείται με δημοπρασία σταθερού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Αντισυμβαλλόμενος	**Προσφορά** (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30
Τράπεζα 2	40
Τράπεζα 3	70
Σύνολο	140

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει συνολικά 105 εκατ. ευρώ.

Το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\,\%$$

Η κατανομή προς τους αντισυμβαλλομένους έχει ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενος	**Προσφορά** (σε εκατ. ευρώ)	**Κατανομή** (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30	22,5
Τράπεζα 2	40	30,0
Τράπεζα 3	70	52,5
Σύνολο	140	105,0

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

Αντιστρεπτέα συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά μέσω αντιστρεπτέας συναλλαγής που διενεργείται με δημοπρασία σταθερού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο προσφορών**	**Σωρευτικό ύψος προσφορών**
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Σύνολο	30	45	70	145	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 94 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05 %.

Όλες οι προσφορές άνω του 3,05 % (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 80 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05 %, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\,\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0{,}4 \times 10 = 4$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο**
Σύνολο προσφορών	30,0	45,0	70,0	145
Σύνολο κατανομής	14,0	34,0	46,0	94

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο του ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), το επιτόκιο που εφαρμόζεται στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους είναι 3,05 %.

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο του πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου), δεν εφαρμόζεται ένα μοναδικό επιτόκιο στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους. Για παράδειγμα, η Τράπεζα 1 λαμβάνει 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,07 %, 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,06 % και 4 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,05 %.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά με την έκδοση πιστοποιητικών χρέους μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο προσφορών** (ανά επιτόκιο)	**Σωρευτικό ύψος προσφορών**
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Σύνολο	55	70	55	180	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει ονομαστικό ποσό 124,5 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05 %.

Όλες οι προσφορές κάτω του 3,05 % (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05 %, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{124{,}5 - 65}{70} = 85\,\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0{,}85 \times 20 = 17$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο**
Σύνολο προσφορών	55,0	70,0	55,0	180,0
Σύνολο κατανομής	42,0	49,0	33,5	124,5

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά διενεργώντας πράξη ανταλλαγής νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (× 10 000)	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο προσφορών**	**Σωρευτικό ύψος προσφορών**
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Σύνολο	65	90	80	235	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 158 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap 6,63. Όλες οι προσφορές άνω του 6,63 (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο επίπεδο 6,63 το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\,\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0{,}93 \times 25 = 23{,}25$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23{,}25 = 48{,}25$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο**
Σύνολο προσφορών	65,0	90,0	80,0	235,0
Σύνολο κατανομής	48,25	52,55	57,20	158,0

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο του ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα αγοράζει 158 000 000 ευρώ και πωλεί 178 540 000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα πωλεί 158 000 000 ευρώ και αγοράζει 178 644 754 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή ισοτιμία είναι 1,130663 = 1,1300 + 0,000663).

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο που πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			**Προθεσμιακή συναλλαγή**		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Σύνολο	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά διενεργώντας πράξη ανταλλαγής νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου ΗΠΑ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (× 10 000)	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο προσφορών**	**Σωρευτικό ύψος προσφορών**
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Σύνολο	60	85	75	220	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 197 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap 6,54. Όλες οι προσφορές άνω του 6,54 (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 195 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο επίπεδο 6,54 το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\,\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0{,}10 \times 5 = 0{,}5$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0{,}5 = 55{,}5$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	**Ποσό** (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	**Σύνολο**
Σύνολο προσφορών	60,0	85,0	75,0	220
Σύνολο κατανομής	55,5	75,5	66,0	197

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο του ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα πωλεί 197 000 000 ευρώ και αγοράζει 222 610 000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα αγοράζει 197 000 000 ευρώ και πωλεί 222 738 838 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή ισοτιμία είναι 1,130654 = 1,1300 + 0,000654).

Εάν η κατανομή γίνεται με τη μέθοδο του πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου) το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			**Προθεσμιακή συναλλαγή**		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Σύνολο	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 6

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Το παρακάτω παράδειγμα παρουσιάζει το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται για τα περιουσιακά στοιχεία στις πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος ([1]). Υποθέτουμε ότι ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στις ακόλουθες πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος:

— Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 28 Ιουλίου 2004 και λήξη στις 4 Αυγούστου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 50 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,24 %.

— Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 29 Ιουλίου 2004 και λήξη στις 21 Οκτωβρίου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 45 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,56 %.

— Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 4 Αυγούστου 2004 και λήξη στις 11 Αυγούστου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 35 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,26 %.

Τα χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο για την κάλυψη των εν λόγω πράξεων περιγράφονται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

Πίνακας 1 — Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις συναλλαγές

Χαρακτηριστικά						
'Ονομα	**Κατηγορία**	**Ημερομηνία λήξεως**	**Είδος τοκομεριδίου**	**Συχνότητα τοκομεριδίου**	**Εναπομένουσα διάρκεια**	**Περικοπή**
Τίτλος Α	Τίτλος καλυπτόμενος από περιουσιακά στοιχεία	29.8.2006	Σταθερό	6 μήνες	2 έτη	3,50 %
Τίτλος Β	Ομόλογο κεντρικής κυβέρνησης	19.11.2008	Κυμαινόμενο	12 μήνες	4 έτη	0,50 %
Τίτλος Γ	Εταιρικό ομόλογο	12.5.2015	Μηδενικό		>10 έτη	15,00 %

Τιμές (συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι σε ποσοστά %) ([1])

28.7.2004	**29.7.2004**	**30.7.2004**	**2.8.2004**	**3.8.2004**	**4.8.2004**	**5.8.2004**
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
				55,01	54,87	

([1]) Οι τιμές που αναγράφονται για μια συγκεκριμένη ημερομηνία αποτίμησης αντιστοιχούν στην πιο αντιπροσωπευτική τιμή κατά την εργάσιμη ημέρα που προηγείται της ημερομηνίας αποτίμησης.

Σύστημα εξειδίκευσης

Πρώτον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα με την οποία διενεργούνται οι συναλλαγές εφαρμόζει σύστημα σύμφωνα με το οποίο γίνεται εξειδίκευση των περιουσιακών στοιχείων για κάθε συναλλαγή. Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται σε καθημερινή βάση. Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων μπορεί να περιγραφεί ως εξής (βλέπε και τον Πίνακα 2 που ακολουθεί):

1. Στις 28 Ιουλίου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε συναλλαγή, στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς, με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 50,6 εκατ. ευρώ. Ο τίτλος Α είναι τίτλος σταθερού επιτοκίου καλυπτόμενος από περιουσιακά στοιχεία και λήγει στις 29 Αυγούστου 2006. Έχει λοιπόν εναπομένουσα διάρκεια 2 ετών, οπότε απαιτείται περικοπή αποτίμησης 3,5 %. Η τρέχουσα τιμή του τίτλου Α στην αντίστοιχη αγορά αναφοράς εκείνη την ημέρα είναι 102,63 % και περιλαμβάνει τους δεδουλευμένους τόκους επί του τοκομεριδίου. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να προσφέρει τίτλους Α αξίας τόσης ώστε, μετά την αφαίρεση του 3,5 % λόγω της περικοπής αποτίμησης, να υπερκαλύπτεται το ποσό των 50 εκατ. ευρώ που του έχει κατανεμηθεί. Έτσι ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 50,6 εκατ. ευρώ, των οποίων η προσαρμοσμένη αγοραία αξία εκείνη την ημέρα είναι 50 113 203 ευρώ.

2. Στις 29 Ιουλίου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε συναλλαγή, στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς, με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Α συνολικής ονομαστικής αξίας 21 εκατ. ευρώ (αγοραία τιμή

([1]) Στο παράδειγμα υποθέσαμε ότι κατά τον υπολογισμό της ανάγκης για κάλυψη διαφορών αποτίμησης λαμβάνονται υπόψη οι δεδουλευμένοι τόκοι επί της παρεχόμενης ρευστότητας και εφαρμόζεται σημείο ενεργοποίησης 0,5 % της παρεχόμενης ρευστότητας.

101,98 %, περικοπή αποτίμησης 3,5 %) και τίτλους Β συνολικής ονομαστικής αξίας 25 εκατ. ευρώ (αγοραία τιμή 98,35 %). Ο τίτλος Β είναι ομόλογο της κεντρικής κυβέρνησης κυμαινόμενου επιτοκίου, επί του οποίου εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 0,5 %. Η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του τίτλου Α και του τίτλου Β εκείνη την ημέρα είναι 45 130 810 ευρώ, συνεπώς υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό των 45 000 000 ευρώ.

Στις 29 Ιουλίου 2004 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που δόθηκαν ως ασφάλεια για την πράξη κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 28 Ιουλίου 2004. Η αγοραία τιμή του τίτλου Α είναι 101,98 %, οπότε η προσαρμοσμένη αγοραία τιμή του, μετά την εφαρμογή της περικοπής αποτίμησης είναι εντός του άνω και του κάτω σημείου ενεργοποίησης. Η αρχικά συσταθείσα ασφάλεια θεωρείται συνεπώς ότι καλύπτει και το αρχικό ποσό της παρασχεθείσας ρευστότητας και τους δεδουλευμένους τόκους που ανέρχονται σε 5 889 ευρώ.

3. Στις 30 Ιουλίου 2004 τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται εκ νέου: η αγοραία τιμή του τίτλου Α είναι 100,55 % και η αγοραία τιμή του τίτλου Β είναι 97,95 %. Οι δεδουλευμένοι τόκοι ανέρχονται σε 11 778 ευρώ για την πράξη κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 28 Ιουλίου 2004 και σε 5 700 ευρώ για την πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 29 Ιουλίου 2004. Κατά συνέπεια, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του τίτλου Α στην πρώτη συναλλαγή υπολείπεται του ποσού της συναλλαγής που πρέπει να καλυφθεί (δηλαδή του ύψους της παρασχεθείσας ρευστότητας συν τους δεδουλευμένους τόκους) κατά 914 218 ευρώ και είναι επίσης χαμηλότερη από το κάτω σημείο ενεργοποίησης, δηλαδή τα 49 761 719 ευρώ. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 950 000 ευρώ ούτως ώστε, μετά την αφαίρεση της περικοπής αποτίμησης 3,5 % από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,55 %, αποκαθιστάται το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας ([1]).

Ο μηχανισμός κάλυψης των διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται και για τη δεύτερη συναλλαγή εφόσον η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των τίτλων που χρησιμοποιούνται για τη συναλλαγή (44 741 520 ευρώ) υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης (44 780 672 ευρώ). Έτσι ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Β αξίας 270 000 ευρώ, με προσαρμοσμένη αγοραία αξία 263 143 ευρώ.

4. Στις 2 και 3 Αυγούστου 2004 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης για τις συναλλαγές οι οποίες συνήφθησαν στις 28 και 29 Ιουνίου 2004.

5. Στις 4 Αυγούστου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος αποπληρώνει τη ρευστότητα που του παρασχέθηκε μέσω της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουλίου 2004, μαζί με τους δεδουλευμένους τόκους που ανέρχονται σε 41 222 ευρώ. Η εθνική κεντρική τράπεζα του επιστρέφει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 51 550 000 ευρώ.

Την ίδια ημερομηνία ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε νέα συναλλαγή στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Γ ονομαστικής αξίας 75 εκατ. ευρώ. Εφόσον ο τίτλος Γ είναι εταιρικό ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 10 ετών, εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 15 %, οπότε η αντίστοιχη προσαρμοσμένη αγοραία αξία εκείνη την ημέρα είναι 35 068 875.

Κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παρασχέθηκαν ως ασφάλεια για την πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της 29ης Ιουλίου 2004 προκύπτει ότι η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των παραδοθέντων περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει το άνω σημείο ενεργοποίησης κατά 262 000 ευρώ περίπου, οπότε η εθνική κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τίτλους Β ονομαστικής αξίας 262 000 ευρώ ([2]).

Σύστημα συγκέντρωσης

Δεύτερον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα με την οποία διενεργούνται οι συναλλαγές εφαρμόζει σύστημα συγκέντρωσης. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στη «δεξαμενή» των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο δεν εξειδικεύονται για συγκεκριμένες συναλλαγές.

Η ίδια σειρά συναλλαγών χρησιμοποιείται και σ' αυτό το παράδειγμα όπως και στο παραπάνω παράδειγμα που περιγράφει το σύστημα εξειδίκευσης. Η βασική διαφορά είναι ότι, κατά τις ημερομηνίες αποτίμησης, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων της «δεξαμενής» πρέπει να καλύπτει το συνολικό ποσό όλων των ανεξόφλητων πράξεων τις οποίες πραγματοποιεί ο αντισυμβαλλόμενος με την εθνική κεντρική τράπεζα. Η διαφορά αποτίμησης που πρέπει να καλυφθεί στις 30 Ιουλίου 2004, επειδή ενεργοποιείται ο σχετικός μηχανισμός, στο παράδειγμα αυτό (1 178 398 ευρώ) είναι ακριβώς η ίδια όπως και στην περίπτωση του συστήματος εξειδίκευσης. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 1 300 000 ευρώ ούτως ώστε, μετά την αφαίρεση της περικοπής 3,5 % από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,55 %, αποκαθιστάται το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας.

Επιπλέον, στις 4 Αυγούστου 2004, οπότε λήγει η πράξη κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουλίου 2004, ο αντισυμβαλλόμενος είναι δυνατόν να διατηρήσει τους τίτλους στο λογαριασμό ενεχύρου του ή να αντικαταστήσει ένα περιουσιακό στοιχείο με άλλο όπως φαίνεται στο παράδειγμα, όπου τίτλοι Α ονομαστικής αξίας 51,9 εκατ. ευρώ αντικαθίστανται με τίτλους Γ ονομαστικής αξίας 75,5 εκατ. ευρώ, για να καλυφθεί η παρασχεθείσα ρευστότητα και οι δεδουλευμένοι τόκοι για όλες τις πράξεις αναχρηματοδότησης.

Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων στο σύστημα συγκέντρωσης περιγράφεται στον Πίνακα 3.

([1]) Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν την κάλυψη της διαφοράς με καταβολή μετρητών και όχι τίτλων.

([2]) Εάν ένα περιθώριο πρέπει να καταβληθεί στον αντισυμβαλλόμενο από την εθνική κεντρική πράπεζα σε σχέση με τη δεύτερη συναλλαγή, είναι δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να συμψηφιστεί με το περιθώριο που καταβάλλεται στην εθνική κεντρική πράπεζα από τον αντισυμβαλλόμενο σε σχέση με την πρώτη συναλλαγή. Στην περίπτωση αυτή γίνεται μόνο μία καταβολή περιθωρίου.

Πίνακας 2 — Σύστημα εξειδίκευσης

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Έναρξη	Λήξη	Επιτόκιο	Χορηγηθείσα ρευστότητα
28.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Δεδουλευμένοι τόκοι	Συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Διαφορά αποτίμησης
—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	– 914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	– 264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Πίνακας 3 — Συστήμα συγκέντρωσης

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Έναρξη	Λήξη	Επιτόκιο	Χορηγηθείσα ρευστότητα
28.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Δεδουλευμένοι τόκοι	Συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης [1]	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης [2]	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Διαφορά αποτίμησης
—	50 000 000	49 750 000	Δεν εφαρμόζεται	50 113 203	—
5 889 —	95 005 889	94 530 859	Δεν εφαρμόζεται	94 926 624	—
11 778 5 700	95 017 478	94 542 390	Δεν εφαρμόζεται	93 839 080	– 1 178 398
29 444 22 800	95 052 244	94 576 983	Δεν εφαρμόζεται	95 487 902	—
35 333 28 500	95 063 833	94 588 514	Δεν εφαρμόζεται	95 399 949	—
— 34 200	80 034 200	79 634 029	Δεν εφαρμόζεται	80 333 458	—
4 142 39 900	80 044 042	79 643 821	Δεν εφαρμόζεται	80 248 396	—

[1] Στο σύστημα συγκέντρωσης, το κατώτερο σημείο ενεργοποίησης είναι το όριο κάτω από το οποίο ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης. Στην πράξη οι περισσότερες εθνικές κεντρικές τράπεζες απαιτούν την παροχή πρόσθετης ασφάλειας οσάκις η προσαρμοσμένη (μετά την εφαρμογή της περικοπής αποτίμησης) αγοραία αξία της «δεξαμενής» των ασφαλειών μειώνεται κάτω από το συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί.

[2] Στο σύστημα συγκέντρωσης, το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης στερείται νοήματος, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος επιδιώκει να διατηρεί σταθερά ένα πλεονάζον ποσό ασφαλειών ώστε να ελαχιστοποιεί τις σχετικές συναλλαγές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Γλωσσάριο

Αντιστρεπτέα συναλλαγή (reverse transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η *εθνική κεντρική τράπεζα* αγοράζει ή πωλεί περιουσιακά στοιχεία με *συμφωνία επαναγοράς* ή χορηγεί πιστώσεις έναντι ενεχύρου.

Αντισυμβαλλόμενος (counterparty): ο άλλος συμβαλλόμενος σε μια χρηματοοικονομική συναλλαγή (π.χ. σε μια συναλλαγή με την κεντρική τράπεζα).

Ανώτατο επιτόκιο προσφοράς (maximum bid rate): το ανώτατο επιτόκιο το οποίο μπορούν να αναγράφουν στις προσφορές τους οι *αντισυμβαλλόμενοι* κατά τις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*. Όσες προσφορές αναγράφουν επιτόκιο υψηλότερο του ανώτατου επιτοκίου προσφοράς που ανακοινώνει η ΕΚΤ απορρίπτονται.

Ανώτατο όριο προσφοράς (maximum bid limit): το ανώτατο ποσό προσφοράς που μπορεί να υποβάλει κάθε *αντισυμβαλλόμενος* σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί να επιβάλει ανώτατα όρια προσφοράς προκειμένου να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών από μεμονωμένους αντισυμβαλλομένους.

Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας (collection of fixed-term deposits): μέσο νομισματικής πολιτικής το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το *Ευρωσύστημα* με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και στο πλαίσιο του οποίου το Ευρωσύστημα δέχεται, έναντι τόκου, καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* σε λογαριασμούς στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*, προκειμένου να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά.

Αποθετήριο (depository): φορέας του οποίου ο πρωταρχικός ρόλος συνίσταται στην καταχώρηση τίτλων σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή και στην παρακολούθηση της κυριότητας των τίτλων.

Αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (marking to market): βλέπε *περιθώριο διαφορών αποτίμησης*.

Αποϋλοποίηση (dematerialisation): η κατάργηση των παραστατικών ή άλλων εγγράφων που ενσωματώνουν δικαίωμα κυριότητας επί χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, έτσι ώστε τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία να υφίστανται μόνον ως λογιστικές εγγραφές.

Αρχικό περιθώριο (initial margin): μέτρο ελέγχου κινδύνων το οποίο δύναται να εφαρμόσει το *Ευρωσύστημα* στις *αντιστρεπτέες συναλλαγές* και συνεπάγεται ότι η ασφάλεια που απαιτείται για μια συναλλαγή πρέπει να ισούται με την παρεχόμενη προς τον *αντισυμβαλλόμενο* πίστωση συν την αξία του αρχικού περιθωρίου.

Βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ή βάση των αποθεματικών (reserve base): το άθροισμα των στοιχείων του ισολογισμού με βάση το οποίο υπολογίζεται η *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* κάθε *πιστωτικού ιδρύματος*.

Δημοπρασία (tender procedure): διαδικασία κατά την οποία η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά με βάση ανταγωνιστικές προσφορές που υποβάλλουν οι *αντισυμβαλλόμενοι*. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται κατά σειρά προτεραιότητας μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

Δημοπρασία αμερικανικού τύπου (Americal auction): βλέπε *δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου*.

Δημοπρασία ανταγωνιστικού επιτοκίου (variable rate tender): *δημοπρασία* κατά την οποία οι *αντισυμβαλλόμενοι* αναγράφουν στις προσφορές τους τόσο το χρηματικό ποσό της συναλλαγής τους με την κεντρική τράπεζα όσο και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή.

Δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου) (single rate auction — Dutch auction): δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, το επίπεδο *μονάδων βάσης swap*) που εφαρμόζεται για όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το *οριακό επιτόκιο*.

Δημοπρασία ολλανδικού τύπου (Dutch auction): βλέπε *δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου*.

Δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου) (multiple rate auction — American auction): δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, το επίπεδο των *μονάδων βάσης swap*) ισούται με το επιτόκιο που αναγράφεται σε κάθε επιμέρους προσφορά.

Δημοπρασία ποσού (volume tender): βλέπε *δημοπρασία σταθερού επιτοκίου*.

Δημοπρασία σταθερού επιτοκίου (fixed rate tender): *δημοπρασία* όπου το επιτόκιο προκαθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και οι συμμετέχοντες αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο αυτό επιτόκιο.

Διαρθρωτική πράξη (structural operation): *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί το *Ευρωσύστημα* με κύριο σκοπό να προσαρμόζει τη διαρθρωτική θέση ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι του Ευρωσυστήματος.

Διασυνοριακός διακανονισμός (cross-border settlement): διακανονισμός που πραγματοποιείται σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία βρίσκεται ο ένας τουλάχιστον εκ των συμβαλλομένων.

Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (deposit facility): *πάγια διευκόλυνση* του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας σε μια *εθνική κεντρική τράπεζα*, εκτοκιζόμενες με προκαθορισμένο επιτόκιο.

Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (marginal lending facility): *πάγια διευκόλυνση* του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να λαμβάνουν πίστωση διάρκειας μίας ημέρας από μια *εθνική κεντρική τράπεζα*, με προκαθορισμένο επιτόκιο έναντι αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.

Διμερής διαδικασία (bilateral procedure): διαδικασία μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα συναλλάσσεται απευθείας με έναν *αντισυμβαλλόμενο* ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων, χωρίς να προσφεύγει σε *δημοπρασία*. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου ή διαμεσολαβητών αγοράς.

Δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα (averaging provision): ρύθμιση που επιτρέπει στους *αντισυμβαλλομένους* να εκπληρώνουν την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* σε μέσο επίπεδο κατά τη διάρκεια της *περιόδου τήρησης*. Η δυνατότητα αυτή συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος, καθώς παρέχει στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος* προβλέπει τέτοιου είδους δυνατότητα.

Εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) (national central bank — NCB): στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κεντρική τράπεζα κράτους-μέλους της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

Εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (pre-fixed coupon): τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες πριν από την έναρξη της τοκοφόρου περιόδου.

Εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (post-fixed coupon): τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες εντός της τοκοφόρου περιόδου.

Εκδότης (issuer): ο φορέας ο οποίος αναλαμβάνει την ενοχική υποχρέωση που απορρέει από ένα τίτλο ή άλλο χρηματοδοτικό μέσο.

Έκτακτη δημοπρασία (quick tender): η *δημοπρασία* την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις *πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας* όταν κρίνεται επιθυμητός ο άμεσος επηρεασμός των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός μιας ώρας και με τη συμμετοχή περιορισμένου αριθμού *αντισυμβαλλομένων*.

Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς (minimum bid rate): στις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*, το κατώτατο όριο του επιτοκίου που μπορούν να αναγράφουν στις προσφορές τους οι *αντισυμβαλλόμενοι*.

Ελάχιστο ποσό κατανομής (minimum allotment amount): το κατώτατο όριο του ποσού που θα κατανεμηθεί σε κάθε μεμονωμένο *αντισυμβαλλόμενο* μέσω μιας δημοπρασίας. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να κατανείμει ένα ελάχιστο ποσό σε κάθε αντισυμβαλλόμενο.

Ελάχιστο ποσοστό κατανομής (minimum allotment ratio): το κατώτατο όριο, εκφραζόμενο ως ποσοστό, της αναλογίας των προσφορών στο *οριακό επιτόκιο* που θα γίνουν αποδεκτές σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να εφαρμόσει ελάχιστο ποσοστό κατανομής στις δημοπρασίες του.

Εναπομένουσα διάρκεια (residual maturity): ο χρόνος που απομένει μέχρι την ημερομηνία λήξεως ενός χρεογράφου.

Ενδοημερήσια πίστωση (intraday credit): πίστωση, με διάρκεια μικρότερη της μιας εργάσιμης ημέρας, που παρέχεται κατά τη διακριτική ευχέρεια των κεντρικών τραπεζών με σκοπό την κάλυψη των χρεωστικών υπολοίπων στους λογαριασμούς διακανονισμού. Μπορεί να έχει τη μορφή: (i) υπεραναλήψεων έναντι ασφάλειας ή (ii) δανείων έναντι ενεχύρου ή στο πλαίσιο *συμφωνίας επαναγοράς*.

ΕΟΧ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) (European Economic Area — EEA): περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της ΕΕ και επιπλέον την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

Εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ (NCB business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η *εθνική κεντρική τράπεζα* ενός συγκεκριμένου *κράτους-μέλους* λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*. Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένα υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών ενδέχεται να είναι κλειστά τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να γνωστοποιήσει εκ των προτέρων στους *αντισυμβαλλομένους* τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν για τις συναλλαγές με τα εν λόγω υποκαταστήματα.

Εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος (Eurosystem business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και τουλάχιστον μία *εθνική κεντρική τράπεζα* λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) (European System of Central Banks — ESCB): αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ΕΕ. Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη* διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής με βάση το εθνικό τους δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

Ευρωσύστημα (Eurosystem): αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις *εθνικές κεντρικές τράπεζες* των κρατών-μελών της *ζώνης του ευρώ*. Τα όργανα λήψεως αποφάσεων του Ευρωσυστήματος είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

Εφάπαξ απαλλαγή (lump-sum allowance): καθορισμένο ποσό το οποίο ένα ίδρυμα αφαιρεί κατά τον υπολογισμό της *υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* του στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*.

Ζώνη του ευρώ (euro area): ζώνη αποτελούμενη από τα *κράτη-μέλη* της ΕΕ τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως κοινό τους νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη* και στα οποία ασκείται ενιαία νομισματική πολιτική με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Ημερομηνία αγοράς (purchase date): η ημερομηνία κατά την οποία η πώληση περιουσιακών στοιχείων από τον πωλητή προς τον αγοραστή αρχίζει να παράγει νομικά αποτελέσματα.

Ημερομηνία αποτίμησης (valuation date): η ημερομηνία κατά την οποία αποτιμώνται τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια στις πιστοδοτικές πράξεις.

Ημερομηνία διακανονισμού (settlement date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται μία συναλλαγή. Ο διακανονισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε κατά την ημερομηνία που συμφωνείται η συναλλαγή (αυθημερόν διακανονισμός) είτε σε μεταγενέστερη ημερομηνία (η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως η *ημερομηνία συναλλαγής (T)* πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)).

Ημερομηνία έναρξης (start date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται το πρώτο σκέλος μιας πράξης νομισματικής πολιτικής. Στις πράξεις που βασίζονται σε *συμφωνίες επαναγοράς* και στις *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων*, η ημερομηνία έναρξης αντιστοιχεί στην *ημερομηνία αγοράς*.

Ημερομηνία επαναγοράς (repurchase date): η ημερομηνία κατά την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση *συμφωνία επαναγοράς*.

Ημερομηνία λήξεως (maturity date): η ημερομηνία κατά την οποία λήγει μια πράξη νομισματικής πολιτικής. Στην περίπτωση των *συμφωνιών επαναγοράς* ή των *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, η ημερομηνία λήξεως αντιστοιχεί στην *ημερομηνία επαναγοράς*.

Ημερομηνία συναλλαγής (Τ) (trade date): η ημερομηνία κατά την οποία συμφωνείται μια συναλλαγή (δηλαδή κατά την οποία δύο *αντισυμβαλλόμενοι* συνομολογούν μια χρηματοοικονομική συναλλαγή). Η ημερομηνία συναλλαγής μπορεί να συμπίπτει με την *ημερομηνία διακανονισμού* της συναλλαγής (αυθημερόν διακανονισμός) ή να προηγείται της ημερομηνίας διακανονισμού κατά ένα ορισμένο αριθμό εργάσιμων ημερών [η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως Τ πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)].

Θεματοφύλακας (custodian): φορέας που αναλαμβάνει για λογαριασμό άλλων την ασφαλή φύλαξη και τη διαχείριση τίτλων και λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως ή συμφωνημένης διάρκειας (deposits with agreed maturity): Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως προθεσμιακές καταθέσεις με καθορισμένη διάρκεια οι οποίες, ανάλογα με την εθνική πρακτική, είτε δεν είναι μετατρέψιμες πριν από τη λήξη τους είτε μπορούν να μετατραπούν υπό τον όρο καταβολής ποινής. Επίσης περιλαμβάνει ορισμένα μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα, όπως μη εμπορεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων (ιδιωτών).

Καταθέσεις υπό προειδοποίηση (deposits redeemable at notice): καταθέσεις τις οποίες ο καταθέτης μπορεί να αναλάβει εφόσον ειδοποιήσει πριν από ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα. Σε μερικές περιπτώσεις υπάρχει δυνατότητα ανάληψης ενός ορισμένου ποσού εντός μιας συγκεκριμένης προθεσμίας ή και ενωρίτερα υπό τον όρο καταβολής ποινής.

Κεντρικό αποθετήριο τίτλων (ΚΑΤ) (central securities depository — CSD): φορέας που τηρεί και διαχειρίζεται τίτλους ή άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τηρεί τους λογαριασμούς έκδοσης και επιτρέπει τη διενέργεια συναλλαγών με τη μορφή λογιστικών εγγραφών. Τα περιουσιακά στοιχεία είναι δυνατόν να έχουν είτε υλική μορφή (αλλά να «ακινητοποιούνται» στο πλαίσιο του ΚΑΤ) είτε άυλη μορφή (δηλαδή να υφίστανται μόνο ως ηλεκτρονικές εγγραφές).

Κίνδυνος τιμής μετοχής (equity price risk): ο κίνδυνος ζημίας λόγω μεταβολών των τιμών των μετοχών. Το *Ευρωσύστημα* είναι εκτεθειμένο σε κίνδυνο τιμής μετοχής στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί, στο βαθμό που οι μετοχές θεωρούνται αποδεκτά *περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας*.

Κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk): ο κίνδυνος ζημίας λόγω αδυναμίας πληρωμής (πτώχευσης) του *εκδότη* χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή λόγω αφερεγγυότητας του *αντισυμβαλλομένου*.

Κλιμάκιο διάρκειας (maturity bucket): κατηγορία στην οποία κατατάσσονται τα χρεόγραφα (πέρα από την κατηγορία ρευστότητας όπου ανήκουν ως *περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας* ή *περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας*) με βάση τα όρια εντός των οποίων κυμαίνεται η *εναπομένουσα διάρκειά τους*, π.χ. κλιμάκιο διάρκειας από 3 έως 5 έτη.

Κράτος-μέλος (Member State): στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κράτος-μέλος της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

Λογαριασμός ασφαλούς φύλαξης (safe custody account): λογαριασμός τίτλων τον οποίο διαχειρίζεται η κεντρική τράπεζα και στον οποίο τα *πιστωτικά ιδρύματα* μπορούν να καταθέτουν τίτλους που θεωρούνται αποδεκτοί ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα.

Λογαριασμός διακανονισμού (settlement account): λογαριασμός τον οποίο τηρεί στην κεντρική τράπεζα ένας άμεσος συμμετέχων σε εθνικό ΣΔΣΧ με σκοπό τη διεκπεραίωση πληρωμών.

Λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών (reserve account): λογαριασμός στην *εθνική κεντρική τράπεζα* στον οποίο τηρούνται τα *υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά* κάθε *αντισυμβαλλομένου*. Οι *λογαριασμοί διακανονισμού* που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί ελάχιστων αποθεματικών.

Μηχανισμός Διασύνδεσης (Interlinking mechanism): στο πλαίσιο του συστήματος *TARGET*, ο μηχανισμός διασύνδεσης παρέχει κοινές διαδικασίες και υποδομή που επιτρέπουν στις εντολές πληρωμής να κινούνται από το ένα εγχώριο ΣΔΣΧ στο άλλο.

Μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call): διαδικασία που συνδέεται με την εφαρμογή *περιθωρίων διαφορών αποτίμησης*, σύμφωνα με την οποία, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η κεντρική τράπεζα απαιτεί από τους *αντισυμβαλλομένους* να παραδώσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά την εκ νέου αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ποσό που οφείλουν οι αντισυμβαλλόμενοι συν το περιθώριο διαφορών αποτίμησης, ο αντισυμβαλλόμενος δύναται να ζητήσει από την κεντρική τράπεζα να του επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά).

Μηχανισμός πληρωμών της ΕΚΤ (ECB payment mechanism — EPM): ρυθμίσεις πληρωμών που έχουν οργανωθεί εντός της ΕΚΤ και συνδέονται με το σύστημα *TARGET* με σκοπό τη διενέργεια: α) πληρωμών μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και β) πληρωμών μέσω του TARGET μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*.

Μονάδα βάσης swap (swap point): στις *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων*, η διαφορά της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής από τη συναλλαγματική ισοτιμία του άμεσου σκέλους της συναλλαγής (την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία).

Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα (ΝΧΙ) (Monetary Financial Institution — MFI): τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία αποτελούν τον τομέα που εκδίδει χρήμα στη *ζώνη του ευρώ*. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τις κεντρικές τράπεζες, τα *πιστωτικά ιδρύματα* (όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο) που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην ΝΧΙ και να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομικής απόψεως).

Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip — separate trading of interest and principal): *ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου* που δημιουργείται ώστε η διαπραγμάτευση των απαιτήσεων επί συγκεκριμένων εισοδηματικών ροών του τίτλου να γίνεται χωριστά από τη διαπραγμάτευση του κεφαλαίου του ίδιου τίτλου.

Ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου (zero coupon bond): χρεόγραφο που αποδίδει μόνο μία εισοδηματική ροή κατά τη διάρκεια ζωής του. Για τους σκοπούς του παρόντος εγχειριδίου, στα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου περιλαμβάνονται και τα χρεόγραφα που εκδίδονται σε τιμή μικρότερη της ονομαστικής τους αξίας (υπό το άρτιο) και τα χρεόγραφα που φέρουν ένα και μοναδικό τοκομερίδιο, πληρωτέο κατά τη λήξη τους. Ειδική μορφή ομολόγου μηδενικού τοκομεριδίου είναι το *ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip)*.

Οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap (marginal swap point quotation): το επίπεδο *μονάδων βάσης swap* στο οποίο εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριακό επιτόκιο (marginal interest rate): το επιτόκιο στο οποίο εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριστική μεταβίβαση (final transfer): ανέκκλητη και άνευ αιρέσεων μεταβίβαση, με την οποία αποσβένεται η ενοχική υποχρέωση που αφορά την πραγματοποίηση της μεταβίβασης.

Οριστική συναλλαγή (outright transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά περιουσιακά στοιχεία μέχρι τη λήξη τους (με άμεση ή προθεσμιακή παράδοση).

Πάγια διευκόλυνση (standing facility): διευκόλυνση που παρέχει η κεντρική τράπεζα στους *αντισυμβαλλομένους* και την οποία χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία. Το *Ευρωσύστημα* προσφέρει δύο πάγιες διευκολύνσεις διάρκειας μίας ημέρας: τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* και τη *διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων*.

Πάγια έκπτωση (standardised deduction): καθορισμένο ποσοστό επί του ανεξόφλητου υπολοίπου των χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως 2 ετών (συμπεριλαμβανομένων και τίτλων της αγοράς χρήματος), το οποίο οι *εκδότες* τους επιτρέπεται να αφαιρέσουν από τη *βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών* τους όταν δεν μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ότι το εν λόγω ανεξόφλητο υπόλοιπο διακρατείται από άλλα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, της ΕΚΤ ή μιας *εθνικής κεντρικής τράπεζας*.

Περιθώριο διαφορών αποτίμησης ή αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (variation margin or marking to market): το *Ευρωσύστημα* απαιτεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντιστρεπτέες συναλλαγές* του για την παροχή ρευστότητας να ανταποκρίνεται σε ένα καθορισμένο επίπεδο. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η *εθνική κεντρική τράπεζα* απαιτεί από τον *αντισυμβαλλόμενο* να παράσχει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο, ο αντισυμβαλλόμενος δύναται να ζητήσει να του αποδοθούν τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Βλέπε και Ενότητα 6.4.

Περικοπή (haircut): βλέπε *περικοπή αποτίμησης*.

Περικοπή αποτίμησης (valuation haircut): μέτρο ελέγχου κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντιστρεπτές συναλλαγές*. Σύμφωνα με αυτό, η κεντρική τράπεζα υπολογίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων με βάση την αντίστοιχη τρέχουσα τιμή της αγοράς, μείον ένα ορισμένο ποσοστό (*περικοπή*). Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει περικοπές αποτίμησης ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των εκάστοτε περιουσιακών στοιχείων (π.χ. την *εναπομένουσα διάρκειά* τους).

Περίοδος τήρησης (maintainance period): το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υπολογίζεται η συμμόρφωση με την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*. Η ΕΚΤ δημοσιεύει ημερολογιακό πρόγραμμα των περιόδων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη κάθε έτους. Κάθε περίοδος τήρησης αρχίζει από την ημερομηνία διακανονισμού της πρώτης πράξης κύριας αναχρηματοδότησης μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την οποία έχει προγραμματιστεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Κατά κανόνα λήγει μία ημέρα πριν από την αντίστοιχη ημερομηνία διακανονισμού του επόμενου μηνός. Σε έκτακτες περιπτώσεις, το δημοσιευμένο ημερολογιακό πρόγραμμα μπορεί να τροποποιηθεί, π.χ. λόγω αλλαγής του προγράμματος των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Περιουσιακό στοιχείο της δεύτερης βαθμίδας (tier two asset): περιουσιακό στοιχείο, εμπορεύσιμο ή μη, για το οποίο οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* έχουν θεσπίσει ειδικά κριτήρια καταλληλότητας που υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Περιουσιακό στοιχείο της πρώτης βαθμίδας (tier one asset): εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο που πληροί συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας τα οποία είναι ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ και καθορίζονται από την ΕΚΤ.

Πιστωτικό ίδρυμα (credit institution): στο παρόν εγχειρίδιο, ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται ίδρυμα που εμπίπτει στον ορισμό του Άρθρου 1 παράγραφος 1 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2000/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, πιστωτικό ίδρυμα είναι (i) επιχείρηση η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις από το κοινό ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της ή (ii) επιχείρηση ή άλλο νομικό πρόσωπο, εκτός αυτών που υπάγονται στο (i) ανωτέρω, που εκδίδει μέσα πληρωμής με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος. Ως «ηλεκτρονικό χρήμα» νοείται χρηματική αξία που αντιστοιχεί σε απαίτηση κατά του εκδότη και: (α) αποθηκεύεται σε ηλεκτρονικό μέσο, (β) εκδίδεται έναντι εισπράξεως κεφαλαίων τουλάχιστον ισόποσων με την εκδοθείσα χρηματική αξία και (γ) γίνεται δεκτή ως μέσο πληρωμής από άλλες επιχειρήσεις εκτός από τον φορέα που την εκδίδει.

Πραγματικές ημέρες/360 (actual/360): *τρόπος υπολογισμού των τόκων* μιας πίστωσης, σύμφωνα με τον οποίο λαμβάνεται ως βάση ο πραγματικός αριθμός των συναπτών ημερών κατά τις οποίες παρέχεται η πίστωση, επί έτους 360 ημερών. Ο τρόπος αυτός χρησιμοποιείται στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

Πράξη ανοικτής αγοράς (open market operation): πράξη που διενεργείται με πρωτοβουλία της κεντρικής τράπεζας στη χρηματοπιστωτική αγορά. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις ακολουθούμενες διαδικασίες, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του *Ευρωσυστήματος* διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: *πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας* και *διαρθρωτικές πράξεις*. Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι *αντιστρεπτές συναλλαγές* είναι τα κυριότερα μέσα ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων. Επιπλέον, οι διαρθρωτικές πράξεις μπορούν να λάβουν τη μορφή έκδοσης πιστοποιητικών χρέους και *οριστικών συναλλαγών*, ενώ οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να λάβουν τη μορφή *οριστικών συναλλαγών, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων* και *αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας*.

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων (foreign exchange swap): πράξη που περιλαμβάνει δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσεται ένα νόμισμα με άλλο. Το *Ευρωσύστημα* διενεργεί για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής *πράξεις ανοικτής αγοράς* με τη μορφή ανταλλαγής νομισμάτων, όπου οι εθνικές *κεντρικές τράπεζες* (ή η ΕΚΤ) αγοράζουν (ή πωλούν) ευρώ με άμεση συναλλαγή έναντι ξένου νομίσματος και ταυτόχρονα τα επαναπωλούν (ή τα επαναγοράζουν) με προθεσμιακή συναλλαγή.

Πράξη εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας (fine-tuning operation): *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί εκτάκτως το *Ευρωσύστημα*, με κύριο σκοπό να αντιμετωπίσει αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά.

Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης (main refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας συναλλαγής*. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω εβδομαδιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και κατά κανόνα έχουν διάρκεια μιας εβδομάδας.

Πράξη με συμφωνία επαναγοράς (repo operation): *αντιστρεπτέα συναλλαγή* με σκοπό την παροχή ρευστότητας βάσει *συμφωνίας επαναγοράς*.

Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (longer-term refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας συναλλαγής*. Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω μηνιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και κατά κανόνα έχουν διάρκεια τριών μηνών.

ΣΔΣΧ (Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο) (RTGS — real time gross settlement system): σύστημα διακανονισμού το οποίο επεξεργάζεται και διακανονίζει εντολές μία προς μία (χωρίς συμψηφισμό) σε συνεχή («πραγματικό») χρόνο. Βλέπε και *TARGET*.

Σημείο ενεργοποίησης (trigger point): προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της χορηγηθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο *μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης*.

Στενοί δεσμοί (close links): το Άρθρο 1 παράγραφος 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων ορίζει τα εξής: «Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω: α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι' ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20 % ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων, φυσικών ή νομικών, μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου.»

Συμφωνία επαναγοράς (repurchase agreement): συμφωνία με την οποία πωλείται ένα περιουσιακό στοιχείο (τίτλοι), ενώ ταυτόχρονα ο πωλητής αποκτά το δικαίωμα και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει με καθορισμένη τιμή σε κάποια μελλοντική ημερομηνία ή όταν του ζητηθεί. Η συμφωνία αυτή είναι παρόμοια με το δανεισμό έναντι ενεχύρου, με τη διαφορά ότι ο πωλητής δεν παρακρατεί την κυριότητα των τίτλων. Το *Ευρωσύστημα*χρησιμοποιεί συμφωνίες επαναγοράς με καθορισμένη διάρκεια στις *αντιστρεπτέες συναλλαγές* του.

Σύνδεση μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων (link between securities settlement systems): η σύνδεση αποτελείται από όλες τις διαδικασίες και συμφωνίες που υφίστανται μεταξύ δύο *συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ)* για τη μεταβίβαση τίτλων μεταξύ των εν λόγω ΣΔΤ μέσω λογιστικών εγγραφών.

Συνθήκη (Treaty): η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Συχνά αναφέρεται ως «Συνθήκη της Ρώμης», όπως ισχύει.

Συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών (reserve ratio): συντελεστής τον οποίο καθορίζει η κεντρική τράπεζα για κάθε κατηγορία των στοιχείων του ισολογισμού που περιλαμβάνονται στη *βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών*. Οι συντελεστές αυτοί χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της *υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) (correspondent central banking model — CCBM): μηχανισμός που καθιερώθηκε από το *Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)* ώστε να επιτρέπει στους *αντισυμβαλλομένους* τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφαλειών σε διασυνοριακή βάση. Στο πλαίσιο του ΣΑΚΤ, οι εθνικές *κεντρικές τράπεζες* ενεργούν ως *θεματοφύλακες* η μία για λογαριασμό της άλλης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εθνική κεντρική τράπεζα τηρεί ένα λογαριασμό διαχείρισης τίτλων για καθεμιά από τις λοιπές εθνικές κεντρικές τράπεζες (και για την ΕΚΤ).

Σύστημα άυλων τίτλων (book-entry system): λογιστικό σύστημα που επιτρέπει τη μεταβίβαση τίτλων και άλλων χρηματοοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων χωρίς τη μετακίνηση του σώματος των τίτλων ή άλλων παραστατικών (π.χ. ηλεκτρονική μεταβίβαση τίτλων). Βλέπε και *αποϋλοποίηση*.

Σύστημα διακανονισμού (gross settlement system): σύστημα μεταβίβασης κεφαλαίων ή τίτλων, όπου οι εντολές μεταβίβασης διακανονίζονται μία προς μία.

Σύστημα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) (securities settlement system — SSS): σύστημα που επιτρέπει τη διακράτηση και μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, είτε χωρίς πληρωμή είτε έναντι πληρωμής (βλέπε *ταυτόχρονη παράδοση και πληρωμή*).

Σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών (collateral earmarking system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες και σύμφωνα με το οποίο η ρευστότητα παρέχεται έναντι περιουσιακών στοιχείων που αντιστοιχίζονται προς κάθε επιμέρους συναλλαγή.

Σύστημα συγκέντρωσης (pooling system): βλέπε *σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών*.

Σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών (collateral pooling system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες. Σύμφωνα με αυτό, οι *αντισυμβαλλόμενοι* ανοίγουν ένα λογαριασμό όπου καταθέτουν περιουσιακά στοιχεία για να τα χρησιμοποιήσουν ως *ασφάλεια* στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα. Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στο *σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών*, στο σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών τα περιουσιακά στοιχεία δεν αντιστοιχίζονται προς επιμέρους συναλλαγές.

Τακτική δημοπρασία (standard tender): *δημοπρασία* την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις τακτικές *πράξεις ανοικτής αγοράς* που διενεργεί. Οι τακτικές δημοπρασίες διεξάγονται μέσα σε 24 ώρες. Δικαίωμα υποβολής προσφορών στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι *αντισυμβαλλόμενοι* που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας.

TARGET (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο) (TARGET — Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system): το σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο για πληρωμές σε ευρώ. Είναι ένα αποκεντρωμένο σύστημα που αποτελείται από τα 15 εθνικά ΣΔΣΧ, το *μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ* και το *Μηχανισμό Διασύνδεσης*.

Ταυτόχρονη παράδοση και πληρωμή (DVP — delivery versus/against payment system): σε συστήματα που λειτουργούν με βάση την αρχή της πληρωμής του αντιτίμου με ταυτόχρονη παράδοση της αξίας (exchange for value), μηχανισμός που εξασφαλίζει ότι η *οριστική μεταβίβαση* των περιουσιακών στοιχείων (τίτλων ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων) επέρχεται εάν, και μόνον εάν, γίνει η *οριστική μεταβίβαση* ενός ή περισσότερων άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Τέλος της ημέρας (end-of-day): η ώρα της εργάσιμης ημέρας (μετά το κλείσιμο του συστήματος *TARGET*) κατά την οποία οι πληρωμές που διεκπεραιώνονται μέσω του συστήματος TARGET καθίστανται οριστικές.

Τηρούμενα αποθεματικά (reserve holdings): τα ποσά που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* στους *λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών* τους για να εκπληρώσουν την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

Τιμή αγοράς (purchase price): η τιμή με την οποία πωλούνται ή πρόκειται να πωληθούν περιουσιακά στοιχεία από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

Τιμή επαναγοράς (repurchase price): η τιμή με την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση *συμφωνία επαναγοράς*. Η τιμή επαναγοράς ισούται με την *τιμή αγοράς* συν τη διαφορά τιμής η οποία αντιστοιχεί στους τόκους επί της χορηγηθείσας ρευστότητας κατά τη διάρκεια της πράξης.

Τίτλος αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου (inverse floating rate instrument): δομημένος τίτλος (structured note) του οποίου το επιτόκιο κυμαίνεται αντιστρόφως ανάλογα προς τη μεταβολή ενός ορισμένου επιτοκίου αναφοράς.

Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate instrument): χρηματοδοτικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο επανακαθορίζεται περιοδικά με βάση ένα δείκτη αναφοράς, ώστε να αντανακλά τις μεταβολές των βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων επιτοκίων της αγοράς. Οι τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου έχουν είτε *εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο* είτε *εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο*.

Τίτλος σταθερού επιτοκίου (fixed rate instrument): χρηματοδοτικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο είναι καθορισμένο για ολόκληρη τη διάρκεια ζωής του τίτλου.

Τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών (correspondent banking): ρύθμιση βάσει της οποίας ένα *πιστωτικό ίδρυμα* παρέχει σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα υπηρεσίες πληρωμών και άλλες υπηρεσίες. Οι πληρωμές μέσω ανταποκριτών συχνά διενεργούνται μέσω αλληλόχρεων λογαριασμών (λογαριασμών «nostro» και «loro»), επί των οποίων μπορούν να τεθούν πάγια πιστωτικά όρια. Οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται κυρίως σε διασυνοριακό επίπεδο, μπορούν όμως να παρέχονται και σε εθνικό επίπεδο, οπότε είναι γνωστές και ως σχέσεις πρακτόρευσης. «Λογαριασμός loro» είναι ο όρος που χρησιμοποιεί ο ανταποκριτής για να περιγράψει το λογαριασμό που τηρεί επ' ονόματι ενός ξένου πιστωτικού ιδρύματος. Το ξένο πιστωτικό ίδρυμα αντίστοιχα θεωρεί αυτό το λογαριασμό ως δικό του «λογαριασμό nostro».

Τρόπος υπολογισμού των τόκων (day-count convention): τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι ημέρες για τις οποίες λογίζονται οι τόκοι σε μια πίστωση. Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει τον τύπο «*πραγματικές ημέρες/360*» στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί.

Υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών (reserve requirement): η υποχρέωση των ιδρυμάτων να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά (υποχρεωτικές καταθέσεις) στην κεντρική τράπεζα. Στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, η εν λόγω υποχρέωση κάθε *πιστωτικού ιδρύματος* προσδιορίζεται ποσοτικά ως το γινόμενο των στοιχείων του ισολογισμού του που περιλαμβάνονται στη *βάση των αποθεματικών* του επί τον αντίστοιχο *συντελεστή ελάχιστων αποθεματικών*. Επιπλέον, τα ιδρύματα εφαρμόζουν μια *εφάπαξ απαλλαγή*, η οποία εκπίπτει από τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τους.

Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά (minimum reserves): βλέπε *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

Φορέας διακανονισμού (settlement agent): ίδρυμα που διευθύνει τη διαδικασία διακανονισμού (π.χ. τον καθορισμό των θέσεων διακανονισμού, την παρακολούθηση της ανταλλαγής των πληρωμών κ.λπ.) σε συστήματα μεταφοράς κεφαλαίων ή τίτλων ή σε άλλα συστήματα που απαιτούν διακανονισμό.

Ώρα ΕΚΤ (ECB time): η ώρα του τόπου όπου εδρεύει η ΕΚΤ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Επιλογή των αντισυμβαλλόμενων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής

Κατά την επιλογή των αντι-συμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, ακολουθείται ομοιόμορφη προσέγγιση, ανεξάρτητα από το επιλεγόμενο οργανωτικό σχήμα για τις εξωτερικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος. Αυτή η πολιτική δεν συνεπάγεται σημαντική απόκλιση από την υπάρχουσα πρακτική της αγοράς, εφόσον έχει προκύψει από την εναρμόνιση των βέλτιστων μεθόδων οι οποίες ακολουθούνται σήμερα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος βασίζεται κατ' αρχήν σε δύο ομάδες κριτηρίων.

Η πρώτη ομάδα κριτηρίων είναι εμπνευσμένη από την αρχή της σύνεσης. Το πρώτο κριτήριο στο πλαίσιο της αρχής αυτής είναι το αξιόχρεο του αντισυμβαλλομένου, το οποίο αξιολο-γείται με συνδυασμό διαφόρων μεθόδων (π.χ. με βάση τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής του ικανότητας σύμφωνα με αρμόδιους οίκους αξιολόγησης σε συνδυασμό με ανάλυση, ενεργούμενη εσωτερικά στο Ευρωσύστημα, του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και άλλων δεικτών που αφορούν την επιχείρηση). Ένα δεύτερο κριτήριο είναι ότι το Ευρωσύστημα απαιτεί από όλους τους αντισυμβαλλομένους να υπόκεινται σε εποπτεία από αναγνωρισμένη εποπτική αρχή. Το τρίτο κριτήριο είναι ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος πρέπει να τηρούν αυστηρούς δεοντολογικούς κανόνες και να χαίρουν καλής φήμης.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια που απορρέουν από την αρχή της σύνεσης, εφαρμόζεται η δεύτερη ομάδα κριτηρίων, τα οποία αφορούν την αποτελεσματικότητα. Το πρώτο κριτήριο αποτελεσματικότητας συνδέεται με την ανταγωνιστική τιμολόγηση και με την ικανότητα του αντισυμβαλλομένου να διενεργεί πράξεις μεγάλης αξίας, ακόμη και σε περιόδους αναταραχής στις αγορές. Στα κριτήρια αποτελεσματικότητας συγκαταλέγονται επίσης η ποιότητα και το εύρος κάλυψης των πληροφοριών που παρέχουν οι αντισυμβαλλόμενοι.

Το σύνολο των δυνητικών αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος χαρακτη-ρίζεται από πλήθος και ποικιλίαπου εγγυώνταιτηναναγκαία ευελιξία κατά τη διενέργεια των παρεμβάσεων. Έτσι το Ευρωσύστημα είναι σε θέση να επιλέγει μεταξύ διαφόρων τρόπων παρέμβασης. Για να μπορεί να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε διάφορους γεωγραφικούς τόπους και χρονικές ζώνες, το Ευρωσύστημα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί αντισυμβαλλομένους σε οποιοδήποτε διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο. Στην πράξη πάντως, σημαντική μερίδα τείνουν να αποτελούν οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ. Για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι συμπίπτουν ως ομάδα με αυτούς που ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και επιλέγονται ως αντισυμβαλλόμενοι για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύνανται να εφαρμόζουν συστήματα ορίων, ώστε να ελέγχουν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα έναντι των επιμέρους αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενερ-γούνται για τους σκοπούς της νομισμα-τικής πολιτικής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας [1]

1. *Εισαγωγή*

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα [2] ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες (τα πρόσωπα αυτά καλούνται «πληθυσμός αναφοράς παροχής στοιχείων»), το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με το Άρθρο 5.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («Καταστατικό του ΕΣΚΤ»). Επιπλέον, δίδει το δικαίωμα στην ΕΚΤ να χρησιμοποιεί την κανονιστική της εξουσία για:

— τον προσδιορισμό του πραγματικού πληθυσμού παροχής στοιχείων,

— τον καθορισμό και την επιβολή των υποχρεώσεων παροχής στατιστικών στοιχείων που θέτει στον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων των συμμετεχόντων κρατών-μελών,

— τον καθορισμό των όρων βάσει των οποίων η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ θα ασκούν το δικαίωμα επαλήθευσης των στατιστικών πληροφοριών ή εκτέλεσης της υποχρεωτικής συλλογής τους.

2. *Γενικά*

Σκοπός του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) [3] είναι να επιτρέψει στην ΕΚΤ και, σύμφωνα με το Άρθρο 5.2 του Καταστατικού, στις ΕθνΚΤ — οι οποίες εκτελούν, κατά το μέτρο του δυνατού, το έργο αυτό — να συλλέγουν το απαιτούμενο στατιστικό υλικό για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και ιδίως του καθήκοντός του να καθορίζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας, σύμφωνα με το Άρθρο 105 παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας («Συνθήκη»). Οι στατιστικές πληροφορίες που συλλέγονται βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης του τομέα των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ΝΧΙ), βασικός σκοπός του οποίου είναι να παρέχει στην ΕΚΤ μια συνολική στατιστική εικόνα των νομισματικών εξελίξεων που καλύπτουν το σύνολο του ενεργητικού και του παθητικού των ΝΧΙ στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, τα οποία νοούνται ως ενιαία οικονομική επικράτεια.

Οι απαιτήσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την παροχή πληροφοριών για στατιστικούς σκοπούς, σε σχέση με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των ΝΧΙ, στηρίζονται σε τρεις βασικές αρχές.

Πρώτον, η ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει συγκρίσιμες, αξιόπιστες και επίκαιρες στατιστικές πληροφορίες οι οποίες να έχουν συλλεχθεί υπό συγκρίσιμους όρους και προϋποθέσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Μολονότι η συλλογή των στοιχείων εκ μέρους των ΕθνΚΤ πραγματοποιείται σε αποκεντρωμένη βάση σύμφωνα με τα Άρθρα 5.1 και 5.2 του Καταστατικού και, στο βαθμό που κρίνεται αναγκαίο, λαμβάνονται υπόψη και οι περαιτέρω στατιστικές απαιτήσεις σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, απαιτείται επαρκής βαθμός εναρμόνισης και συμμόρφωσης με τα ελάχιστα πρότυπα υποβολής πληροφοριών ενόψει της ανάγκης να καταρτίζεται μια αξιόπιστη στατιστική βάση για τη χάραξη και την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Δεύτερον, οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που περιγράφονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Και τούτο διότι ο εν λόγω Κανονισμός είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και άμεσα εφαρμοστέος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο Κανονισμός αυτός επιβάλλει υποχρεώσεις απευθείας στα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία η ΕΚΤ δύναται να επιβάλλει κυρώσεις σε περίπτωση που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για την παροχή στοιχείων που επιβάλλει η ΕΚΤ (βλέπε το Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα). Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων είναι συνεπώς σαφώς καθορισμένες και τυχόν χρήση εκ μέρους της ΕΚΤ της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επαλήθευση ή την υποχρεωτική συλλογή στατιστικών πληροφοριών βασίζεται σε αναγνωρίσιμες αρχές.

Τρίτον, η ΕΚΤ πρέπει να ελαχιστοποιεί το φόρτο εργασίας που συνδέεται με την παροχή στατιστικών στοιχείων (βλέπε Άρθρο 3 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα). Γι' αυτό, το στατιστικό υλικό που συλλέγουν οι

[1] Το περιεχόμενο του παρόντος παραρτήματος είναι απλώς ενημερωτικό.

[2] ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8.

[3] ΕΕ L 333 της 17.12.2001, σ. 1. Ο Κανονισμός αυτός αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998 (ΕΚΤ/1998/16).

ΕθνΚΤ σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) χρησιμοποιείται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ([4]).

Τα άρθρα του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) απλώς καθορίζουν γενικά τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων, τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την παροχή στοιχείων, καθώς και τις αρχές σύμφωνα με τις οποίες η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ ασκούν συνήθως την αρμοδιότητα επαλήθευσης ή υποχρεωτικής συλλογής των στατιστικών πληροφοριών. Οι λεπτομέρειες που αφορούν τις παρεχόμενες στατιστικές πληροφορίες για την εκπλήρωση των συναφών υποχρεώσεων που επιβάλλει η ΕΚΤ, καθώς και οι ελάχιστοι κανόνες που πρέπει να τηρούνται αναγράφονται ειδικότερα στα Παραρτήματα Ι έως IV του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13).

3. *Πραγματικός πληθυσμής παροχής στοιχείων — Κατάλογος ΝΧΙ για στατιστικούς σκοπούς*

Τα ΝΧΙ περιλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο, που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ, καθώς και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ η δραστηριότητα των οποίων είναι να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην των ΝΧΙ και, για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομική άποψη), να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους. Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στον παραπάνω ορισμό, σύμφωνα με τις αρχές κατάταξης που περιγράφονται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Η αρμοδιότητα κατάρτισης και τήρησης του εν λόγω καταλόγου των ΝΧΙ για στατιστικούς σκοπούς ανήκει στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ. Τα ΝΧΙ της ζώνης του ευρώ αποτελούν τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων.

Οι ΕθνΚΤ δικαιούνται να επιτρέπουν την εξαίρεση κάποιων μικρών ΝΧΙ, εφόσον τα ΝΧΙ που συμβάλλουν στην κατάρτιση της μηνιαίας ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 95 % της συνολικής λογιστικής κατάστασης των ΝΧΙ σε κάθε συμμετέχον κράτος-μέλος.

4. *Υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων*

Για την κατάρτιση του ενοποιημένου ισολογισμού, οι πραγματικές μονάδες παροχής στοιχείων της ζώνης του ευρώ πρέπει σε μηνιαία βάση να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες για τον ισολογισμό τους. Επίσης, πρέπει να δίδουν περαιτέρω πληροφορίες σε τριμηνιαία βάση. Οι στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13).

Τα σχετικά στατιστικά στοιχεία συλλέγονται από τις ΕθνΚΤ, οι οποίες πρέπει να καθορίσουν και τις εφαρμοστέες διαδικασίες. Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) δεν εμποδίζει τις ΕθνΚΤ να συλλέγουν από τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων τις στατιστικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ, ως μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου παροχής στατιστικών στοιχείων το οποίο οι ΕθνΚΤ θεσπίζουν με δική τους ευθύνη σύμφωνα με το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο ή τις ισχύουσες πρακτικές και το οποίο εξυπηρετεί άλλους στατιστικούς σκοπούς. Αυτό όμως δεν πρέπει να θίγει την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων που καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Σε ειδικές περιπτώσεις, η ΕΚΤ, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της, μπορεί να λάβει υπόψη της στατιστικές πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί για τέτοιους σκοπούς.

Η χορήγηση εξαιρέσεων από τις ΕθνΚΤ σε μικρά ΝΧΙ, όπως ορίζεται παραπάνω, έχει ως συνέπεια ότι αυτά υπόκεινται σε μειωμένες υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων (γεγονός που σημαίνει ότι, μεταξύ άλλων, ανακοινώνουν μόνο τριμηνιαία στοιχεία), οι οποίες επιβάλλονται στο πλαίσιο της τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων για τα μικρά ΝΧΙ τα οποία δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα αναγράφονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του εν λόγω Κανονισμού. Ωστόσο, τα ΝΧΙ στα οποία έχει χορηγηθεί εξαίρεση έχουν τη διακριτική ευχέρεια να εκπληρώνουν πλήρως τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την παροχή στοιχείων.

5. *Χρησιμοποίηση των στατιστικών πληροφοριών βάσει του Κανονισμού της ΕΚΤ σχετικά με τα ελάχιστα αποθεματικά*

Για να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος εργασίας που συνδέεται με την παροχή στοιχείων και για να μη συλλέγονται δύο φορές οι ίδιες στατιστικές πληροφορίες, οι στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται από τα ΝΧΙ σχετικά με τη λογιστική τους κατάσταση βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) χρησιμοποιούνται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9).

([4]) ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

Πράγματι, για στατιστικούς σκοπούς, οι μονάδες παροχής στοιχείων πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία στην ΕθνΚΤ της χώρας τους, σύμφωνα με το πλαίσιο που παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 παρακάτω, ο οποίος περιέχεται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Στον Πίνακα 1, τα τετραγωνίδια που σημειώνονται με αστερίσκο («*») χρησιμοποιούνται από τα δηλούντα ιδρύματα για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών τους (βλέπε Πλαίσιο 13 στο Κεφάλαιο 7 του παρόντος εγχειριδίου).

Για το σωστό υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών επί της οποίας εφαρμόζεται θετικός συντελεστής αποθεματικών, απαιτείται λεπτομερής ανάλυση των καταθέσεων συμφωνημένης διάρκειας άνω των δύο ετών, των καταθέσεων υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών και των υποχρεώσεων από συμφωνίες επαναγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι των τομέων: «ΝΧΙ» («εγχώρια» και «λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη»), «ΠΙ που υπόκεινται στην υποχρέωση ελάχιστων αποθεματικών, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ» και «κεντρική κυβέρνηση», καθώς και «υπόλοιπος κόσμος»

ΠΙΝΑ ΚΑΣ 1

Στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται κάθε μήνα

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	Α. Εγχώρια									Β. Λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη										Γ. Υπόλοιπος κόσμος	Δ. Λοιπά
	ΝΧΙ ([3])		Μη ΝΧΙ							ΝΧΙ ([3])		Μη ΝΧΙ									
		Εκ των οποίων ΠΙ που υπόκεινται στα ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ	Γενική κυβέρνηση		Λοιποί κάτοικοι						Εκ των οποίων ΠΙ που υπόκεινται στα ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ	Γενική κυβέρνηση		Λοιποί κάτοικοι							
			Κεντρική κυβέρνηση	Λοιπή γενική κυβέρνηση	Σύνολο	Λοιποί φορείς χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης + επικουρικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς (S.123+S.124)	Ασφαλιστικές εταιρίες και τομεία συντάξεων (S.125)	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (S.11)	Νοικοκυριά και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (S.14+S.15)			Κεντρική κυβέρνηση	Λοιπή γενική κυβέρνηση	Σύνολο	Λοιποί φορείς χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης + επικουρικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς (S.123+S.124)	Ασφαλιστικές εταιρίες και τομεία συντάξεων (S.125)	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (S.11)	Νοικοκυριά και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (S.14+S.15)		
	(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)	(η)	(θ)	(ι)	(ια)	(ιβ)	(ιγ)	(ιδ)	(ιε)	(ιστ)	(ιζ)	(ιη)	(ιθ)	(κ)
ΠΑΘΗΤΙΚΟ																				
8 Νόμισμα σε κυκλοφορία																				
9 Καταθέσεις	*	*	*							*	*	*							*	
έως 1 έτος																				
άνω του 1 έτους																				
9e Ευρώ	*	*								*	*									
9.1e Μίας ημέρας				*	*								*	*						
9.2e Με συμφωνημένη διάρκεια																				
έως 1 έτος				*	*								*	*						
από 1 έως 2 έτη				*	*								*	*						
άνω των 2 ετών ([1])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3e Υπό προειδοποίηση																				
έως 3 μήνες ([2])				*	*								*	*						
άνω των 3 μηνών				*	*								*	*						
εκ των οποίων άνω των 2 ετών ([4])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4e Συμφωνίες επαναγοράς	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9x Ξένα νομίσματα																				
9.1x Μίας ημέρας				*	*								*	*						
9.2x Με συμφωνημένη διάρκεια																				
έως 1 έτος				*	*								*	*						
από 1 έως 2 έτη				*	*								*	*						
άνω των 2 ετών ([1])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3x Υπό προειδοποίηση																				
έως 3 μήνες ([2])				*	*								*	*						
άνω των 3 μηνών				*	*								*	*						
εκ των οποίων άνω των 2 ετών ([4])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4x Συμφωνίες επαναγοράς	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
10 Μερίδια ΑΚΑΧ																				
11 Εκδοθέντα χρεόγραφα																				
11e Ευρώ																				
έως 1 έτος																				*
από 1 έως 2 έτη																				*
άνω των 2 ετών																				*
11x Ξένα νομίσματα																				
έως 1 έτος																				*
από 1 έως 2 έτη																				*
άνω των 2 ετών																				*
12 Κεφάλαιο και αποθεματικά																				
13 Λοιπά στοιχεία παθητικού																				

([1]) Περιλαμβάνονται καταθέσεις ρυθμιζόμενες διοικητικά.
([2]) Περιλαμβάνονται μη μεταβιβάσιμες αποταμιευτικές καταθέσεις όψεως.
([3]) Τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να αναφέρουν τις θέσεις τους έναντι «ΝΧΙ εκτός ΠΙ που υπόκεινται στα ελάχιστα αποθεματικά, της ΕΚΤ και ΕΘνΚΤ» αντί έναντι «ΝΧΙ» και «ΠΙ που υπόκεινται στα ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕΘνΚΤ», εφόσον δεν θίγεται η λεπτομερής παρουσίαση και δεν επηρεάζονται θέσεις που εμφανίζονται με έντονους τυπογραφικούς χαρακτήρες.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	Α. Εγχώρια									Β, Λοιπά συμμετέχονται κράτη-μέλη										Γ. Υπόλοιπος κόσμος	Δ. Λοιπά
	ΝΧΙ	Μη ΝΧΙ								ΝΧΙ	Μη ΝΧΙ										
		Γενική κυβέρνηση	Λοιποί κάτοικοι				Νοικοκυριά και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (S.14+S.15)				Γενική κυβέρνηση	Λοιποί κάτοικοι					Νοικοκυριά και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (S.14+S.15)				
			Σύνολο	Λοιποί φορείς χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης + επικουρικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς (S.123+S.124)	Ασφαλιστικές εταιρίες και ταμεία συντάξεων (S.125)	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (S.11)	Καταναλωτική πίστη	Στεγαστικά δάνεια	Λοιπά			Σύνολο	Λοιποί φορείς χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης + επικουρικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς (S.123+S.124)	Ασφαλιστικές εταιρίες και ταμεία συντάξεων (S.125)	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (S.11)	Καταναλωτική πίστη	Στεγαστικά δάνεια	Λοιπά		
	(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)	(η)	(θ)	(ι)	(ια)	(ιβ)	(ιγ)	(ιδ)	(ιε)	(ιστ)	(ιζ)	(ιη)	(ιθ)	(κ)
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ																				
1 Ταμείο																				
1e εκ του οποίου ευρώ																				
2 Δάνεια																				
έως 1 έτος																				
από 1 έως 5 έτη																				
άνω των 5 ετών																				
2e εκ των οποίων ευρώ																				
3 Τίτλοι πλην μετοχών																				
3e Ευρώ																				
έως 1 έτος																				
από 1 έως 2 έτη																				
άνω των 2 ετών																				
3x Ξένα νομίσματα																				
έως 1 έτος																				
από 1 έως 2 έτη																				
άνω των 2 ετών																				
4 Μερίδια ΑΚΑΧ																				
5 Μετοχές και λοιπές συμμετοχές																				
6 Πάγια																				
7 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού																				

	Βάση των αποθεματικών (εκτός των διαπραγματεύσιμων μέσων) που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: (α)–(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(ι)–(ια)+(ιβ)+(ιγ)+(ιδ)+(ιθ)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
εκ των οποίων **9.2e + 9.2x με συμφωνημένη διάρκεια** άνω των δύο ετών	
εκ των οποίων **9.3e + 9.3x υπό προειδοποίηση** άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
εκ των οποίων **9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς**	

Επιπλέον, ανάλογα με το σύστημα συλλογής πληροφοριών που εφαρμόζει κάθε χώρα και με την επιφύλαξη της πλήρους συμμόρφωσης με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης του ισολογισμού των ΝΧΙ, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13), τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών μπορούν, εναλλακτικά, να παρέχουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, εκτός από εκείνες που αφορούν διαπραγματεύσιμα μέσα, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, υπό τον όρο ότι δεν επηρεάζονται θέσεις του προηγούμενου πίνακα που εμφανίζονται με έντονα τυπογραφικά στοιχεία.

Το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) περιλαμβάνει ειδικές και μεταβατικές διατάξεις, καθώς και διατάξεις σχετικά με συγχωνεύσεις όπου εμπλέκονται πιστωτικά ιδρύματα, όσον αφορά την εφαρμογή του συστήματος τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) περιλαμβάνει, ειδικότερα, διατάξεις για τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν, κατ' ελάχιστον, τριμηνιαίες πληροφορίες απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, σύμφωνα με τον Πίνακα 1α. Τα εν λόγω ιδρύματα μεριμνούν ώστε η υποβολή πληροφοριών σύμφωνα με τον Πίνακα 1α να είναι πλήρως συμβατή με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης που ισχύουν για τον Πίνακα 1. Τα στοιχεία για τη βάση των αποθεματικών των μικρών ιδρυμάτων για τρεις περιόδους τήρησης βασίζονται σε στοιχεία τέλους τριμήνου που συλλέγονται από τις ΕθνΚΤ.

Το παράρτημα περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με την υποβολή πληροφοριών σε ενοποιημένη βάση. Μετά από σχετική άδεια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών δύνανται να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες σε ενοποιημένη βάση, ως όμιλος πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην ως άνω υποχρέωση εντός της αυτής εθνικής επικράτειας, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ιδρύματα του ομίλου έχουν παραιτηθεί του ευεργετήματος της τυχόν εφάπαξ απαλλαγής. Ωστόσο, το ευεργέτημα αυτό εξακολουθεί να ισχύει για τον όμιλο ως σύνολο. Όλα τα ιδρύματα του ομίλου περιλαμβάνονται χωριστά στον Κατάλογο των ΝΧΙ που τηρεί η ΕΚΤ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1Α

Στοιχεία σχετικά με την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών που απαιτούνται από τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα ανά τρίμηνο

	Βάση των αποθεματικών που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1 (Παθητικό) (α)–(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(ι)–(ια)+(ιβ)+(ιγ)+(ιδ)+(ιθ)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ **(ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)**	
9 ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
εκ των οποίων **9.2e + 9.2x με συμφωνημένη διάρκεια** άνω των δύο ετών	
εκ των οποίων **9.3e + 9.3x υπό προειδοποίηση** άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
εκ των οποίων **9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς**	
	Εκκρεμή στοιχεία, στήλη (κ) στον Πίνακα 1 (Παθητικό)
ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΑ ΜΕΣΑ **(ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)**	
11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ **11e + 11x με προθεσμία λήξεως** έως δύο έτη	
11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ **11e + 11x με προθεσμία λήξεως** άνω των δύο ετών	

Το παράρτημα επίσης περιλαμβάνει διατάξεις εφαρμοστέες σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων που αφορούν πιστωτικά ιδρύματα. Στο παράρτημα αυτό, οι όροι «συγχώνευση», «ιδρύματα που συγχωνεύονται» και «απορροφών ίδρυμα» έχουν την ίδια έννοια όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9). Για την περίοδο τήρησης εντός της οποίας τίθεται σε ισχύ η συγχώνευση, τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του απορροφώντος ιδρύματος και η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης υπολογίζονται όπως ορίζει το Άρθρο 13 του εν λόγω Κανονισμού. Για τις επόμενες περιόδους τήρησης, τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του απορροφώντος ιδρύματος υπολογίζονται σύμφωνα με μία βάση αποθεματικών καθώς και στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες (βλέπε τον πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13), εάν εφαρμόζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες παροχής στατιστικών στοιχείων και υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, όπως καθορίζονται στο Άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9). Επιπλέον, η οικεία ΕθνΚΤ δύναται να επιτρέπει στο απορροφών ίδρυμα να εκπληρώνει την υποχρέωσή του για υποβολή στατιστικών πληροφοριών μέσω προσωρινών διαδικασιών. Η παρέκκλιση αυτή από τις συνήθεις διαδικασίες υποβολής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται χρονικά στο ελάχιστο και πάντως να μην υπερβαίνει τους έξι μήνες από την έναρξη ισχύος της συγχώνευσης. Η εν λόγω παρέκκλιση δεν απαλλάσσει το απορροφών ίδρυμα από τις υποχρεώσεις του για την υποβολή στατιστικών πληροφοριών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) και, κατά περίπτωση,την υποχρέωσή του να αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών των ιδρυμάτων που συγχωνεύονται. Το απορροφών ίδρυμα υποχρεούται να γνωρίσει στην οικεία ΕθνΚΤ, μόλις δημοσιοποιηθεί η πρόθεση για συγχώνευση και σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν τεθεί σε ισχύ η συγχώνευση, τις διαδικασίες που προτίθεται να εφαρμόσει για την εκπλήρωση της υποχρέωσης παροχής στατιστικών στοιχείων σε σχέση με τον καθορισμό των υποχρεωτικών αποθεματικών.

6. *Επαλήθευση και υποχρεωτική συλλογή*

Η ίδια η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συνήθως ασκούν την αρμοδιότητα επαλήθευσης και υποχρεωτικής συλλογής στατιστικών πληροφοριών οσάκις δεν πληρούνται τα ελάχιστα πρότυπα ως προς τη διαβίβαση, την ακρίβεια, την εννοιολογική συμμόρφωση και τις αναθεωρήσεις. Αυτά τα ελάχιστα πρότυπα ορίζονται στο Παράρτημα IV του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13).

7. *Μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη*

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) εφαρμόζεται μόνο στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, εφόσον ως κανονισμός βάσει του Άρθρου 34.1 του Καταστατικού δεν παρέχει δικαιώματα ούτε επιβάλλει υποχρεώσεις στα κράτη-μέλη με παρέκκλιση (Άρθρο 43.1 του Καταστατικού) και στη Δανία (Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 26 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία) και δεν ισχύει για το Ηνωμένο Βασίλειο (Άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας).

Ωστόσο, το Άρθρο 5 του Καταστατικού σχετικά με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ στο στατιστικό τομέα και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη-μέλη. Αυτό, σε συνδυασμό με το Άρθρο 10 (πρώην Άρθρο 5) της Συνθήκης, συνεπάγεται ότι τα μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη υποχρεούνται να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν σε εθνικό επίπεδο όλα τα μέτρα που θεωρούν πρόσφορα ώστε να προβαίνουν στη συλλογή των στατιστικών πληροφοριών που απαιτούνται για την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ, καθώς και να προετοιμαστούν εγκαίρως στον τομέα της στατιστικής ώστε να γίνουν συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Η υποχρέωση αυτή διατυπώθηκε ρητώς στο Άρθρο 4 και στην παράγραφο αριθ. 17 του σκεπτικού του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Για λόγους διαφάνειας, η εν λόγω ειδική υποχρέωση επαναλαμβάνεται στο σκεπτικό του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Οι δικτυακοί τόποι του ευρωσυστήματος

Κεντρική τράπεζα	**Δικτυακός τόπος**
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	www.ecb.int
Εθνική Τράπεζα του Βελγίου (Nationale Bank de Belgie/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be ή www.bnb.be
Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Γερμανίας (Deutsche Bundesbank)	www.bundesbank.de
Τράπεζα της Ελλάδος	www.bankofgreece.gr
Τράπεζα της Ισπανίας (Banco de España)	www.bde.es
Τράπεζα της Γαλλίας (Banque de France)	www.banque-france.fr
Κεντρική Τράπεζα και Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της Ιρλανδίας (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland)	www.centralbank.ie
Τράπεζα της Ιταλίας (Banca d'Italia)	www.bancaditalia.it
Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου (Banque centrale du Luxembourg)	www.bcl.lu
Τράπεζα της Ολλανδίας (De Nederlandsche Bank)	www.dnb.nl
Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας (Oesterreichische Nationalbank)	www.oenb.at
Τράπεζα της Πορτογαλίας (Banco de Portugal)	www.bportugal.pt
Τράπεζα της Φινλανδίας (Suomen Pankki — Finlands Bank)	www.bof.fi

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους

1. *Χρηματικές ποινές*

Σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος παραβαίνει τους κανόνες της δημοπρασίας ([1]), των διμερών συναλλαγών ([2]), τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλειας ([3]) ή τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ([4]), το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές, ως εξής:

i) Σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές και τη χρήση ασφαλειών, για καθεμία από τις δύο πρώτες παραβάσεις που θα συμβούν μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο επιβάλλεται χρηματική ποινή. Οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες.

— Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο του ύψους των υπολειπόμενων ασφαλειών ή των μετρητών που δεν ήταν σε θέση να προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος επί το συντελεστή 1/360.

— Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τη χρήση ασφαλειών, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο της αξίας των μη αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (ή των περιουσιακών στοιχείων που δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει ο συγκεκριμένος αντισυμβαλλόμενος) που είτε (1) παρέδωσε ο αντισυμβαλλόμενος σε μια ΕθνΚΤ ή στην ΕΚΤ είτε (2) δεν απέσυρε ο αντισυμβαλλόμενος μετά από περίοδο χάριτος 20 εργάσιμων ημερών μετά την επέλευση του συμβάντος, συνεπεία του οποίου τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία κατέστησαν μη αποδεκτά ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από τον αντισυμ-βαλλόμενο, επί το συντελεστή 1/360.

ii) Κατά την πρώτη παράβαση των κανόνων που αφορούν τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας ή την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης, οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται σε 5 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περίπτωση επανειλημμένων παραβάσεων, το επιτόκιο ποινής προσαυξάνεται κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες για κάθε νέα παράβαση που σημειώνεται μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο και εφαρμόζεται επί του ποσού της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

2. *Μη χρηματικές ποινές*

Το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, καθώς και των κανόνων σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία ως ακολούθως:

α) Αναστολή μετά απο παραβάσεις κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές

Σε περίπτωση που σημειώνεται και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στις προσεχείς ομοειδείς πράξεις ανοικτής αγοράς που θα εκτελεστούν με τις ίδιες διαδικασίες και με ημερομηνία έναρξης κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιγράφονται στην Ενότητα 1. Η αναστολή εφαρμόζεται σύμφωνα με την εξής κλίμακα:

i) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό έως και 40 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί ένα μήνα.

ii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 40 % και 80 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί δύο μήνες.

([1]) Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας η οποία του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για το διακανονισμό του ποσού το οποίο του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας.

([2]) Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσόν μετρητών για το διακανονισμό του ποσού που έχει συμφωνηθεί με διμερείς συναλλαγές.

([3]) Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι ή έχουν γίνει μη αποδεκτά (ή δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο) ως ασφάλεια για ανεξόφλητη πίστωση.

([4]) Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος έχει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

iii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 80 % και 100 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί τρεις μήνες.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα Γ κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

β) Αναστολή μετά απο παραβάσεις των κανόνων που αφορούν την παροχή ασφαλειών

Εάν σημειωθεί και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στην προσεχή πράξη ανοικτής αγοράς, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα 1 ανωτέρω.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα Γ κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

γ) Αναστολή της πρόσβασης σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής για ορισμένο χρονικό διάστημα σε εξαιρετικές περιπτώσεις

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν το απαιτεί η σοβαρότητα της παράβασης ή των παραβάσεων και λαμβανομένων ιδίως υπόψη των ποσών που αφορούν οι παραβάσεις, καθώς και της συχνότητας ή της διάρκειας των παραβάσεων, είναι δυνατόν να εξεταστεί το ενδεχόμενο, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα 1 ανωτέρω, να ανασταλεί και η πρόσβαση του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ένα τρίμηνο.

δ) Ιδρύματα ευρισκόμενα σε άλλα κράτη-μέλη

Το Ευρωσύστημα δύναται επίσης με απόφασή του να ορίσει αν το μέτρο της αναστολής που προτείνεται να ληφθεί κατά του παραβάτη αντισυμβαλλομένου θα ισχύει και για τα υποκαταστήματα του ίδιου ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη.